

KONSULTIMI ME PUBLIKUN TË HEC "LUMSHTYLLA"

Pergatitur nga :

"ES D O" sh.p.k.

Eksperte mjedisi: Enis Cani

Bashkepunim me, "HYDRO ONE" sh.p.k.

Inxh. hidroteknik Julian ÇELA

Investitor

"RAN ENERGJI" sh.p.k

Tiranë, 2020

Permbajtja

Hyrje

1. KUADRI LIGJOR DHE ADMINISTRATIV

2. PERSHKRIMI I PROJEKTIT.

- a) Pershkrimi i qellimit te projektit
- b) Planimetria e vendosjes se projektit, ku pasqyrohet:
  - Siperfaqja e zones se kerkuar
  - Kufijte e siperfaqes se kerkuar.
  - Te dhena mbi siperfaqen e tokes qe do te perdoret nga projekti ne ndertim dhe funksjonimi i tij.
- c) Skicat dhe planimetrite e objekteve te projektit dhe strukturave te projektit
- d) Peshkrimi i proceseve ndertimore dhe teknologjike
  - Kapacitetet prodhuse/perpunuese
  - Sasite e lendeve te para
  - Produktet perfundimtare te projektit qe do te zhvillohet.
- e) Infrastruktura e nevojshme per zbatimin e projektit
  - Lidhja me rrjetin elektrik
  - Furnizimi me uje
  - Shkarkimin e ujrave te ndotur
  - Shkarkimi i mbetjeve
  - Informacion per rruget egzistuese dhe nevojen e hapjes se rrugeve te reja
- f) Programi per ndertimin
  - Kohezgjatja e ndertimit
  - Kohezgjatja e planifikuar per funksjonimin e projektit
  - Faza e planifikuara per reabilitimin e siperfaqes pas mbarimit te projektit
- g) Menyrat dhe metodat qe do te perdoren per ndertimin e objekteve te projektit
- h) Lendet e para qe do te perdoren per ndertimin dhe menyra e sigurimit te tyre (materjale ndertimi, uji dhe energji)
- i) Informacion lidhur me alternativat e marra ne konsiderate per sa i takon perzgjedhjes se vendndodhjes se projektit dhe teknologjise qe do te perdoret.
- j) Perdorimi i lendeve te para gjate funksjonimit si: Sasia e ujet te nevojshem, energjine, lenda djegese dhe menyren e sigurimit te tyre.

k) Informacion për lejat dhe licencat e nevojshme për projektin e kërkuar, nga ligjislacioni në fuqi si dhe institucionet në fuqi si dhe institucionet kompetente për lejimin, licensimin e projektit.

3. Një përshkrim i analizës të zbatimit të projektit dhe elementeve të vecante të tij, si dhe arsye për alternative të zgjedhur duke marrë parasysh ndikimet në mjedis të secilës alternative.

4. Një përshkrim i gjendjes dhe i vlerave egzistuese të mjedisit që mund të ndikohen nga zbatimi i projektit të propozuar.

4.1 Përshkrimi i karakteristikave fizike të zonës së projektit.

- Përshkrimi i faktoreve klimaterik
- Përshkrimi gjeomorfologjik dhe i sizmitetit të zonës
- Përshkrimi gjeologjik dhe tokës në vendin e zbatimit të projektit
- Përshkrimi i ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore të zonës

4.2 Përshkrimi i biodiversitetit në zonën ku zbatohet projekti.

- Përshkrimi i habitateve kryesore në zonën e projektit dhe harta ilustruese
- Përshkrimi i vegjitacionit në secilin habitat dhe statusi i ruajtjes kombëtare dhe ndërkombëtare të tyre
- Përshkrimi i zonës së mbrojtur pranë vendit ku propozohet projekti

4.3 Përshkrimi i cilësive të mjedisit dhe ndikimet egzistuese.

- Cilësia e ujërave në zonën e studiuar.
- Cilësia e ajrit në zonën e studiuar
- Niveli i zhurmave në zonën e studiuar
- Administrimi i mbetjeve
- Problemet e tjera: si erozioni i tokës, zjarret, etj.
- Presjonet kryesore të mjedisit në zonën e projektit, si ndotje të mjedisit, prerje pyjesh etj.

4.4 Përshkrimi i karakteristikave sociale të zonës ku do të zhvillohet projekti.

- Njësia e qeverisjes vendore që administron zonën ku zhvillohet aktiviteti
- Popullsia dhe aktivitetet kryesore ekonomike të zonës

- Perdorimi i tokes ne zonen e projektit
- Vlerat dhe objektet monumentale dhe arkeologjike ne afersi te zones se projektit
- Administrimi i mbetjeve dhe ujrave te ndotur urbane

5. Pershkrimi i ndikimeve negative te rendesishme te projektit te projektuar mbi mjedisin

a. Ndikimet negative ne mjedis.

- Ndikimet negative ne karakteristikat fizike te zones se projektit
- Ndikimet negative ne habitate dhe biodiversitet te zones se projektit
- Shkarkimet ne mjedis dhe prodhimi i mbetjeve
- Ndikimet negative shtese (kumulative) ne cilesine e mjedisit ne zonen e projektit dhe burimet natyrore si mineralet, pyjet, burimet ujore.
- Ndryshimet sociale te projektit, si ndryshimi i perdorimit te tokes dhe shqetesimet qe mund te lindin nga ndikimet ne mjedis te projektit si zhurmat, pluhri, perdorimi i burimeve natyrore etj.
- Pershkrimi i pasojave te aksidenteve te mundeshem me pasoja ne mjedis.

b. Karakteristikat e ndikimeve negative ne mjedis.

- Metodatat e zbatuara per parashikimin e ndikimeve ne mjedis
- Shtrirja fizike dhe kohezgjatja e ndikimeve te indentifikuara (Shkalla)
- Lloji i ndikimeve te indentifikuara (direkte dhe jo indirekte)
- Mundesia e zbutjes se ndikimeve dhe argumentimet perkatese nese per ndikime te caktuara nuk mund te merren masa zbutese.
- Zonat e ndjeshme ndaj ndikimeve te projektit si: zona te mbrojtura, habitate, qendra te banuara, burime ujore, zona arkeologjike etj.

6. Ndikimet ne mjedisin nderkufitare te projektit.

7. Ndikimet positive ne mjedisin e zones se projektit.

8. Masat e propozuara per tu mbrojtur nga cdo ndikim negative ne zbatimin e projektit.

9. Programi i monitorimit te ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.

10. Plani i manaxhimit dhe monitorimit te mjedisit.

- Rolet dhe pergjegjesit per zbatimin e seciles mase te propozuar per mbrojtjen e mjedisit ne secilen faze te projektit.
- Kostoja perkatese e zbatimit te masave te propozuara per mbrojtjen e mjedisit

- Plani i komunikimit dhe informimit të publikut për ndikimet në mjedis, masat e marra për mbrojtjen e mjedisit dhe monitorimin e ndikimeve në mjedis gjatë zbatimit të projektit.

1. KUADRI LIGJOR DHE ADMINISTRATIV

Procesi i hartimit të Vleresimit të Ndikimit në Mjedis (VNM), ndihmon në përmirësimin e çdo lloji projekti në respektimin dhe mbrojtjen maksimale të mjedisit të zonës ku ai zbatohet.

Qëllimi i VNM-se është që të sigurojë që mjedisi në zonën ku zbatohet projekti do të konsiderohet i lidhur me gjithë çështjet e tjera të rëndësishme, në çdo etapë të tij.

Ky raport është hartuar bazuar në legjislacionin mjedisor në fuqi dhe ka për qëllim të identifikojë, parashikojë dhe vleresojë gjithë ndikimet e mundshme në mënyrë sistematike, të kuptueshme dhe objektive.

VNM-ja është vlerësimi mjedisor në një proces vlerësimesh (të mjedisit, planifikimit hapësor, ndertimit, etj.) që eventualisht mund të finalizohet me Lejen e Zhvillimit.

Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis në fakt i përgjigjet në thelb katër pyetjeve kyçe:

A. Si do të ishte mjedisi pa projektin? (për shembull Studimet Baze). Kjo do të identifikojë dhe përshkruajë gjendjen aktuale të burimeve dhe karakteristikat ekzistuese në mjedisin që mund të ndikohet nga projekti dhe se si këto do të zhvillohen në mungesë të projektit.

B. Çfare do t'i ndodhe në mjedisit, si pasoje e projektit? (për shembull Parashikimi). Kjo do të përshkruajë mjedisin siç është pa projektin dhe se si ai do të ndryshojë si pasoje e projektit në aspektin e burimeve mjedisore apo njerezve (receptoret) që janë të ndikuar, natyrën dhe shkallën e ndryshimit, shtrirjen e tij gjeografike dhe kohore.

C. A përben kjo një shqetësim? (për shembull Vlerësimi) Parashikimi i ndikimit nuk është i mjaftueshëm.

D. Nëse është i rëndësishëm a mund të bëjmë ndonjë gjë në lidhje me të? (për shembull Zbutja). Në fund, është e rëndësishme të kuptohet se, në qoftë se ndikimi është i rëndësishëm, mund të bëhet diçka për të shmangur, reduktuar, korrigjuar apo kompensuar për të. Zhvilluesi i projektit mund t'i përfshijë këto

masa zbutese ne propozimet e projektit dhe autoriteti kompetent mund t'i perfshije kerkesat perkatese ne kushtet e lejes se dhene.

Ne menyre qe autoritetet kompetente dhe palet e jashtme te interesuara te vendosin nese projekti duhet te vazhdoje, eshte thelbesore qe informacioni mjedisor i dhene nga zhvilluesi ne Raportin eVNM-se, t'i pergjigjet ne menyre te qarte pyetjeve te mesiperme. Qellimi i studimeve te VNM eshte qe te gjeneroje dhe paraqese kete informacion ne menyre te qarte, koherente dhe te sakte.

Idea e VNM-se eshte te siguroje informacion per vendim marresit dhe publikun mbi pasojat mjedisore te zhvillimeve te reja te propozuara. Per me teper ideja eshte qe te promovohet zhvillimi qe respekton mjedisin permes identifikimit te masave te duhura forcuese dhe zbutese.

Objektivi kryesor i VNM-se eshte te identifikojë ndikimet e mundshme negative mjedisore te projekteve te reja te zhvillimit. Brenda ketij qellimi, procesi i VNM-se kerkon qe:

- te konsiderohen alternativat per vendndodhjen dhe ndikimet mjedisore shoqeruese;
- te permiresohet plani mjedisor i propozimit;
- te sigurohet qe burimet jane perdorur si duhet dhe ne menyre eficente;
- te identifikohen masat e duhura per zbutjen e ndikimeve te mundshme te propozimit;
- te vendosen kushtet per ndertimin; dhe
- te ndihmohet vendim marrja dhe informimi i publikut.

Procedura e VNM-se perfshin:

- a. procesin paraprak te VNM-se;
- b. procesin e thelluar te VNM-se.

Agjencia Kombetare e Mjedisit (AKM) shyrton kerkesat per vleresimin e ndikimit ne mjedis dhe ne fund te seciles procedure, paraprake apo te thelluar te VNM-se, merr

Vendimin për VNM-ne paraprahe, ndersa për VNM-ne e thelluar përgatit Deklaratën Mjedisore me rekomandimet perkatëse dhe i'a degon Ministrisë.

Referuar ligjit nr. 10440/2011 “Për vleresimin e ndikimit në mjedis”, të ndryshuar projekti i propozuar për hidrocentralin “Lumshtylla” listohet në Shtojcën II të këtij ligji ne piken 3 (ë) “Instalime për prodhimin e energjisë hidroelektrike” dhe si rrjedhojë i nënshtrohet procedurës paraprahe të VNM-se.

Theksojme se gjatë procedurës paraprahe të VNM-se, referuar VKM nr. 247, datë 30.04.2014 “Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore”, Kreu I **nuk është e detyrim ligjor të behet Konsultim Paraprak me banoret e zones.** Përpara marrjes së Vendimit (sic detajohet më poshtë) AKM-ja publikon aplikimin për VNM paraprahe në web të saj, ku komuniteti i interesuar mund të shpreh mendimin e tij.

Në përfundim vendim marrja konsiston në:

- Vendim - leshuar nga AKM-ja në përfundim të procedurës paraprahe të VNM-se
- Deklaratë Mjedisore - leshuar nga Ministri në përfundim të procedurës së thelluar të VNM-se

Vendimi

Vendimi i AKM-se në fund të procedurës Paraprahe të VNM-se përcakton nëse një projekt i listuar në Shtojcën II të Ligjit për Vleresimin e Ndikimit në Mjedis, në fuqi, duhet apo jo t'i nënshtrohet procedurës së thelluar të VNM-se. Nëse AKM-ja vendos se projekti nuk duhet t'i nënshtrohet procedurës së thelluar të VNM-se, në vendimin e saj përcakton arsyet dhe konsideratat kryesore ku është mbështetur mendimi, mendimin e institucioneve të konsultuara, përkrahimin sipas rastit, të masave kryesore që duhen marrë për të shmangur, reduktuar dhe nëse është e mundur për të korrigjuar ndikimet negative të mundshme në mjedis.

Deklarata Mjedisore

Rezultati perfundimtar i procedures se thelluar te VNM-se, eshte Deklarata Mjedisore, e cila mund te permbaje refuzimin ose miratimin me rekomandime per Autoritetin e Planifikimit per te vazhduar procesin ne baze te kushteve te specifikuara mjedisore.

Deklarata mjedisore sherben si dokument orientues per Autoritetin e Planifikimit dhe/ose çdo autoritet pergjegjes ne procesin e vendim marrjes, per nje leje zhvillimi apo per nje leje te caktuar per miratimin e nje projekti te listuar ne Shtojcat 1 dhe 2 te ligjit per Vleresimin e Ndikimit ne Mjedis, ne fuqi.

Dokumenti baze ku mbeshtetet procesi i VNM-se, eshte raporti i vleresimit te ndikimit ne mjedis, i cili ne varesi te ndikimeve te mundshme te projektit mund te jete:

- a. raport paraprak i VNM-se per projektet e shtojces II te ligjit nr. 10440, date 07.07.2011'Per vleresimin e ndikimit ne mjedis' te ndryshuar;
- b. raport i thelluar i VNM-se per projektet e shtojces I te ligjit nr. 10440, date 07.07.2011'Per vleresimin e ndikimit ne mjedis' te ndryshuar.

Baza ligjore

- Ligji Nr. 10431, datë 09.06.2011, "Për Mbrojtjen Mjedisit" i ndryshuar;
- Ligji Nr. 10 440, datë 07.07.2011, "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis" i ndryshuar;
- Ligji Nr. 10 463, datë 22.09.2011, "Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve" i ndryshuar;
- Ligji Nr. 81/2017, datë 04.05.2017, "Për Zonat e Mbrojtura";
- Ligji Nr. 111/2012, datë 25.11.2012, "Për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore";
- Ligji Nr. 9048, datë 07.04.2003, "Për Trashëgiminë Kulturore" dhe i ndryshuar me
- Ligjin Nr. 9 592, datë 27.07.2006;
- Ligji Nr. 10 448, datë 14.07.2011, "Për Lejet Mjedisore";
- Ligji Nr. 10 006, datë 23.10.2008, "Për Mbrojtjen e Faunës së Egër";
- Ligji Nr. 9 587, datë 20.07.2006, "Për Mbrojtjen e Biodiversitetit";
- Ligji Nr. 9 385, datë 04.05.2005, "Për Pyjet dhe Shërbimin Pyjor";

- Ligji Nr. 8 897, datë 16.05.2002, “Për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja”;
- Ligji Nr.10 119, datë 23.04.2009, “Për Planifikimin e Territorit”;
- Ligji Nr.9 774, datë 12.07.2007 “Për Vlerësimin dhe Administrimin Zhurmës nëMjedis”;
- Ligji Nr. 9115, datë 24.07.2003, “Për trajtimin mjedisor të ujërave të ndotur”;
- VKM Nr. 686, datë 29.07.2015, “Për miratimin e rregullave, të përgjegjëseve e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore”;
- VKM Nr. 435, datë 12.09.2002, “Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër nëRepublikën e Shqipërisë”;
- VKM Nr. 419 datë 25.06.2014, “Për miratimin e kërkesave të posacme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipave A, B dhe C për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respektive të mjedisit si dhe rregullave të hollësishme për shyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKB-ja”;
- VKM Nr. 1189, datë 18.11.2009, "Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit”;
- VKM Nr. 247 datë 30.04.2014, “Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimarrjen mjedisore”;
- VKM Nr. 177, datë 31.03.2005, “Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjedisëve ujore pritëse”;
- VKM Nr.16, datë 04.01.2012, “Për të drejtën e publikut për të pasur informacionmjedisor”;
- VKM Nr. 103, datë 31.03.2003, “Për monitorimin e mjedisit në Republikën eShqipërisë”;
- VKM Nr. 229, datë 23.04.2014, “Për Miratimin e Rregullave për Transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin etransferimit”;
- VKM Nr. 803 datë 04.12.2003, “Për miratimin e normave të cilësisë së ajrit”;
- VKM Nr. 248, datë 24.04.2003, “Për miratimin e normave të përkohshme të shkarkimeve në ajër dhe zbatimin e tyre”;
- Udhëzim Nr.8, datë 27.11.2007, “Për nivelet kufi të zhurmave në

mjedise tëcaktuara”;

- Udhëzim i Ministrisë së Mjedisit Nr. 3, datë 17.08.2004, "Mbi vlerat e lejueshme të elementeve ndotës të ajrit në mjedis nga shkarkimet e gazrave dhe të zhurmaveshkarkuar nga mjetet rrugore dhe mënyrat e kontrollimit të tyre";
- Udhëzim, Nr. 1, datë 09.06.2016, "Për Rregullat, Procedurat e Kërkimit, të Shqyrtimit e të Miratimit të kërkesave për dhënie në përdorim të Fondit Pyjor dhe Kullosor Publik;
- Rregullore Nr. 1, datë 30.03.2007, "Për trajtimin e mbetjeve të ndërtimit nga krijimi, transportimi e deri tek asgjësimi i tyre".

Ndër vendimet me kryesore theksojme VKM Nr. 686, datë 29.07.2015 "Për Miratimin e Rregullave, të Përgjegjësive e të Afateve për Zhvillimin e Procedurës së Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) dhe Procedurës së Transferimit të Vendimit e Deklaratës Mjedisore".

Objekt i ligjit për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, është përcaktimi i kërkesave, përgjegjësive, rregullave dhe procedurave për vlerësimin e ndikimeve të rëndësishme negative mjedisore të projekteve të propozuara, private ose publike.

Sipas ligjit Për Mbrojtjen e Mjedisit, vlerësimi i ndikimit në mjedis i një projekti të propozuar zhvillimi është vlerësimi i ndikimeve të rëndësishme, të mundshme të asaj veprimtarie në mjedis.

Gjatë procesit të vlerësimit të ndikimit në mjedis, kryhen identifikimi, përshkrimi dhe vlerësimi në mënyrën e duhur i ndikimit në mjedis të një veprimtarie, duke përcaktuar efektet e mundshme te drejtperdrejta dhe jo te drejtperdrejta mbi token, ujën, detin, ajrin, pyjet, klimën, shëndetin e njeriut, floren dhe faunën, peizazhin natyror, pasuritë materiale, trashëgiminë kulturore, duke pasur parasysh lidhjet e tyre të ndërsjella.

Vleresimi i ndikimit në mjedis zbaton parimin e parandalimit që në fazën e hershme të planifikimit të projektit, me qëllim shmangien apo minimizimin e efekteve negative në mjedis, përmes harmonizimit dhe pershtatjes së saj me kapacitetin bartës të mjedisit.

Vleresimi i ndikimit në mjedis kryhet nga zhvilluesi, si pjesë e përgatitjeve për planifikimin e një projekti zhvillimi dhe para kerkimit të lejeve përkatëse të zhvillimit.

Ligji për Vleresimin e Ndikimit në Mjedis, dhe aktet nënligjore që rrjedhin prej tij, të përafëruara plotësisht me Direktivën e bashkimit Evropian për Vleresimin e Ndikimit në Mjedis ka për qëllim të sigurojë një nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit, përmes parandalimit, minimizimit dhe kompensimit të dëmeve në mjedis, nga projekte të propozuara për miratimin e tyre për zhvillim dhe garantimin e një procesi të hapur vendimmarrjeje, gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vleresimit të ndikimeve negative në mjedis, në mënyrën dhe kohën e duhur si dhe përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara në të.

Ky ligj zbatohet për projektet e propozuara, private apo publike, të cilat mund të shkaktojnë ndikime të rëndësishme negative, të drejtperdrejta ose jo, në mjedis, si pasojë e madhësive, natyrës apo vendndodhjes së tyre.

Kërkesa të përgjithshme për vleresimin e ndikimit në mjedis të një projekti:

- Vleresimi i ndikimit në mjedis përfshin përcaktimin, përshkrimin dhe vleresimin e ndikimeve të pritshme të drejtperdrejta e jo të drejtperdrejta mjedisore të zbatimit apo moszbatimit të projektit.
- Ndikimet mjedisore të projektit vlerësohen në lidhje me gjendjen e mjedisit në territorin e prekur në kohën e paraqitjes së raportit përkatës për vleresimin e ndikimit në mjedis të projektit.
- Vleresimi i ndikimit në mjedis përfshin përgatitjen, zbatimin, funksionimin dhe mbylljen e tij, sipas rastit, edhe pasojat e mbylljes së veprimtarisë, dhe dekontaminimin/pastrimin apo rikthimin e zonës në gjendjen e mëparshme, nëse

nje detyrim i tille parashikohet me ligj. Vleresimi perfshin, sipas rastit, si funksionimin normal, ashtu edhe mundesine per aksidente.

- Vleresimi i projektit perfshin, gjithashtu, propozimin e masave te nevojshme per parandalimin, reduktimin, zbutjen, minimizimin e ndikimeve te tilla ose rritjen e ndikimeve pozitive mbi mjedisin, gjate zbatimit te projektit, perfshire edhe vleresimin e efekteve te pritshme te masave te propozuara.

Aspektet me te rendesishme te procesit paraprak te VNM-se, jane konsultimet me palet e tjera dhe vendimi nese kerkohet nje VNM e thelluar.

VNM paraprak eshte faza e pare e procesit te VNM. Sipas Nenit 8 te ligjit te VNM qellimi i VNM Paraprak eshte te identifikojte propozimet qe kerkojne VNM te thelluar. VNM Paraprak perjashton nga procesi ato propozime (shumicen) qe nuk kane ndikime te rendesishme, ose pak, ndikime lehtesisht te kontrollueshme, dhe per te cilat VNM eshte e panevojshme. Ne vijim, Tabelat dhe Listat e Kontrollit do te ndihmojne ne procesin i cili vendos nese kerkohet VNM per nje projekt te veçante ose tip projekti.

Tre fazat kryesore e VNM Paraprak jane:

- **Paraqitja e kerkeses** dhe dokumentacionit shoqerues nga zhvilluesi ne Ministrine e Mjedisit, kontrolli administrativ paraprak i aplikimit nga Ministria e Mjedisit dhe percjellja e tyre nga Ministria ne Agjencine Kombetare te Mjedisit (AKM);
- Kontrolli teknik **paraprak** i bere nga AKM dhe **konsultimi** i AKM **me insitucionet e tjera** dhe **publikimi** i aplikimit;
- AKM njofton per **vendimin e marre**, nese projekti eshte apo jo e nevojshme ti nenshtrohet procedures se thelluar te VNM, Ministrine e Mjedisit dhe Turizmit (MMT) dhe palet e perfshira ne proces, dhe publikon vendimin ne faqen e internetit te AKM.

Konventat dhe marrveshjet nderkombetare ne lidhje me procesin e VNM-se

Direktiva e Këshillit të BE-së 97/11/EC e cila modifikoi Direktivën 85/337/EEC mbi Vlerësimin e Disa Projekteve Publike e Private, parashikon qe autoritetet kompetente të shteteve anëtare të kërkojnë kryerjen e një vlerësimi të ndikimit mjedisor (VNM) për

projektet që mund të rezultojnë me ndikim domethënës në mjedis. VNM duhet të përgatitet para miratimit të projektit, në mënyrë që vendimi për miratim të marre paraysh ndikimet e mundshme të projektit në mjedis. Direktiva paraqet një listë të projekteve që kërkojnë studimin e VNM në të tëra rastet (Shtojca 1) dhe një listë të projekteve që mund të kërkojnë një studim të përmbledhur VNM (Shtojca 2), në varësi të një vlerësimi për ndikimet e mundshme që mund të rezultojnë nga projekti i propozuar apo të kriterëve kufizues, të vendosura nga secili shtet anëtar. Propozimi aktual konsiderohet si një projekt i Shtojcës 2.

Direktiva kërkon që “VNM të identifikojë, përshkruajë e vlerësojë në mënyrën e duhur ndikimet e drejtpërdrejta e indirekte të një projekti për:

- Qëniet njerëzore, floren dhe faunen;
- Tokën, ujin, klimën dhe peizazhin;
- Asetet materiale të trashëgimisë kulturore; dhe
- Ndërveprimin midis faktorëve të lartpërmendur.

Informacioni tjetër që përcaktohet në direktive që duhet të përfshihen në studimin e VNM-se jepet në Shtojcën IV të Direktivës 97/11/EC dhe ajo përfshin:

- një përshkrim të projektit;
- një përvijim të alternativave kryesore të vendodhjes dhe të teknologjisë të marra në shqyrtim për projektin e propozuar;
- një përshkrim të aspekteve të mjedisit që mund të ndikohen me shumë nga projekti e që lidhen me popullsinë, florën, faunën, tokën, ujin, faktorët klimatik, asetet materiale, pejsazhin e raportin reciprok mes faktorëve të lartpërmendur;
- një përshkrim të ndikimeve domethënëse të projektit që dalin në pah nga ekzistenca e vetë projektit, shfrytëzimi i burimeve natyrore, cilrimi/shkarkimi i lëndëve ndotëse, krijimi i zhurmave dhe trajtimi i mbetjeve;
- një përshkrim i masave të parashikuara për parandalimin, uljen dhe aty ku është e mundur, mënjanimin e efekteve të dëmshme në mjedis; dhe
- një përmbledhje jo-teknike e informacionit të siguruar.

Direktiva 97/11/EC (amenduar nga Direktiva 2003/35/EC pas nënshkrimit të Konventës së Aarhus nga Komuniteti, më 25 Qershor 1998, mbi pjesëmarrjen e publikut në vendim-marrje dhe akses në vendosjen e drejtësisë në çështjet mjedisore) gjithashtu parashikon konsultimin me publikun, në fazën e propozimit e mbledhjes së informacionit, për t'i dhënë publikut të interesuar mundësinë për të shprehur mendimin e tyre para marrjes së vendimit lidhur me zhvillimin e propozuar.

Shqipëria është anetare dhe ndjek detyrimet e konventave të mëposhtme nderkombetare:

- Konventa e Bernit (CH) "Per mbrojtjen e flores dhe faunes se eger dhe mjedisin e saj natyror ne Evrope.", miratuar me ane te ligjit nr 8690, me 2 Mars 1998;
- Konventa e Barcelones "Per mbrojtjen e mjedisit detar dhe ujqor te Mesdheut" dhe protokollet e saj;
- Konventa e Bonit "Mbi mbrojtjen e faunes se eger shtegtare";
- Konventa e Vienes "Mbi kontrollin e kalimit kufitar te mbetjeve te rrezikshme dhe asgjесimin e tyre", miratuar me ane te ligjit nr. 8216, me 13 Prill 1997;
- Konventa e Vienes "Per mbrojtjen e shtreses se Ozonit" dhe protokollit i Montrealit "Mbi substancat qe demtojne shtresen e Ozonit";
- Konventa e Aarhusit "Mbi te drejten e publikut per t'u informuar, per pjesemarrje ne vendim-marrje dhe e drejta per t'iu drejtuar organeve te drejtesise per çeshtjet mjedisore", miratuar me ligjin nr. 8672, me 26 Tetor 2000;
- Konventa "Vleresimi i Ndikimit ne Mjedis ne kuadrin Nderkombetar". Hyr ne fuqi ne 4 Tetor 1991;
- Konventa e Kombeve te Bashkuara mbi Ndryshimet Klimatike, Tetor 1994;
- Konventa e Kombeve te Bashkuara mbi Biodiversitetin, Janar 1994;
- Kombet e Bashkuara "Konventa kunder zgjerimit te shkretetirave ne vendet e thata, veçanerisht ne Afrike". Hyrja ne fuqi me 27 Prill 2000.

2. PERSHKRIMI I PROJEKTIT.

Ndërtim-Operim-Transferim i Hydrocentralit “Lumshtylla” ne rrjedhjen e poshteme te perroit te Shtielles.

Vendodhja: Rrethi Puke, Qarku Shkoder.

Karakteristikat teknike te Hydrocentralit “Lumshtylla”.

Qarku Shkoder:

Karakteristikat	Te dhenat
Kuota e vepres se marrjes (Niv.Normal) (m)	510.4
Kuota e Biefit te Siperem (Basen Presioni) (m)	510.1
Kuota e Biefit te Poshtem (Kuota e shkarkimit) (m)	420
Kuota e Godines se Centralit (Kuota e aksit te turbines) (m)	421
Renia Bruto (m)	89.1
Renia Neto (m)	85.375
Prurja Llogaritese Qll (m ³ /sek)	0.7
Gjatesia e tubacioni te turbinave me diameter D=800mm	1485
Tipi i turbines (cope 1)	Pelton
Fuqia e Instaluar (kw)	487
Prodhimi vjetor i Energjise (Kwh/vit)	1,609,493

Ne kuader te zhvillimit te politikave afatgjate per rritjen e kapaciteteve te shfrytezimit te burimeve te rinovueshme të energjisë. Ne nje prizem me te gjere ky projekt ne menyre indirekte do te ndikoj ne plotesimin deri diku te nevojave energjetike per energji elektrike pra duke përdorur energji të ripërtëritshme qe vleresohet sot si “energji e paster”. Projekti ne menyre indirekte gjithashtu ka për qëllim zvogëlimin e emetimeve të gazit me efekt sere (CO2) duke shmangur pengesat për zhvillimin e energjisë së përtëritshme.

Duke synuar zhvillimin strategjik e ketyre rezervave ujore per prodhim te energjisë së përtëritshme (kryesisht SHPP) Projekti do ta rrisë pjesën e burimeve të ripërtëritshme në strukturën e prodhimit të energjisë elektrike ne rang rajonal per Republikën e Shqiperise.

Zhvillimi i projekteve per prodhimin e energjisë së rinovueshme është i vlefshëm që nga: (I) kostot e prodhimit në përgjithësi janë konkurruese me forma të tjera të prodhimit të energjisë elektrike,

(II) se do të rrisë diversifikimin e furnizimit me energji elektrike dhe sigurinë e energjisë, (III) se do të kontribuojë në reduktimin e emisionet dhe ndotja.

Shoqeria “**RAN ENERGJI**” Shpk, do të ushtroj veprimtarine e saj te shfrytezimit te rezervave ujore per prodhim te energjise elektrike gjatë gjithë periudhës së marrjes ne shfrytezim te perroit te shtielles rreth 49 vjet. Preventivi per ndertimin e Hec Lumshtylla është rreth 49,792,163 Leke pa tvsh, nga të cilat 200.000 Leke pa tvsh do te investohen per rehabilitim te mjedisit te cilat do te sigurohen si grante psh. koncesionet kane te drejt te disponojne, te kryejne transaksione me pale te trete dhe te shese pjese te energjise elektrike te prodhuar nga ky hidrocentral duke perfshire edhe transaksionet qe ka te beje me prodhimin e energjise se rinovueshme dhe vecanerisht ne lidhje me Mekanizmat e Zhvillimit te Pastertise (Clean Development Mechanism) ne kuadrin e Protokollit te Kyoto-s. Pjesa tjetër do të kontribuohet nga burimet finaciare te vete shoqerise investitore, perfitim ky i mundesuar nga prodhimi dhe shitja e energjise elektrike ndaj konsumatorit lokal.

a) Pershkrimi i qellimit te projektit

VENDODHJA & VLERËSIMI I RAJONIT NË KUSHTET FILLESTARE

Hidrocentrali “Lumshtylla” shfrytezon ujerat e pjeses se poshteme te perroit te Shtielles.

Pellgu ujëmbledhës i përroit të Shtielles e ka zanafillën në fshatin Rapja Memaj, fshat në afërsi të rrugës Pukë – Fushë Arrëz. Përroi i Shtielles merr drejtimin e lindjes dhe derdhet në Fanin e Madh në kuotën 417 m duke ndërprerë rrugën Rrëshen – Fushë Arrëz. Hidrocentrali “Lumshtylla” shfrytezon ujrat e pjeses se poshteme te perroit te Shtielles nepermjet nje vepre marrje te ndertuar ne kete perrua. Kuota e

parashikuar për vendosjen e vepres së marrjes është 510.4 m mbi nivelin e detit, Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës së përroit të Shtielles deri në veprën e marrjes është $F = 9.45 \text{ km}^2$. Topografia dhe gjeomorfologjia e terrenit poshtë vepres së marrjes lejon edhe pozicionimin e dekantuesit + basenit të presionit të cilat janë në një konstruksion në hyrje të tubacionit të turbinave në shpatin e majte të rrjedhes së përroit.

Baseni i presionit është parashikuar të ndërtohet fill mbas dekantusit në një konstruksion me të kuotën e nivelit të ujit 510.1 m e fill mas basenit të presionit vazhdon tubacioni i turbinave neper shtratin e përroit deri në godinen e centralit.

Vendi i ndertimit është nën administrimin e Qarkut të Shkodrës.

Sipas klasifikimit gjeografik të vendit të tone, nga Qendra e Studimeve Gjeografike, Perroi i Shtielles sipas ndarjes gjeografike të vendit të tonë hyn në “Krahinën Malore Qendrore” (pjesa veriore e saj), Malësia Pukë – Mirditë (pellgu ujëmbledhës i lumit Fani i Madh). Përroi i Shtielles ndodhet në pjesën e mesme të lumit Fani i Madh që fillon nga ku lumi Fani i Madh merr kthesën për në jug në Kaoline.

Duke u nisur nga ndryshimet morfometrike brenda malësisë Pukë – Mirditë në luginë veçohen dy sektorë: Sektori i sipërm, midis Qafës së Malit (zanafilla e lumit Fani i Madh) dhe fshatit Kaoline dhe sektori i mesëm deri në fshatin Seman, pikërisht ku ndodhet fshati Gojan i Sipërm, sipër këtij fshati në bregun e djathtë të lumit Fani i Madh është zona në studim përroi i Shtielles.

Në veri përroi i Shtielles kufizohet me pellgun ujëmbledhës fillimet e përroit Bilnisht që derdhet në liqenin artificial të Komantit vija ujëndarëse fillon në fshatin Rapja dhe vazhdon në kuotën 900 m deri në fshatin Rapja Memaj, në lindje kufizohet me pellgun e lumit Fani i Madh ku në kuotën 417 m përroi Shtielles derdhet në Fanin e Madh dhe ndërpret rrugën Rrëshen – Fushë Arrëz. Në jug kufizohet me përroin e Shkozës ndërsa në perëndim kufizohet me fillimet e lumit Gomsiqe që derdhet në liqenin e Vaut të Dejës.

Zona ndërtohet nga shkëmbinj magmatikë efuzivë dhe pjesërisht ultrabazikë. Copëtimi horizontal arrin vlerën nga 3 deri 3 km/km^2 në sektorin e mesëm Kaolin –

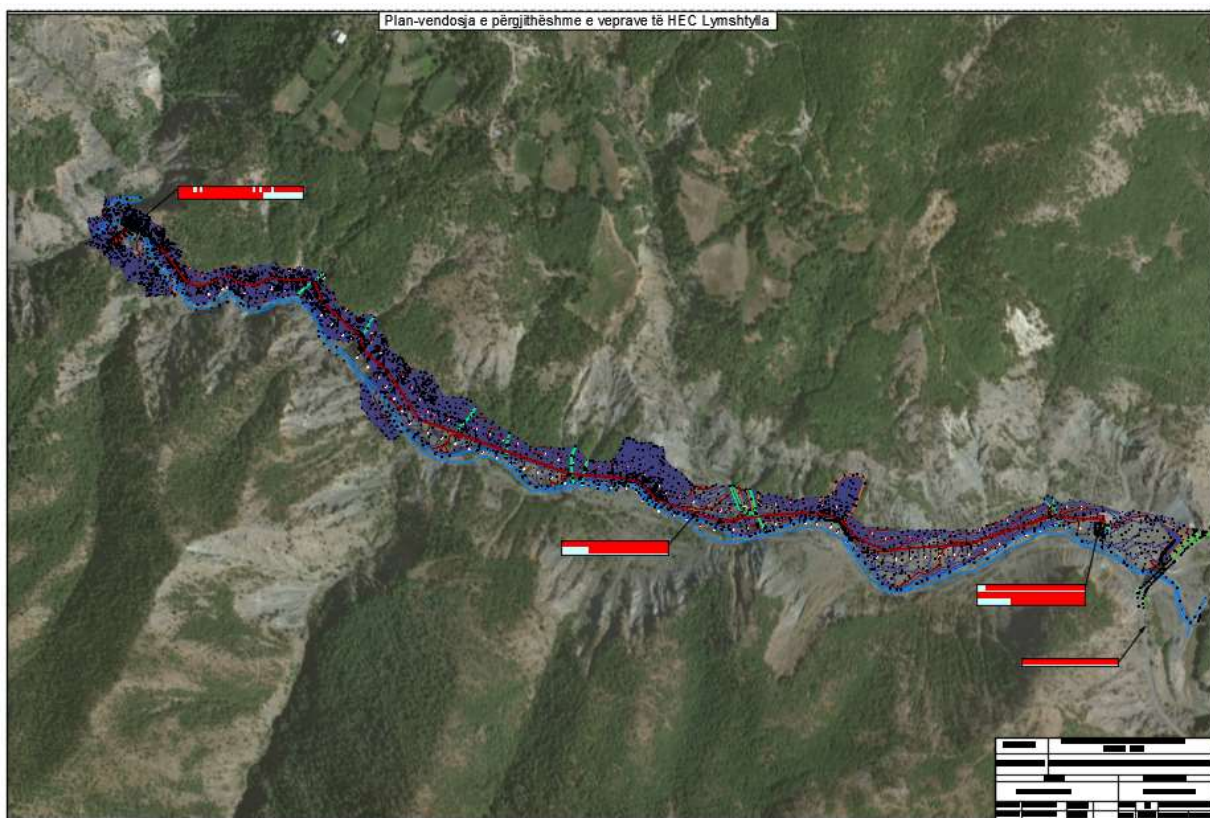
Gjegjaj. Kjo lidhet me përbërjen kryesisht prej formacioneve efuzive, pjerrësitë e mëdha dhe me sasinë e madhe të reshjeve.

Bregu i djathte i luginës në këtë sektor është mjaft i bute sepse është formuar në një vend shumë të shkatërruar nga ana tektonike.

Qellimi i tij është të prodhojë dhe të furnizojë me energji elektrike zonën lokale dhe rajonale si dhe "Rritja e prodhimit të energjisë elektrike në Shqipëri".

Ai do të përbëhet nga një agregat me turbine të tipit Pelton. Fuqia e instaluar do të jetë: $N=487\text{kW}$, ndërsa prodhimi vjetor i tij do të jetë $E_{\text{totale}}=1,609,493 \text{ Kwh/vit}$.

b) Planimetria e vendosjes së projektit, ku pasqyrohet:

- *Sipërfaqja e zones së kerkuar.*

Sipërfaqja e ndërtimit të kerkuar është 1934 m².

- *Kufijte e sipërfaqes së kerkuar.*

Baseni ujembledhes eshte ne perputhje me drejtimin nga lindja ne perendim, dhe perbehet nga disa perrenj te vegjel dhe burime natyrore te cila shumica e tyre jane pothuajse te perhersheme me uje natyral.

- **Ne Jug:** Në jug kufizohet me përroin e Shkozës ndërsa në perëndim kufizohet me fillimet e lumit Gomsiqe që derdhet në liqenin e Vaut të Dejës.
- **Ne Veri:** Në veri përroi i Shtieles kufizohet me pellgun ujembledhës fillimet e përroit Bilnisht që derdhet në liqenin artificial të Komanit vija ujëndarëse fillon në fshatin Rapja dhe vazhdon në kuotën 900 m deri në fshatin Rapja Memaj.
- **Ne Lindje:** në lindje kufizohet me pellgun e lumit Fani i Madh ku në kuotën 417 m përroi Shtieles derdhet në Fanin e Madh dhe ndërpret rrugën Rrëshen – Fushë Arrëz.

Te dhena mbi sipërfaqen e tokes qe do te perdoret nga projekti ne ndertim dhe funksionimi i tij.

Terreni ku do te kalojne nenobjektet e Hec-it “Lumshtylla” ben pjese ne terren paramalor dhe nuk eshte e shfrytezuar per nevoja bujqesore, familjare apo ndonje gje tjeter.

Terreni ne te cilin do te ndertohet Hec Lumshtylla ne te dy krahet eshte pothuajse i zhveshur nga bimesia per aresye te terrenit shkembor qe mbizoteron ne kete zone. Ne saj te kesaj larmishmerie fito - botanike dhe akuatike, nje pjese te rendesishme ne aktivitetin e jetes se eger te kesaj zone ben edhe uji qe buron dhe rrjedh pergjate ketyre shpateve. Kjo gje na kushtezon ne shfrytezimin total te rrjedhes ujore, pra do respektohet limiti i lejuar per mos nderprerjen e jetes se bimeve dhe habitateve ekzistues ku ky perrua kalon.

Truallin mbi te cilin do te vendosen nenobjektet e Hec-it eshte i gjithi ne pronesi te shtetit. Per procedurat e shpronësimit do ndiqen te gjitha hapat ligjore midis paleve.

Ne pjesen e mesme te vepres karakterizohet nga nje terren qe vjen gjithnje ne ngritje ne menyre te dukshme.

Ndersa ne pjesen e sipërme te vepres karakterizohet nga nje terren i thyer gjithnje ne ngritje por ne menyre me te ashper qe e rrit pjerresine e shpateve.

➤ **Prurja llogaritese**

Studimi hidrologjik është përgatitur si rezultat i të dhënave shemevjecare në aksin në studim si dhe investigimeve dhe matjeve që janë bërë në terren.

Siç është diskutuar në analizen e parametrave hidrologjike në paragrafet e mëparshëm, grupi i projektimit është mbështetur në Kurbat e Qendrueshmerise Ditore të Studimit Hidrologjik. Në tabelën e mëposhtme janë dhënë vlerat e prurjeve të nxjerra nga Kurba e Qendrueshmerise ditore të prurjeve të vitit mesatar nga e cila është llogaritur rrjedhja vjetore në aksin e Hec “Lumshtylla”.

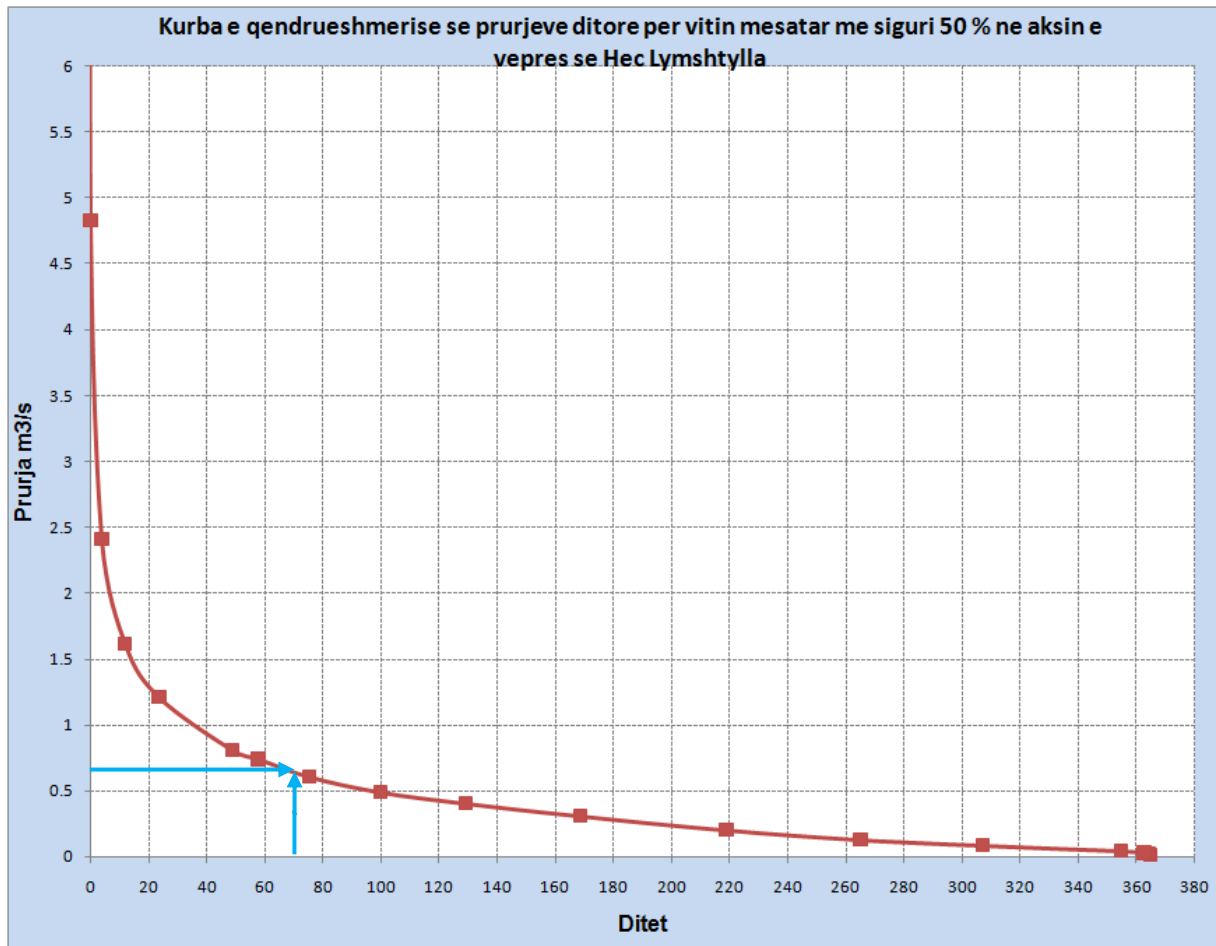
Vlerat e kurbes së qendrueshmerise së prurjeve ditore në aksin e vepres së marrjes të Hec “Lumshtylla”, për vitin mesatar shumëvjeçar.

Nga tabela e mëposhtme prurja llogaritese për këtë aks do të jetë ajo që merret për të paktën 58 ditë të vitit, dhe nga kurba kjo prurje është 0.7 m³/s.

Theksojmë që me këtë prurje do të llogariten të gjitha veprat e HEC “Lumshtylla”

Ditet	Q=50%
364.8	0.0121
364.3	0.0161
363.6	0.0201
362.7	0.0241
354.7	0.0402
307.1	0.0804
265.1	0.129
219	0.201
168.8	0.306
129.3	0.402
100.1	0.487
75.5	0.603
58	0.7357
49	0.804

23.9	1.21
12	1.61
4.2	2.41
0.2	4.83
0	9.65

Si kriter per percaktimin e prurjes llogaritese eshte konsideruar, prurja qe sigurohet ne te pakten 58 dite gjate nje viti. Nga ana tjeter eshte llogaritur shkalla e shfrytezimit te rrjedhjes vjetore duke e krahasuar me shkallen e shfrytezimit te kesaj rrjedhjeje ne veprat e ketij lloji nga pervoja Europiane qe lekundet ne kufijte (70-90)% te saj.

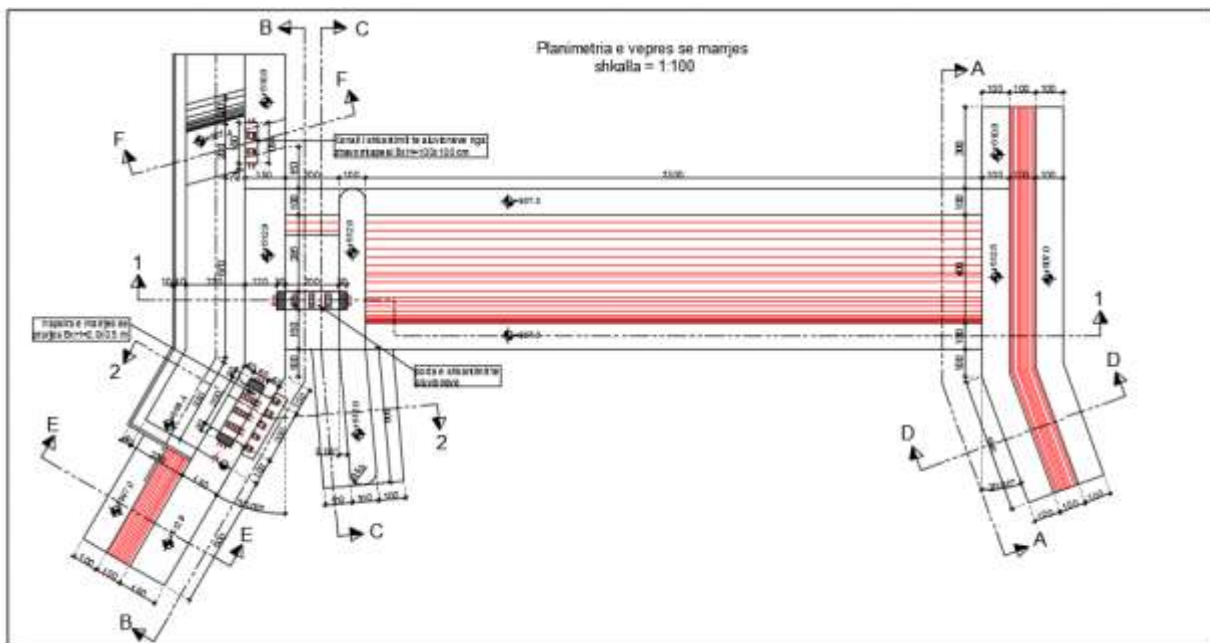
Per te percaktuar prurjen llogaritese te HEC-it eshte e detyrueshme te percaktohet prurja e nevojshme per nevoja ambientale te sistemit poshte veprave se marrjes. Kjo

prurje eshte llogaritur me nje nga normat e publikuara nga ministria e mjedisit percaktuar te jete sa Q_{355} , ku $Q_{355}=0.0396 \text{ m}^3/\text{s}$. Eshte pranuar qe si prurje llogaritese te merret ajo qe sigurohet per te pakten 58 dite.

Nga tabela e vlerave te qendrueshmerise se prurjeve per vitin mesatar prurja qe zgjat te pakten 58 dite eshte rreth $0.7357 \text{ m}^3/\text{sek}$ e cila merret si prurje llogaritese e HEC-it duke i zbritur prurjen ambientale $0.0396 \text{ m}^3/\text{sek}$.

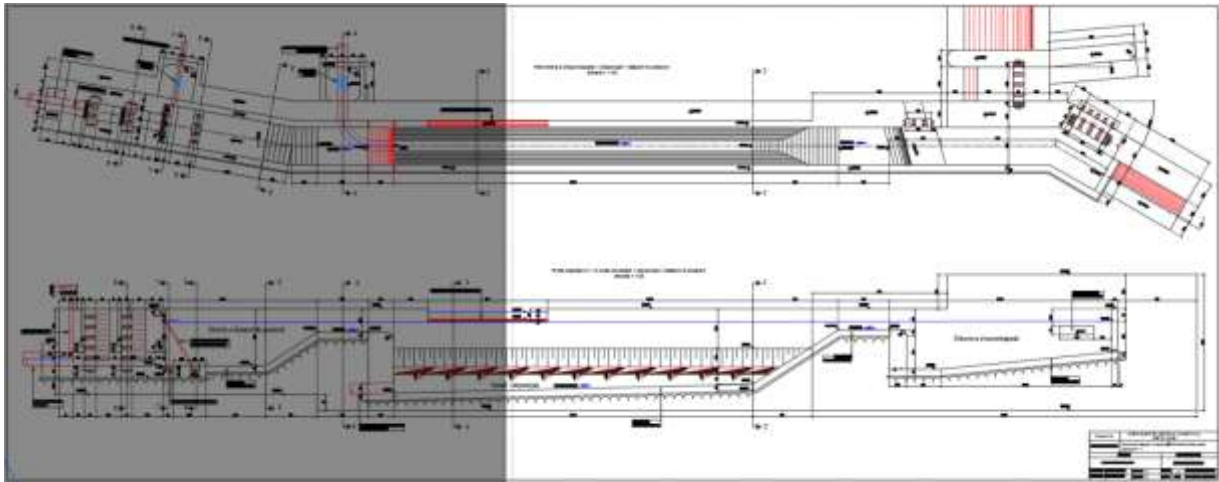
Si konkluzion, Prurja Llogaritese e pranuar per permasimin dhe llogaritjen Hidrocentralit Lumshtylla eshte pranuar $0.7 \text{ m}^3/\text{sek}$.

- **Skicat dhe planimetrite e objekteve te projektit dhe strukturavete projektit.**
- Vepra e marrjes.

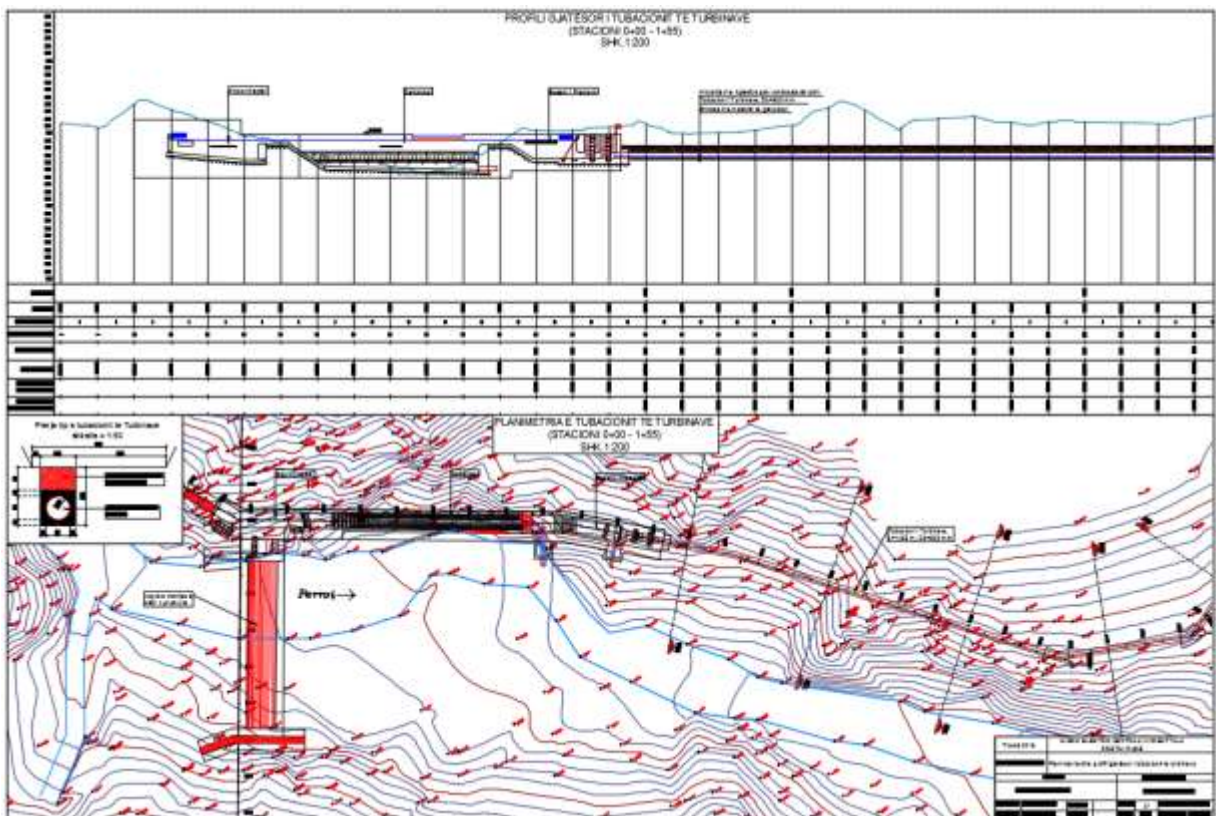

- Dekantuesi +Baseni i Presionit.

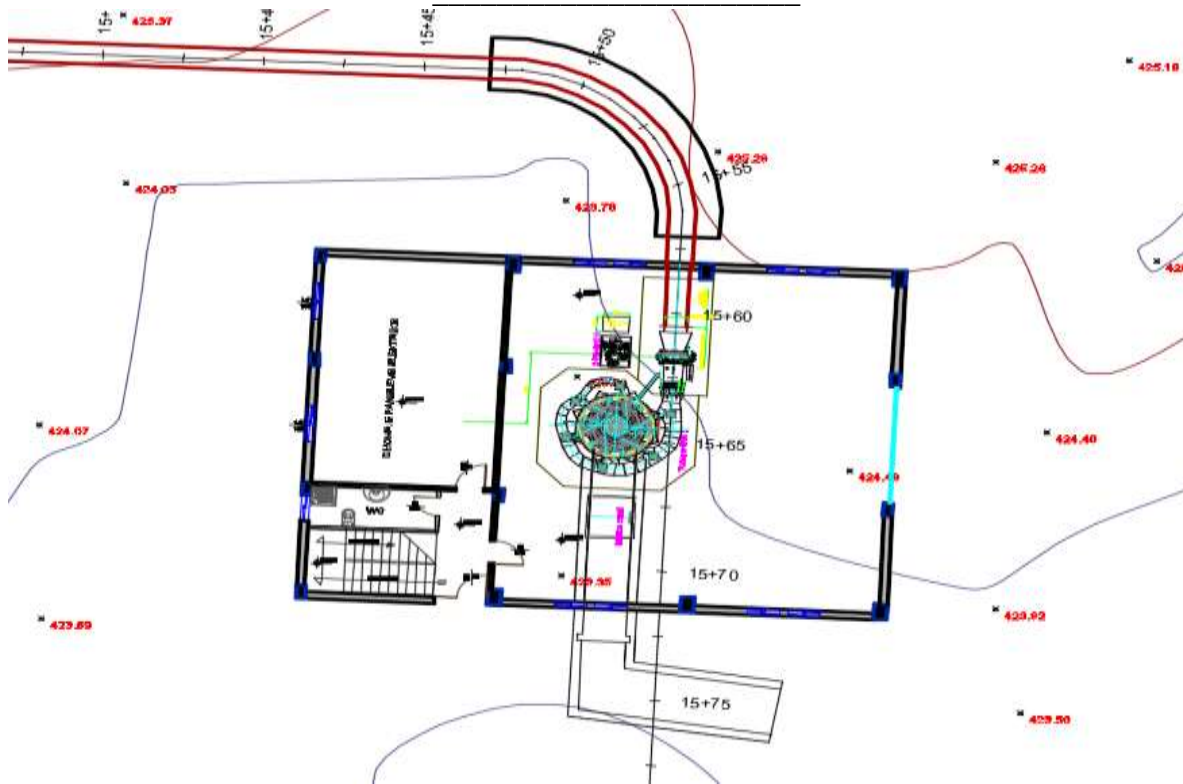

- Fragmenti i Planimetrise dhe Prerjes Gjatesore te tubacionit te turbinave.

- Planimetria e Godines se Hec-it.

c) Peshkrimi i proceseve ndertimore dhe teknologjike

I.Vepra e marrjes:

Hidrocentrali “Lumshtylla” shfrytëzon ujrat e pjesës së poshtme të perroit të Shtielles nëpërmjet një veprë marrjeje të ndërtuar në këtë perrua. Kuota e parashikuar e nivelit normal të ujit për vendosjen e vepres së marrjes është 510.40 m dhe ka një sipërfaqe totale të pellgut ujembledhës 9.45 km². Zona e perroit në aksin që kemi zgjedhur në një gjatësi të konsiderueshme ruan të njëjtën formë në drejtim të rrjedhjes në të dy krahet.

II. Pozicioni i Dekantuesit

Pozicioni i dekantuesit është përcaktuar menjëherë pas vepres së marrjes në krahun majte të rrjedhjes. Dekantuesi ndërtohet për shkak të përmbajtjes së aluvioneve sidomos të atyre me diametër relativisht të madh. Në dekantues do të ndërtohet një kapërderdhës i cili do të shkarkojë ujrat në raste avarish në perrua.

III. Baseni i presionit

Do të ndërtohet në fund të dekantuseit në një kostrukcion me të prapë në krahun e majtë të rrjedhës në kuotën e nivelit të ujit 510.1 m. Baseni do të jetë beton armë e pajisur me dy porta metalike për manovrimin e ujit në raste avarish.

IV. Tubacioni i turbinave

Tubacioni i turbinavei Hec "Lumshtylla", do të shtrihet nga baseni i presionit nëpërmjet tubacionit çeliku nën presion që fillon nga baseni e deri të ndërtesës e centralit në kuotën e aksit të turbinës 421 m mbi nivelin e detit. Tubacioni do të ketë një gjatësi totale rreth 1485 m dhe do të jetë tubacion çeliku me diametër $D=800\text{mm}$.

V. Ndertesa e centralit:

Ndertesa qendrore e centralit do të jetë me dy kate, me strukture betonarme, me mure tulle, të suvatuar në të dy anët, me solete betonarme të hidroizoluara dhe me dritare metalike me hapësirë drite 40 - 50%. Ndertesa do të përmbajë këto ambiente kryesore:

- Sallen e agregateve në të cilën do të instalohet grupet turbine-gjenerator, panelet e mbrojtjes, të eksitimit, të kontrollit, të rregullatoreve të shpejtesisë, të nevojave vetjake elektrike dhe mekanike, të kompresorit të ajrit dhe impiantet hidraulike me presion të rregullatorit të ajrit dhe të vajit, vinci 5/10ton, etj.

- Sallen e elektrike në të cilën do të instalohen panelet e matjeve, të mbrojtjes të linjës, transformatori i fuqisë dhe transformatori vetjak, të celsave (celsat, thikat, shkarkuesat), etj.

Ambjentin e shërbimit dhe të administratës në të cilën do të jenë instaluar paisjet e kontrollit të HEC-it, zyrat administrative dhe dhoma e shërbimeve dhe riparimeve teknike.

Nga ana tjetër, janë parashikuar punime civile që lidhen me montimin e paisjeve të reja, zhvendosjen ose përshtatjen e bazamenteve prej betoni, etj.

Proceset teknologjike:

Tipi i procesit që do të kryhet në këtë veper energjitike është ai i sistemit hidrik për prodhimin e energjisë elektrike. Sasia e lëndës së parë (prurje uji) e llogaritur është

$Q_{llog}=0.7 \text{ m}^3/\text{s}$. (Burime nga instituti hidro- meteorologjik). Burime te tjera qe nevojiten per konsum jane vetem ato njerezore dhe makineri e paisje.

Mbetjet dhe emetimet sipas tipit, sasise, perberjes dhe fortesise,perfshire:

Shkarkimet ne uje; emetimet ne ajer; zhurmat; vibracionet; ndricimi; nxehtesia; radiacioni; depozitimet/ mbetjet ne toke dhe dhera; te tjera.

Nr	Pershkrimi i mbetjes	Tipi	Sasia	Perberja	Fortesia
1	Emetimet ne ajer	Komponente kimike	Pa shifra	CO ₂ , NO _x , SO ₂ , CO	-
2	Zhurmat; vibracionet	zhurmat; vibracionet	sdihet	Zhurma fiziko - mekanike	> 70db
3	Ndricimi	Ska	-	-	-
4	Nxehtesia	Nga transformatoret	sdihet	Vaj ne qarkullim	sdihet
5	Radiacioni	Ka	-	-	-
6	Depozitimet/ mbetjet ne toke dhe dhera	-	-	-	-
7	Te tjera	N	-	N	-

- Instalimi i nje sistemi te ri te ajrosjes dhe te qarkullimit te ajrit ne brendesi te centralit,
- instalimi i ventilatoreve qarkullues te ajrit ne sallën elektrike, ne zbarat e daljes, etj.
- Instalimi i rrjetit te ndricimit.
- Ndertimi i aneve te mbeshtetjes te vincit (paragos) 5/10t ne sallën e agregatit.
- Instalimi i saracineskave, largimi dhe filtrimi i ujrave, etj.
- Ndertimi i kanaleve te kablove ne sallën e aggregateve, shtrimi me pllaka te reja, suvatimi dhe lyerja. Kryerja e punimeve te domosdoshme dhe modifikuese per montimin e makinerive dhe paisjeve te reja.

• Kapacitetet prodhuse /perpunuese

Tipi i procesit qe do te kryhet ne kete veper energjitike eshte ai i sistemit hidrik per prodhimin e energjise elektrike. Sasia e lendes se pare (prurje uji) e matur eshte rreth $Q_{llog} = 0.7 \text{ m}^3/\text{s}$. (Burime nga instituti hidro- meteorologjik).

Ai do të përbehet nga 1 agregat me turbine të tipit **pelton** dhe me kapacitet të fuqisë së instaluar **N=487 Kw** e me një prodhim të energjisë **E=1,609,493 kwh/vit**. Burime të tjera që nevojiten për konsum janë vetëm ato njerezore dhe makineri e pajisje.

- **Sasia e lëndëve të para**

Sasia e lëndës së parë (prurje uji) e matur është rreth $Q_{log} = 0.7 \text{ m}^3/\text{s}$

- **Produktet përfundimtare të projektit që do të zhvillohet.**

Produkti përfundimtar të projektit është prodhimi i energjisë dhe për vitin mesatar të prurjes ka vlerën **E.totale=1,609,493 kwh/vit**.

d) Infrastruktura e nevojshme për zbatimin e projektit.

- **Lidhja me rrjetin elektrik.**

Jemi njohur paraprakisht me skemën elektrike të rajonit energjistik në afërsi me HEC Lumshtylla, për të zgjedhur varjantin më të përshtatshëm për lidhjen e HEC-it me Sistemin Elektroenergjitik Shqiptar.

Pas shqyrtimit të disa varianteve u pa si më e përshtatshme transmetimi i energjisë së prodhuar nga HEC Lumshtylla për në sistem me tension 10 KV.

Nga sa thame rezultojnë se varjanti më i përshtatshëm i lidhjes së HEC Lumshtylla me sistemin në N/Stacionin 110/35/10 të Fushe Arresit, është ai me tension 10 KV.

- **Furnizimi me ujë.**

Furnizimi me ujë të pijshëm do të merret nga perroi duke instaluar impiant pastrimi. Për marrjen e ujit të pijshëm do të zbatohet të gjitha dispozitat ligjore në fuqi për

shfrytezimin e burimeve ujore dhe to te aplikohet paraprakisht per marrjen e lejeve/licencave/autorizimeve perkatese.

Gjithsesi vlen per t'u theksuar fakti qe uji i pijshem do te nevojitet vetem per perdorim nga punetoret, pra do te jete ne sasi teper te vogla.

- ***Shkarkimin e ujrave te ndotur.***

Shkarkimi i ujrave te ndotur si jane ujerat fekal do te ralizohet ne gropa septike duke respektuar te gjitha dispozitat ligjore ne fuqi per menaxhimin dhe trajtimin e ujrave te ndotura urbane dhe do te bashkepunohet edhe me pushtetin vendor per zgjidhjen me optimale te kesaj ceshtje.

Gjithsesi vlen per t'u theksuar fakti qe uji i pijshem do te nevojitet vetem per perdorim nga punetoret, pra do te jete ne sasi teper te vogla.

- ***Menaxhimi i mbetjeve.***

Volumi total i germimeve eshte 2810 m³ (sipas preventivit). Nga ajo qe vrejme eshte se volumet e germimeve jane shume te vogla, keshtu qe pothuajse e gjithe sasia e germimeve do te perdoret per mbushje dhe per sistemime te nenveprave, zonave te eroduara si dhe rruges lidhese qe do te jete pergjate tubacionit te turbinave.

Mbetjet qe do te krijohen do te specifikohen sipas kodit te Vendimit te Keshillit e Ministrave nr. 99, date 18.2.2005, "Per miratimin e katalogut shqiptar te klasifikimit te mbetjeve" te ndryshuar;

Transferimi i mbetjeve jo te rrezikshme, do te shoqerohet me plotesimin e Shtojces 1 te Vendimit te Keshillit te Ministrave nr. 229, date 23. 04. 2014 "Per miratimin e rregullave per transferimin e mbetjeve jo te rrezikshme dhe te dokumentit te transferimit te mbetjeve jo te rrezikshme;

Mbetjet e rrezikshme nese do te gjenerohen, zhvilluesi do t'i dorëzojë sipas kërkesave të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 371, date 11.06.2014 "Për përcaktimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe miratimin e dokumentit të dorëzimit të mbetjeve të rrezikshme".

Mbetjet inerte që do të gjenerohen do të menaxhohen duke ju përmbajtur kerkesave të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 575, datë 24.06.2015 “Për miratimin e kerkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte”, si dhe aktet e tjera ligjore në fuqi.

• **Informacion per rruget egzistuese dhe nevojen e hapjes se rrugeve te reja.**

Ndertimi i veprave hidroteknike te Hidrocentralit Lumshtylla, ne afersi te rruges nacionale Rreshen-Fushe arres lehteson ndjeshem punimet ndertimore te tij dhe kushtet e shfrytezimit. Rruget e nevojshme per ndertimin e HEC-it mund te klasifikohen ne dy kategori: rruga e hyrjes per ne vendndodhjen e nderteses se centralit te HEC Lumshtylla, rruga e hyrjes per tek veprat e tjera (vepra marrjes, basenit te presionit, tubacionit te turbinave) te cilat do te perdoren gjate ndertimit. Rruga e hyrjes per ne Ndertesën e centralit eshte shume e shkurter rreth 120 m nga rruga nacionale Rreshen-Fushe arres sic tregohet ne vizatimin bashkelidhur ketij Raporti, Rruget e hyrjes per tek ndertimet e tjera si Tubacioni i Turbinave, vepra e marrjes+Dekantues+Basen presioni do te hapet gjate ndertimit te tubacionit te turbinave, pra traseja qe do te hapet per ndertimin e tubacionit do te sherbeje dhe si rruge per lidhjen e te gjitha veprave te HEC-it, kjo rruge eshte pjese perberese e punimeve civile per ndertimin e HEC-it dhe kosto e ndertimit te tyre eshte perfshire ne kostot totale te punimeve civile ne preventivin e vepres.

Rruget egzistuese dhe ato qe do te ndertohen jepen ne harten Bahkelidhur ketij raporti:

Me ngjyre te kuqe jane dhene rruget egzistuese qe lidhin fshatrat perreth, ndersa me ngjyre te verdhe jane dhene trasete e rrugeve te reja projektuar deri te veprat e HEC “Lumshtylla”.

Gjate ndertimit te hidrocentralit “Lumshtylla” do te realizohen germime: Vepra e marrjes, dekantues, basen presioni, dhe Tubacioni i turbinave, Pra gjate kryerjes se ketyre operacioneve do te kete krijim te mbetjeve te germuara ne sasira te vogla si rezultat i punimeve te ndryshme. Duke pare qe gjate germimeve do te krijohen rreth 2810 m³ germime, keto mbetje do te riperdoren per mbushje ngjeshje ne veprat e Hec-is si dhe ne stabilizimin dhe mbrojtjen e rruges qe do te hapet per kalimin e tubacionit te turbinave, pra do te depozitohen ne krah te tubacionit te turbinave nga ana e perroit per mbrojtjen e tubacionit nga plotat e perroit, te gjithë sterilet qe do te

depozitohen ne krah te tubacionit do te rehabilitohen dhe do te mbillen me fidane te njejte me te zones.

Projekti do të marrë në konsideratë të gjitha masat e nevojshme për të eliminuar ndikimet e mundshme negative që krijohen gjatë fazës së ndërtimit dhe shfrytëzimit në mjedisin rrethues.

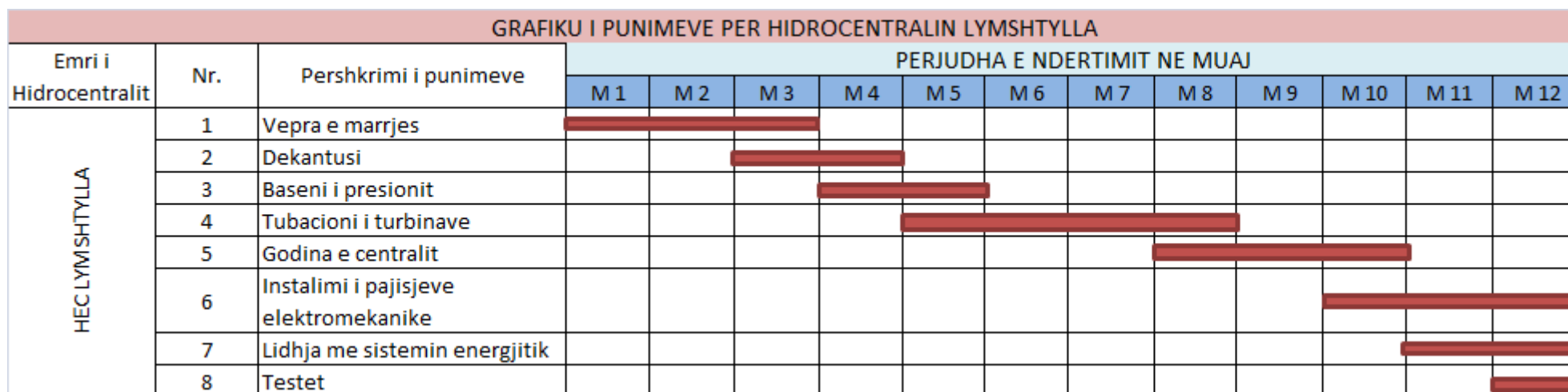
Projekti parashikon sistemimin e materialeve te germuara gjate ndertimit duke indare ne siperfaqe dhe volume te tilla duke respektuar kerkesat e ligjit nr. 10 463, datë 22.9. 2011” Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, të ndryshuar dhe akteve nenligjore qe rrjedhin prej tij si dhe ligjin 111/2012” Per Menaxhimin e Integruar te Burimeve Ujore” ne bashkepunim me njesite e pushtetit vendor.Para fillimit te operacioneve te ndertimit zhvilluesi do te hartohet Planin e Menaxhimit Mjedisor ku do te kerkohet te miratohet eshte nga institucionet pergjegjese per mbrojtjen e mjedisit.

Do te merren masa qe keto materiale nuk do te hidhen ne afersi te grykave te lumit gje e cila ndalohet dhe me ligj.

e) Programi per ndertimin.

- Kohezgjatja e ndertimit.

Grafiku i punimeve

Kohezgjatja e planifikuar per funksjonimin te projektit.

- *Faza e planifikuara per rehabilitimin e sipërfaqes pas mbarimit te projektit.*

Investimet e parashikuara per rehabilitimin e zones

Parashikimi i realizimit te prodhimit vjetor ne objekt

Zona e percaktuar per shfrytezim dhe kerkuar nga subjekti ndodhet ne rrethin e Pukes, Qarku Shkoder. Siç e kemi theksuar me siper shfrytezimi i perroit behet i domosdoshem per faktin se erozioni natyror ushtron veprimtari gerryese ne shpatin majte duke eroduar sipërfaqe te konsiderueshme shkembore.

Duke pasur parasysh gjendjen aktuale e projektit teknik, shfrytezimin e kemi konceptuar ne dy faza:

Faza e pare.

Pergatitjen e raportit te projekt zbatimit te Hec Lumshtylla.

Faza e dyte.

Ndertimi i vepres hidroenegjitike, shfrytezimin e tij dhe prodhimin e energjise elektrike.

Bazuar ne kerkesen e vete subjektit, rezervave te shfrytezueshme, kapacitetit prodhues te HEC-it, prodhimi vjetor ne objekt eshte parashikuar **Etotale=1,609,493 Kwh/vit.**

Mbetjet qe do dalin gjate germimeve per vendosjen e veprave do te rihidhen në objekt per mbushje dhe sistemim te rruges dhe nenveprave te Hec-it.

Organizimi

Objekti do te jete nen administrimin e kompanise "Ran Energji" Shpk. Ai do te kete ne perberje drejtues teknike e mekanike. Ne HEC do te punohet me turne, dhe puna do te jete teresisht e mekanizuar.

Masat për rigjenerimin e sipërfaqes gjatë dhe pas shfrytëzimit

1. Krijimi i sipërfaqes për mbjellje te reja e gjelberime.
2. Sistemimin e materialit të mbulesës dhe të sterileve që dalin gjate ndertimit.
3. Mbjelljen e sipërfaqeve të reja me bime dhe peme autoktone te zones dhe te jene me te pershtatshme per kushtet atmosferike te kesaj zone.
4. Mirëmbajtja e sipërfaqeve të mbjella.
5. Sistemimin e brigjeve anësore.
6. Mbjellje fidanesh të rinj.

Në vitin e parë dhe në çdo vit në vazhdim do të mbillen rreth 100 fidane autoktone te zones si me te pershtatshme per zonen ku do te zhvillohet HEC Lumshtylla.

Gropat do të hapen me përmasa 80 x 80 x 80 cm.

Hapje gropash	100 copë x 100 lekë/copë	10 000 lekë
Blerje fidanash, transport etj.	100 copë x 100 lekë/copë	10 000 lekë
Mbjellje, plehërim	100 copë x 50 lekë/copë	5 000 lekë
Totali i preventivit		25 000 lekë

Grumbullimi i dheut aktiv në sipërfaqe të vepres

Preventivi përmbledhës për rigjenerimin e mjedisit

Emërtimi	Vlefte në lekë
Mbjellje fidanesh të rinj	25 000
Totali i preventivit për një vit	25, 000

1- Mbjelljen e siperfaqeve te shfrytezuara të shkalleve me bime e peme.

2- Sistemimi i sterileve.

3- Mirembajtjen e sipërfaqeve të mbjella.

4- Sistemimin e skarpateve para e pas shfrytëzimit.

1. Mbjelljen e sipërfaqeve të shfrytëzuara të shkalleve me bime e peme.

Duke qene se si pasoje e shfrytëzimit do të krijohen gropa, kanale, projekti parashikon që të mbillen peme në keto sipërfaqe të lira. Për këte subjekti parashikon të shpenzojë nga fitimet e saj. Procesi për sistemimin e taracave dhe mbjelljen e pemeve do të fillojë mbas fillimit të shfrytëzimit, dhe do të vazhdojë për 5 vjet duke mbjelle çdo vit nga 100 rrenje peme autoktone të zones. Kështu gjithë sipërfaqja e që do të germohet do të sistemohet/menaxhohet sipas parashikimeve të legjislacionit në fuqi për menaxhimin e integruar të mbetjeve. Përkujdesja e firmes për zhvillimin e bimesise do të vazhdojë edhe mbas mbjelljes.

Në sipërfaqen që duhet të rehabilitohet përfshihen 0.1934 ha sipërfaqe të vepres së marrjes+dekantusit+basenit të presionit, tubacionit të turbinave dhe ndërtesës së centralit. Për këte subjekti parashikon të shpenzojë nga fitimet e saj. Procesi për sistemimin e taracave dhe mbjelljen e pemeve autoktone të zones do të fillojë mbas fillimit të shfrytëzimit, dhe do të vazhdojë për 5 vjet duke mbjelle çdo vit nga 100 rrenje peme. Kemi thënë që gjithë sasia prej 2810 m³ mbetje të ngurta do të përdoren për mbushje ngjeshje si dhe sistemim në krah të tubacionit të turbinave për ta mbrojtur atë nga vërshimet e perroit gjatë plotave. Pas hedhjes së këtyre materialeve sipërfaqja e zënë do të mbillet me bar të njejtë me atë të zones, pa prishur dhe njëtrajtshmerinë natyrore të zones përreth.

Përkujdesja e firmes për zhvillimin e bimesise do të vazhdojë edhe mbas mbjelljes. Sa më sipër duhet të theksojmë që sipërfaqet që do të germohen për shkak të vendosjes së tubacionit janë zgjedhur në mënyrë të tillë për t'ju shmangur pyjeve dhe kullotave.

Veprat që do ndërtohen në sipërfaqe në zona të zhveshura, pa interes publik.

Perfundimisht në kemi thënë që do të mbjellim 100 fidane në çdo vit për 5 vjet që në total i bie rreth 500 fidane autoktone të zones, pa futur në mënyrë kategorike specie invazive, kemi arritur në këte përfundim, se keto fidane do të mbillen rreth godinës së HEC-it, dhe rreth veprave të tjera apo në pjesë të ndryshme të terrenit, ku mendohet se do këte rreshqitje të shpateve, për të siguruar si vepren edhe rruget ekzistuese, por brenda këtij plani natyrisht që futen dhe fidanet që do prishen apo shkullen si rezultat i nevojës së punimeve që kemi thënë më sipër.

2. Sistemimi i mbetjeve

Sistemimi i mbetjeve inerte sic theksohet me siper do te behet duke i perdorur keto mbetje per mbushje ngjeshje ne nenveprat e Hec-it si dhe per sistemimin e rruges qe do te ndertohet pergjate gjurmes ku kalon tubacioni i turbinave. Gjate germimeve do te krijohen rreth 2810 m³ mbetje te ngurta qe do riperdoren objekt.

3. Mirembajtja e siperfaqeve te mbiella

Ajo do te realizohet nga subjekti. Mund te ngrihen prita per te perforcuar mbrojtjen e pyjeve nga erozioni ne zonat rreth HEC-it. Gjithashtu do te kujdeset per mbareshtimin e pemeve qe do mbillen neper objekt.

Menyrat dhe metodat qe do te perdoren per ndertimin e objekteve te projektit.

Menyrat dhe metodat per ndertimin e objektit jane:

Pastrimi dhe pergatitja e sheshit

Traseja neper te cilen do te shtrihet linja e tubacionit te turbinave ka shume pak, ose aspak vegjetacion te larte. Asnje peme nuk do te pritet qe eshte jashte trasese se ndertimit te tubacionit te turbinave te Hec Lumshtylla.

Te gjitha paisjet qe do te kerkohen te perdoren dhe sjellin zhurma me te medha duhet te kufizohen ne oret e funksionimit, sipas situates perreth. Ne ditet qe ato do te perdoren do te synohet qe te kete nje numer minimal te punonjesve ne trasene e tubacionit te turbinave.

Konflikti me perdorimin aktual te tokes si toke bujqesore

Nuk do te merret toke me qira per trasene e tubacionit te turbinave, meqenese punimet do te jene kryesisht pergjate shtratit te Perroit te Shtielles.

Shqetesime te ndryshme qe mund ti shkaktohen komuniteteve lokale

Te gjitha lejet duhet te merren nga autoritetet e komunitetit dhe nese perkohesisht preken siperfaqe toke, ato pas perfundim te punimeve duhet te kthehen ne gjendjen fillestare.

Vendosja e veprave hidroteknike dhe e godines se hidrocentralit.

Nderhyrjet ne toke, gjate shtrimit te tubacionit te dergimit te ujit ne godine, pritet te sjellin shqetesime te ndryshme. Gjeresia e trasese se kanalit te vepres qe do te hapet te jete minimale per te zvogluar demtimin e siperfaqes se tokes dhe te sasise se dherave te germuara.

Magazinimi dhe trajtimi i materialeve te rrezikshme

Duhet treguar kujdes per te evituar ndotjen e tokes dhe ujit nga pikimet dhe rrjedhjet e mundeshme te lubrifikanteve qe do te perdoren gjate ndertimit te vepres. Nje plan emergjence do te pregatitet ne rast te rrjedhjeve te lubnifikanteve dhe solventeve.

Hedhja e mbeturinave te ngurta dhe te lenget

Problemet shqetesuese qe lidhen me ndotjen e mjedisit jane dhe mbetjet e ngurta qe do te gjenerohen gjate ndertimit te vepres hidroteknike. Keto mbetje do te duhet te hidhen ne vende te caktuara nga pushteti lokal.

Problemet shqetesuese ne lidhje me kontaminimin e ujit

Nuk do te lejohet hedhja e mbetjeve te ngurta apo te lengeta ne mjedis te hapur dhe ne vijat ujore.

f) Lendet e para qe do te perdoren per ndertimin dhe menyra e sigurimit te tyre (materjale ndertimi, uji dhe energji)

Lenda e pare qe do perdoret per ndertimin e objektit Hec-it Lumshtylla jane:

- 1.Cakull.
- 2.Rere.
- 3.Hekur.
- 4.Material rrethanor qe sherben per mbushje dhe sistemimin e shesheve.

Sigurimi i materialeve do te merret neper pika te caktuara nga institucionet perkatese. Te gjitha materialet qe na nevoiten per betonet dhe materilin e granular qe na nevoitet per mbushje ti marrim ne Fushe arres ne pika te licensuara nga institucionet kompetente, transporti i ketyre materialeve per ne objekte do te kryet me mjete te kompanise koncensionare.

g) Informacion lidhur me alternativat e marra ne konsiderate per sa i takon perzgjedhjes se vendndodhjes se projektit dhe teknologjise qe do te perdoret.

Si vende të ngjashme të marra në konsideratë janë Hec - Smokthine në Vlorë, Hec - Gjancit në Korçë, Hec - Bogovës (Skraparë), Lekbibaj (Tropojë) etj, ku ishin sistemet vaditëse që shërbenin për bujqësinë në periudha të caktuara gjatë vitit përdoren për prodhimin e energjisë elektrike por pa ndërprerje apo prishur regjimin ujor të aktivitetit ekzistues.

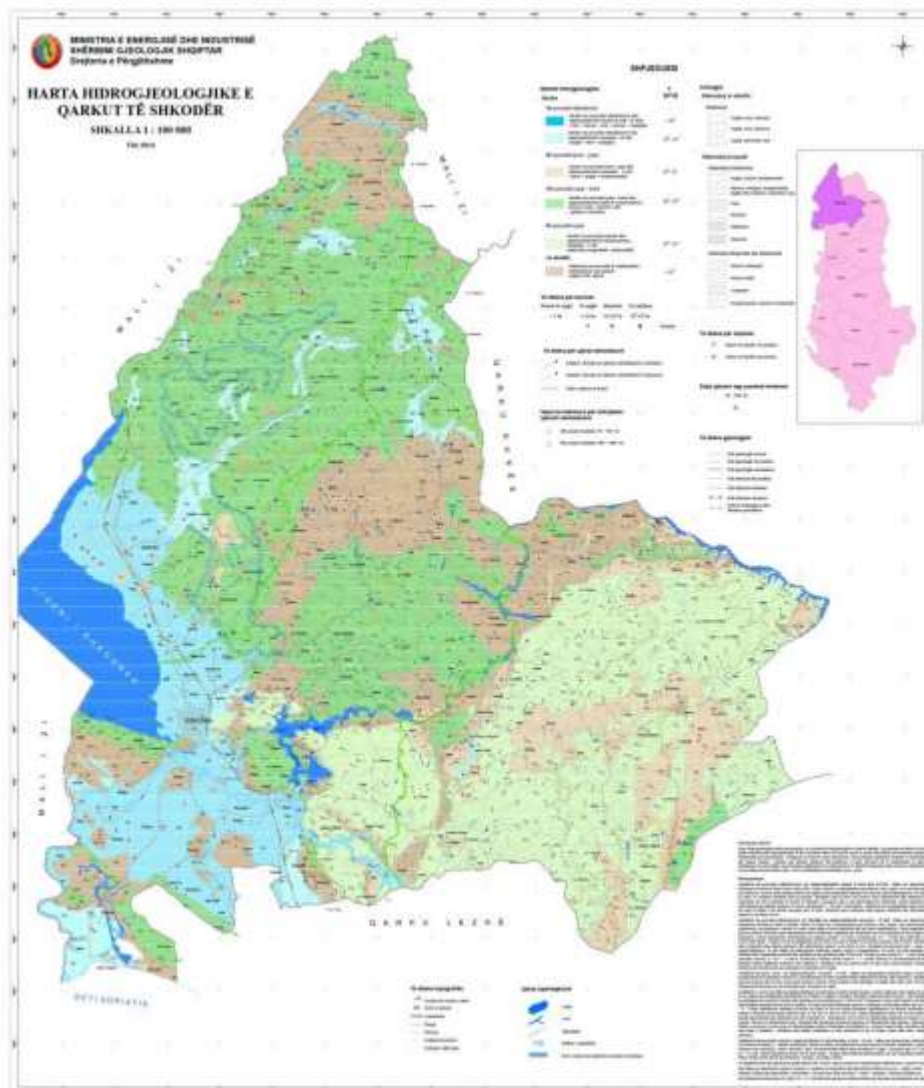
h) Përdorimi i lendeve të para gjatë funksjonimit si: Sasia e ujit të nevojshëm, energjive, lenda djegëse dhe menyrën e sigurimit të tyre.

Sasia e lëndës së parë (prurje uji) e matur është rreth $Q_{\text{lllog total}} = 0.7 \text{ m}^3/\text{s}$

Pershkrimi i cilesise se mjedisit dhe ndikimet egzistuese.

Për studimin e situatës hidrogeologjike të Bashkisë Shkodër është bërë interpretimi i të dhënave hidrogeologjike të marra nga harta hidrogeologjike e Shqipërisë. Nga pikëpamja hidrogeologjike, territori i Shqipërisë ndahet në disa zona: zona e përhapjes së shkëmbinjve të shkrifët poroze, e shkëmbinjve karbonatikë, e shkëmbinjve molasikë, e shkëmbinjve magmatikë, e shkëmbinjve flihidral dhe flishore, shkëmbinjve metamorfikë dhe të shkëmbinjve evaporite. Për shkak të relievit të larmishëm që ndodhet në territorin e Bashkisë Shkodër, kemi shpërhapjen e shkëmbinjve me veti të mira kolektore (zhavorrë, gëlqerorë), si dhe shkëmbinj pa porozitet të mjaftueshëm ndërkokrrizor ose çarjesh (argjila, fli, gipse). Bazuar në të dhënat e Hartës Hidrogeologjike të Shqipërisë kemi disa lloje akuiferësh prezent në zonë: - Me porozitet ndërkokrrizor dhe ujëpërcjellshmëri shumë të lartë-të, lartë (rërë+zhavorr, rërë+zhavorr+surargjila). Këto lloje shkëmbinjsh janë të shpërhapur kryesisht në pjesën perëndimore të territorit të Bashkisë. Vecanërisht në zonën pranë liqenit si dhe në zonat përgjatë shtetërve të lumenjve. Rezervat ujore që ndodhen në këto lloje shkëmbinjsh, kanë rëndësi të madhe pasi shërbejnë edhe për furnizimin me ujë të qendrave të banimit, për industri dhe për ujëjitje. - Me porozitet ndërkokrrizor dhe ujëpërcjellshmëri mesatare- të ulët (argjila+rërë+surargjila). Këto lloje shkëmbinjsh kanë një përhapje të kufizuar në territorin e Bashkisë. Gjenden kryesisht pranë zonave bregdetare dhe liqenore. Përfaqësohen me depozitimet proluviale të konuseve të derdhjes dhe nga koluvionet shpatore me çimentim të dobët. - Me porozitet çarje-karst dhe ujëpërcjellshmëri tepër të ndryshueshme, shumë e lartë, shumë e ulët (gëlqeror, dolomite). Shpërhapja e tyre është në të gjithë territorin e Bashkisë, megjithatë më e

theksuar bëhet në pjesën veriore të saj. Ujërat karstike shfrytëzohen kryesisht me anën e burimeve. Në pjesët e zbuluara të gëlqerorëve karstike ujërat nëntokësorë kanë një cilësi të mië, janë të ëmbël me një mineralizim të përgjithshëm 0.2-0.4 g/l. Në pjesët ku këto ujëra ndodhen më në thellësi dhe janë të mbuluar nga depozitime flishore dhe molasike, shpesh janë termominerale të ngopura me H₂S. - Me porozitet çarjesh dhe përcjellshmëri ujore të ndryshueshme, mesatare e ulët. (shkëmbinj magmatikë, metamorfikë). Shpërhapja e tyre është shumë e vogël në territorin e Bashkisë.

Harta e Hidrologjise

- *Cilesia e ujrave ne zonen e studiuar.*

Persa i perket akuifereve ne kete rrjedhe ujore jane te tipit malor me klime te ashper gjate dimrit dhe te fresket gjate veres. Ne keto ujera verehen lemyshqet dhe algat lumore qe vishen ne faqen e gureve.

Cilësia e ujërave të ujitjes ne perroiin e Shtielles është e mirë dhe ato duhet të përdoren për ujitjen e bimëve që kultivohen në këto zona.

Nuk shkakton probleme të kripëzimit dhe toksicitet në bimët e ndjeshme, por mund të shkaktojë probleme të lehta të infiltrimit në tokë, duke ulur shpejtësinë e tij.

Probleme të lehta mund të paraqiten prej përmbajtjes relativisht të lartë të karbonateve dhe bikarbonateve në dëmtimin e strukturës së tokës.

Monitorimi i disa treguesve kimikë të ujerave në zone.

Rezultatet e analizave kimike të ujërave të lumenjve që përdoren për ujitje.

Parametrat	Perroi i Shtielles			
	M1	M2	M3	M4
Konduktiviteti elektrik	0.6	0.4	0.5	0.47
Kalcium	1.9	1	2.1	5.3
Magnez	4.1	2.4	2.7	3.1
Natrium	0.9	0.7	0.6	0.57
Karbonate	0.7	0.8	0.4	0.6
Bikarbonate	3	2.5	4.1	2.5
Klorure	0.3	0.7	0.9	0.4
Sulfate	0.5	0.9	0.5	0.7
Azoti - Nitrat	0.7	0.5	2	3.44
Azoti – Amonjakal	0.7	0.28	1.88	2.1

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Fosfatet	0.06	0.07	0.10	0.04
Potasi	6.42	1.19	5.37	4.89
Aciditeti	7	6.3	7.8	7.9
Koficienti absorbues i Na+	0.58	0.39	0.4	0.37
Mbetje e thatë	0.49	0.3	0.1	0.2

Sasia e joneve të veçantë për perroi e Shtielles jepet si më poshtë:

Vendmatja	Ca	Mg	Na	K	HCO ₃	Cl	SO ₄	Jone
Perroi i Shtielles	34.2	20.07	4.21	0.93	210.07	9.07	15.03	297.45

Ujrat nentokesore

Gjendja e mire ekologjike do te perkufizohet ne baze te parametrave biologjike. Parametrat kimike, fizike dhe hidro-morfologjike konsiderohen vetem si mbeshtetes për zhvillimin dhe ruajtjen e gjendjes se mire biologjike. Megjithate, kalibrimi i vlerave te parametrave biologjike me vlerat limite për gjendje te mire biologjike dhe te tjera klasifikime nuk jane kryer ne Shqiperi dhe ne vendet antare te BE akoma është ne vazhdim. Ne kete situatë është e nevojshme te zbatohet parametrat kimike dhe disa te tjerë fizike për te përcaktuar vlerat limite te kufijve, bazuar ne vlerësimin e eksperteve.

- **Cilesia e ajrit ne zonen e studjuar**

Sipas **klasifikimit klimaterik** te vendit tone te bere nga Instituti Meteorologjik i Akademise se Shkencave, zona ne te cilen mendohet te ndertohe HEC-i, karakterizohet nga nje dimer i ftohte dhe vere e fersket.

- **Niveli i zhurmave ne zonen e studjuar**

ZHURMAT

Gjate ndertimit Hec Lumshtylla, do kete angazhim te makinerive per punime germimi, transporti etj. Per te zbutur efektin e trafikut te ngarkuar dhe te zhurmave qe e shoqerojne ate, me qellim uljen e shqetesimeve per popullaten qe jeton perreth zones se ndertimit te hidrocentralit, si rruge te perkohshme do te perdoren ku te jete e mundur rruget dytesore. Nga projekti jane parashikuar ndertimi i rrugeve ndihmese. Transportimi i materialeve te ndertimit ne rruget egzistuese do te programohet me kujdes per te shmangur cdo shqetesim ne trafikun lokal. Gjate nates, automjeteve do tu kerkohet te operojne me shpejtesi te ulta dhe te ndalohet perdorimi i borive.

Zhurmat do të monitorohen sipas ditës e natës, për 8-orëshin gjatë ndërtimeve. Gjithashtu do të shihen se cilat pjesë përcaktojnë zhurmën, e cila qarkullohet vazhdimisht. Do të vërehen kriteret dhe normat që duhet të përcaktojnë zhurmat. Menaxheri i vendit të ndërtimit duhet të mbajë dokumentacion për çdo zhurmë gjatë procesit të ndërtimit. Zhurmat do të maten për një periudhë 1 vjeçare, kur parku të jetë në aktivitet të plotë.

- **Problemet e tjera : si erozioni i tokes,zjarret,etj.**

Ne ato zona ku ka probleme te erozionit do merren masa:

-**Masat agro-teknike** janë masat që janë të përshtatshme për të ndaluar ose zvogëluar erozionin dhe kështu ndalojnë ose zvogëlojnë humbjen e shtresës së pëlleshme të dheut nga toka bujqësore.

-**Drunjtë në brezin mbrojtës** janë një varg drunjësh ose shkurresh të cilat janë mbjell për të ndaluar ose zvogëluar ndikimin e erozionit nga era në rrafshina ose erozionit nga uji në shpate ose në rrafshina që vërshohen.

-**Nën mbjellja** është mbjellja e barit ose llojeve tjera të bimëve, të cilat mbulojnë dheun e zhveshur rreth të mbjellave (kulturave) të cilat nuk e mbulojnë tokën ose lënë hapësira të mëdha të zhveshura të dheut. Qëllimi i nën mbjelljes është të ndalohet humbja e shtresës së pëlleshme të dheut prej ndikimit të erozionit nga era dhe uji.

-**Bashkë mbjellja** është mbjellja e barit ose llojeve tjera të bimëve mes rreshtave të kulturave bujqësore kur të mbjellat nuk e mbulojnë dheun ndërmjet rendeve. Qëllimi i bashkë mbjelljes është që të ndalohet humbja e shtresës së pëlleshme të dheut nga ndikimi i erozionit të shkaktuar nga era dhe uji.

Sistemi i mbrojtjes nga zjarri do të realizohet sipas normave ligjore të Republikës së Shqipërisë, Evropës dhe normave e rregullave nga praktika teknike. Mbrojtja nga zjarri është projektuar si instalim statik/fiks dhe do të lidhet në sistemin e hidrantit, i cili furnizohet me ujë nga depoja e ujit për zjarr-fikje. Kapacitetin dhe presionin në rrjetin e hidrantit e sigurojnë pompat të vendosura në stacionin e pompave. Në sistemin e mbrojtjes nga zjarri janë parashikuar këto masa teknike për mbrojtje nga zjarri:

- Furnizimi me ujë për nevojat e mbrojtjes nga zjarri.
- Rrjeti i jashtëm i hidrantit me hidrantët mbitokësore dhe ormanët për hidrant.
- Pajisjet statike për mbrojtje nga zjarri në çdo objekt.
- Aparatet për zjarr-fikje.
- Sistemi i alarmit të zjarrit (centrali) dhe lajmëruesit/detektorët në pika të ndryshme të instalimeve.
- Butonat e alarmit në raste emergjente.
- Pajisjet mobile për zjarr-fikje.
- Mjetet për zjarr-fikje u mundësohet hyrjeve.

- *Presjonet kryesore të mjedisit në zonën e projektit, si ndotje të mjedisit, prerje pyjesh etj.*

a. Ndikime në vlerat e pejsazhit etj.

Ndikime në pejsazhet, vlerat rekreative, sociale dhe ndërkufitare

Vlera mjedisore/ Pejsazhesh	Vlera ekonomike (kullosore)	Aftësi rikrijuese dhe turistike	Vlera social edukative	Vlera ndërkufitare
***	****	***	***	***

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larte

b. Ndikime në florë dhe vegjetation

Periudha e punës së Hidrocentralit	Ndikime negative nga gëryerja	Ndikime negative të shkaktuara nga kimikate dhe	Ndikime positive mbi florën dhe vegjetacionin

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

		hidrokarbure	
Faza fillestare	*	*	*
Marja e lëndëve të para	*	*	*
Ndikime pas 5 vjetësh	*	*	*
Ndikime pas masave rehabilituese	*	*	*

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larta

C .Ndikime në grupet kryesore faunistike

Periudha e punës së Hidrocentralit	Ndikime mbi gjitarët	Ndikime mbi shpendët	Ndikime mbi faunën peshkore	Ndikime mbi zvaranikët
Faza fillestare	*	*	**	*
Marja e lëndëve të para	* (mbi brejtësit)	*	**	*
Ndikime pas 5 vjetësh	*	*	*	*
Ndikime pas masave rehabilituese	*	*	*	*

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larta

4.4 Pershkrimi i karakteristikave sociale te zones ku do te zhvillohet projekti

- *Njesia e qeverisjes vendore qe administron zonen ku zhvillohet aktiviteti.*

Zona ku do zhvillohet projekti i perket rrethit te Pukes qe i perket qarkut te Shkodres.

- *Popullsia dhe aktivitetet kryesore ekonomike te zones.*

Popullsia me perafersi:

Të dhëna bazë per rrethin e Pukes	
<u>Sipërfaqja:</u>	505 km ²
<u>Banorë:</u>	11069 (2011)
Dëndësia e popullsisë:	22 banore/km ²
Pozita gjeografike:	Ne veri te Shqiprise
Banore local afer H/C	1000 - 2000

Aktivitetet Ekonomike, Aktivitetet Bujqësore dhe Blektorale.

Aktiviteti kryesor ekonomik për popllsinë vendore është bujqësia. Toka është e shpërndarë duke u mbështetur në Ligjin No.7501, nga ku fermerët përfituan sipërfaqe tokë bujqësore per fryme, e mjaftueshme kjo për të plotësuar nevojat e familjeve, por e pamjaftueshme në aspektin e një bujqësie intensive.

Një seri problemesh të tjera si mos mbajtja në gjendje pune e sitemit të ujitjes dhe mungesa e mekanizimit të bujqësisë, kanë ndikur drejtpërdrejtë në një rënie të përgjithshme të bujqësisë në keto zona. Si rezultat i kësaj, toka bujqësore në mjaft raste paraqitet e abandonuar, veçanerisht në pjesën e sipërme të perrenjve, duke u përdorur kryesisht si kullote.

Të ardhurat, Standartet e jetesës dhe Punësimi.

Burimi kryesor i të ardhurave për popullsinë vendore në komunat e ndryshme, sigurohet nga punësimet në sektorin e bujqësisë dhe të ardhurat nga emigracioni. Popullsia rurale në qark, ndeshet me një seri problemesh, të tilla si mungesa e sistemeve të ujrave të zeza, mungesa e një infrastrukture të përshtatshme, mungesa e ujit të pijshëm dhe energjisë elektrike. Disa prej këtyre problemeve, u bënë më kritike madje në periudhën e tranzicionit në kuptimin e standarteve të jetesës në zonat e thella ose në kuptimin e thellimit të varfërisë më gjërë.

Transformimi i kooperativave bujqësore dhe mbyllja e mjaft ndërmarjeve pronë shtetërore në vitet e para të tranzicionit, si pasojë e ristrukturimit dhe privatizimit, solli si pasojë papunësinë.

Pamjaftueshmëria e tokës bujqësore dhe zhvillimi i sektorëve jo bujqësorë u shoqërua me hapjen e disa vendeve të punës, kryesisht në sektorin e ndërtimit. Në këtë situatë, në vecanti të rinjtë janë duke kërkuar një jetesë më të mirë në qytete në sektorët jo bujqësorë. Por, mundësitë janë të kufizuara edhe si pasojë e mungesës së kualifikimit të nevojshëm.

Emigracioni dhe të ardhurat.

Mekanizmi kryesor që buron nga kushtet e vështira të jetës është emigrimi dhe migrimi. Lëvizje të brendëshme migrimi ndeshen në më të shumtën gjatë zhvendosjes nga zonat malore të rajonit të Pukes, pasi sipërfaqja e tokës për banorë dhe cilësia e saj është shumë më e ulët në krahasim me atë të zonës së ulët. Përveç kësaj, zonat malore kanë një zhvillim të dobët të infrastrukturës dhe shërbimeve publike. Migrimet nga zonat rurale kanë krijuar probleme për pushtetin vendor. Këtu, në zonat malore, takohen sipërfaqe të tëra të cilat janë plotësisht të abandonuara.

Sidoqoftë, zona rurale e rajonit të Pukes, karakterizohet nga një nivel i lartë i emigrimeve, për një periudhë kohe të shkurtër ose të gjatë, në vendet përreth. Shkaku kryesor për emigracionin është punësimi dhe sigurimi i të ardhurave për familjet e tyre. Të ardhurat përdoren kryesisht për plotësimin e nevojë ditore të jetesës në familje dhe sasi të tjera investohen në bujqësi ose sektorë të tjerë.

Aktivitetet turistike.

Në përgjithësi zona e marrë në studim dallohet për një zhvillim të ulët megjithëse ofron atraksione në aspektin e turizmit.

Duke u bazuar në burimet natyrore dhe qendrat e banuara, nxitja e formave alternative të turizmit duket si një perspektivë interesante për zhvillimin ekonomik të rajonit, ndërkohë që lipset respektimi i tërësisë së tij mjedisore, duke përfshirë edhe vlerat kulturore e historike. Pamvarësisht përparimeve, turizmi paraqitet larg të qënurit zhvillim i kënaqshëm. Infrastruktura në aspektet e telekomunikacionit, furnizimit me ujë etj, është mjaft e varfër, ndërkohë që cilësia e shërbimeve ekzistuese turistike, (ngjitje ne mal, rreshqitje ski, gjueti etj), është e ulët.

Sidoqoftë, turizmi është duke marrë një theks të vecantë në kushtet e politikave të reja në vend, të përfshira edhe në Strategjinë për zhvillimin e vendit, si me i organizuari shfaqet turizmi familjar ku njerezit kthehen për pushime ne terren malor.

Shërbimet e transportit publik

Transporti publik nuk është i mireorganizuar, por këtu ekziston një sistem lidhës i fshatrave me qendrat e komunave dhe qytetet me anë të mikrobuzave.

Duke qënë se një pjesë e madhe e fshatrave këtu, shtrihen në distanca të ndryshme të rrugës kryesore të rrethit, lidhjet rrugore janë relativisht të mira, kjo falë edhe investimeve të ndjeshme në këtë sektor nga Fondi i Zhvillimit Rural. Sidoqoftë, infrastruktura rrugore, sidomos në fshatra paraqitet në një gjendje jo të kënaqshme dhe kërkon nderhyrje. Një gjë pozitive për këto fshatra do të ishte investimi në infrastrukturen rurale - lokale me asfalt që do të çojë në përmirësimin e jetesës së banorëve të zonës ku akset rurale që lidhin fshatrat me qytetin e Pukës do të ndikojë ndjeshëm edhe në rritjen e numrit të frekuentimit të turizmit malor.

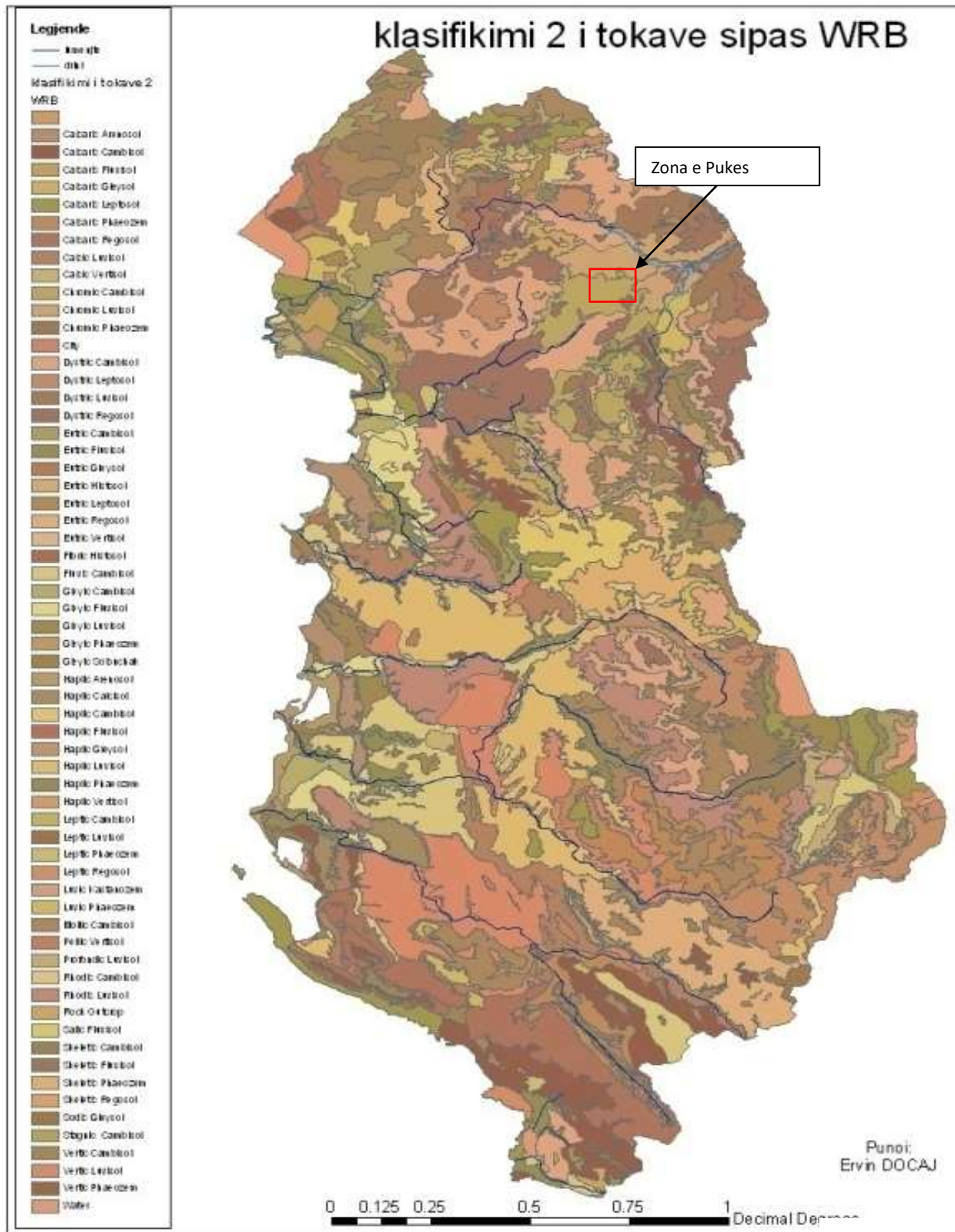
• *Përdorimi i tokës në zonën e projektit*

Pjesa e sipërme e rajonit përfaqëson habitat dëshqesh që është shfrytëzuar intensivisht në të kaluarën. Lugina ku do të ndërtohet Hidrocentrali Lumshtylla, mbulohet nga tre breza tokash ku mund të përmëndim:

- Tokat e kafejta dhe tokat e murrme pyjore që shtrihen në lartësitë më të mëdha.
- Tokat e hinjta kafe që kanë një shtrirje më të vogël dhe të ulët.

Ndër tokat e kafenjta, vlen të përmendim tokat e kuqërremta, të cilat janë të rënda, të varfëra me lëndë organike dhe minerale. Tokat e kafejta të zakonshme, janë mjaft të gryera për shkak të relievit të thyer, dhe për këtë kanë një trashësi të vogël.

- Tokat e murrme pyjore mbulojnë territor me reliev më të butë, dhe kanë profil të trashë dhe përmbajtje të lartë humusi.

- ***Vlerat dhe objektet monumentale dhe arkeologjike ne afersi te zones se projektit***

Gjate hapjes se trasese nuk takohen objekte dhe trashegimi qe bartin vlera kulturore.

- 3) *Pershkrimi i ndikimeve negative te rendesishme te projektit te projektuar mbi mjedisin.***

Vleresimi i rendesise se ndikimeve te identifikuar (sinjifikanca)

Per te percaktuar me mire masat per kontrollin dhe minimizimin e ndikimeve negative te identifikuar gjate procesit te VNM dhe per te ndihmuar vendimmarrjen e organeve kompetente, ne kete paragraf eshte bere nje kategorizim i rendesise se çdo ndikimi te mundshem negativ ne mjedis te projektit. Ky kategorizim eshte kryer bazuar ne vlerat mjedisore te zones, legjislacionin mjedisor ne fuqi dhe njohurite mbi teknologjine dhe tekniken e kryerjes se operacioneve ndertimore.

Metodika e vleresimit te rendesise se ndikimeve te mundshme negative ne mjedis

Kategoria	Pershkrimi
I ulet	Ndikimi eshte i perkohshem, demton pak vlera natyrore si ne cilesi dhe ne sasi (volume). Me perfundimin e operacionit qe e shkakton ai nuk jep me efekte ne mjedis
I mesem	Ndikimi eshte i perkohshem por ne mungese te masave kontrolluese dhe menaxhuese mund te shkaktoje ndikime afatgjata ne vlerat natyrore. Siperfaqja qe tjetersohet nuk rikthehet me ne gjendjen e saj por ze nje raport te pranueshem me siperfaqen totale te zones (koeficienti i tjetersimit) si dhe tjetersohet vetem siperfaqja ndertimore e objektit. Ndikimi nuk perfaqeson shkarkime te ndotesve ne mjedis
I konsiderueshem	Ndikimi eshte i perhershem dhe del pertej zones se ndikuar (zhvendosje, ndotje, zhurma e shkarkime ne ajer). Ndikimi kompromenton normat e shkarkimeve ne mjedis dhe normat

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	e perdorimit te mjedisit
I kthyeshem	Mbaron efektin me ndalimin e shkakut dhe mjedisi i ndikuar rifiton gjendjen e tij natyrale. Demton vlera/zona te mbrojtura dhe unikale
I pakthyeshem	Pasojat e ndikimit jane te pakthyeshme (vazhdojne efektin negativ ne mjedis) edhe pasi perfundon veprimi qe shkakton ndikimin

Vleresimi i rëndesise se ndikimeve negative mjedisore te HEC-it

Tabela e mëposhtme paraqet sinjifikancën e ndikimeve të mundshme negative të projektit, identifikuar në paragrafet e mëparshëm, në kontekstin e vlerave mjedisore të zones, legjisllacionit mjedisor në fuqi dhe njohurive mbi teknologjinë dhe tekniken e kryerjes së operacioneve ndertimore.

Lloji i ndikimit	Sinjifikanca e ndikimit (sa thelbesor eshte ndikimi)		
	I ulet	I mesem	I larte
Gjenerim i dherave dhe masave drusore			
Gjenerim i mases shkembore			
Demtim i flores ne siperfaqet ku do te kryhen ndertimet			
Ndotje e tokes si pasoje e avarive te mekanikes.			
Erozioni ne kohe me reshje			
Ndikimet ne pejsazhin, relief dhe topografi.			
Ndikimet ne boten e gjalle (faunen)			
Ndikime ne ekosistemet ujore			
Ndikimet ne nivelin e ujrave te pellgut			

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

ujembledhes			
Çlirime te zhurmave, gazeve, aromave, dhe pluhurit			
Gjenerim i mbetjeve te ambalazheve etj.			

Ky vleresim eshte mbeshtetur vetem ne disa nga kriteret e listuara me siper dhe ne veçorite e mjedisit ku do te zhvillohet projekti. Mbi kete vleresim do te orientohen edhe masat qe duhet te merren per te zbutur ndikimet, te cilat perbejne edhe Planin e Menaxhimit te Mjedisit.

5.1 Ndikimet negative ne mjedis.

- *Ndikimet negative ne karakteristikat fizike te zones se projektit.*

Ndikimet ne toke.

Lloji i ndikimit në tokë	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Ndryshime topografike të terrenit				
Prishja e tokës bujqësore				
Ndotja e tokës nga rrjedhjet				
Ndotja e tokës nga mbetjet e ngurta				
Ndotja e tokës nga depozitimet e llumrave				

- ***Ndikimet negative ne habitate dhe biodiversitet te zones se projektit.***

Ndikimet ne floren, faunen dhe gjeologjine.

Lloji i ndikimit në florën dhe faunën	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Shkatërrimi i rëndësishëm i habitateve natyrore		✘		✘
Rrezikimi i ndërhyrjes në bimët e ujit		✘		✘
Ndërtimi i rrugëve të reja që kalojnë përmes zonës së virgjër		✘		✘
Përçarje apo izolim të habitateve të egra		✘		✘

- ***Shkarkimet ne mjedis dhe prodhimi I mbetjeve.***

DERDHJA E PRODUKTIT NË MJEDIS

Kjo dukuri është shfaqja më flagrante dhe më e rëndomtë, por e ndjeshme ndaj tij, pasi edhe në sasi të vogël, e transportuar nga uji merr një përhapje të madhe dhe bëhet e pa rikuperueshme.

Derdhjet në mjedis mund të ndodhin vetëm aksidentalisht gjatë transportit me autoçisterna nga përplasjet e tyre eventuale.

Termi derdhje apo rrjedhje është fatal në shëndet e në mjedis, si dhe humbje ekonomike, prandaj është larg për kushte normale të operimit me këto produkte që punohet në siguri të lartë.

Aktiviteti	Parametrat e monitoruar	Kostot	Përgjegjës
Matja e nivelit të	• Të bëhet një vëzhgim i strukturës së burimeve të	• Personat të cilët duhet të	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

zhurmave	<p>zhurmave.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizimi i një harte të nivelit të zhurmave për objektin në fjalë. • Prespektiva e kontigjenteve të popullatës që preken. • Dhënia e sygjërimeve për problemet që mund të hasen 	<p>angazhohen në matje duhet të jenë në profesionet: Njëri fizikant dhe tjetri laborant.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duhet të parashikohet kostua për automjetin bashkë me karburantin për 7 ditë shërbimi në dispozicion. • Faza e dytë: Zhvillimi i matjeve 	
Rezultatet e matjeve të hidhen në një raport niveli të zhurmave të matura	<ul style="list-style-type: none"> • Data, vendi, ora e matjes, përshkrimi i kushteve meteorologjike, shpejtësia dhe drejtimi i erës. • Koha e referimit, e observimit dhe e matjes. • Zingjiri i matjeve totale, duke përcaktuar këtu instrumentin e përdorur, gradën e saktësisë relative, çertifikata e vërtetësisë së tarimit, lloji i destinacionit të objektit për të cilin bëhen matjet, modeli, tipi, dinamika, përgjigjja në frekuenca në rast të përdorimit të një sistemi regjistruar ose riprodhuar. • Lista emërore e specialistëve që kanë qenë prezent në 		Kompania

	matje, si dhe identifikimi dhe firma e specialistëve që kanë bërë matjet.		
--	---	--	--

- ***Ndikimet negative shtese (kumulative) ne cilesine e mjedisit ne zonen e projektit dhe burimet natyrore si mineralet,pyjet,burimet ujore.***

Ndikimet ne uje

Lloji i ndikimeve në ujë	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Trajtimi i ujërave të ndotur				
Ndotja e ujit prej pluhurit, acideve, derdhjeve aksidentale dhe substancave të tjera				
Ndikimi sekondar në ndotjen e ujit për toka bujqësore, ujërat nëntokësor etj.				
Modifikim në drenazhimin e ujërave natyrorë				
Ndotja e ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor nga llumrat				

Ndikimet ne ajer dhe ne klime

Lloji i ndikimit në cilësinë e ajrit	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Prodhimi i aerosoleve				
				

- *Ndryshimet sociale te projektit , si ndryshimi i perdorimit te tokes dhe shqetesimet qe mund te lindin nga ndikimet ne mjedis te projektit si zhurmat,pluhri,perdorimi i burimeve natyrore etj.*

NDIKIMET NË PËRFTIMIN E TOKËS

Lloji i ndikimeve në përfitimin e tokës	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Shkatërrim banesash				
Ndryshime të rëndësishme në programet për të ardhmen e përdorimit të tokës				
Rivendosje banesash				
Shpronësime të tokës				

NDIKIMET NË INFRASTRUKTURE.

	Identifikimi i ndikimit

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Lloji i ndikimeve në interesin publik (Infrastrukturë)	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Ndryshimi i destinacionit të aktivitetit do të ketë ose jo nevojë për ndryshim në këtë fushë të interesit publik				
Energji elektrike				
Sistemi i komunikacionit				
Sistemi i kanalizimeve të ujërave të zeza				
Sistemi i ujësjellësit				
Mbetjet e ngurta dhe depozitimi i tyre				

NDIKIMET NË ENERGINË

Lloji i ndikimeve në energji	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Përdorimi i sasive të mëdha të karburantit për energji				
Rritje të rëndësishme të kërkesave për burime ekzistuese të energjisë apo kërkesave për tipe të reja të energjisë				

NDIKIMET NË TANSPOORT & QARKULLIM

Lloji i ndikimeve në qarkullim dhe transport	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Shtime të rëndësishme të qarkullimit të automjeteve		+	+	
Pakësim të vend qëndrimeve të automjeteve, apo nevoja për vend qëndrime të reja		+	+	
Ndikime të rëndësishme në sistemin e komunikacionit		+		+
Ndryshime në qarkullimin apo lëvizjen e njerëzve		+		+

• **Pershkrimi i pasojave te aksidenteve te mundeshem me pasoja ne mjedis .**

Hydrocentrali do te zhvillohet ne harmoni me vlerat e natyres. Brigjet dhe shpatet e maleve ne zone perbejne habitate potenciale per biodiversitetin e pasur qe mbartin.

Ndertimi i veprave hidroteknike kerkon realizimin e shume punimeve dhe ndertimin e disa veprave (prita, kanali i marrjes se ujit, shtrim tubacionesh, ndertim plintash, ndertim godine te turbinave etj).

Vemendje kryesore gjate ketyre punimeve duhet te tregohet ne dy aspekte

- 1) sistemimi i materialit inert te krijuar nga keto punime,
- 2) sistemimi i brigjeve dhe shpateve per te evituar fillimin e erozionit.

Studimi i hollesishem e strukturave gjeologjike, qedrusherise se tyre dhe masave te propozuarar nga projektuesit e ketij hidrocentrali jane garanci qe keto probleme mjedisore do te jene minimale.

Pra mund te themi se nga ky aktivitet nuk pritet te kete ndikim mjedisor te matshem pasi:

- Nuk ka prodhim te mbetjeve te rrezikshme
- Nuk shkakton ndotje te tokes me shkarkime te ndryshme te lengeta, apo te ngurta
- Nuk ka shkarkime ne ajer te gazrave apo tymrave

- Zhurmat ne mjediset e punes do te jene brenda normes sanitare te lejuar, dhe per pasoje

as zhurmat ne mjediset e jashtme nuk pritet te kene ndikim ne popullaten perreth

- Nuk ka clirim te aromave te ndryshme, etj

- Ka vlera normale te temperatures dhe te lageshtise ne mjediset e punes

- Jane parashikuar marrja e te gjitha masave per mbrojtjen ne pune dhe masat per evitimin e rrezikut te zjarrit

Shoqeria "Ran Energji" shpk ka mjetet e nevojshme teknike dhe financiare per te zhvilluar kete aktivitet dhe kerkon te jete e pajisur me te gjitha lejet perkatese, sipas legjislacionit shqiptar.

Raporti i Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis per ndertimin e **Hec Lumshtylla**, eshte pergatitur si pjese e dokumentacionit qe duhet per te marre miratimet e zhvillimit te aktivitetit nga institucionet perkatese.

Raporti eshte pergatitur sipas kerkesave te Ligjit "Per Mbrojtjen e Mjedisit" dhe Ligjit "Per Vleresimin e Ndikimit ne Mjedis". Ai synon te jape aspektet mjedisore te aktivitetit dhe ndikimet e mundshme ne mjedis si rezultat i zhvillimit te tij.

Ne Raportin e Vleresimit Ndikimit Mjedis shoqeria "Ran Energji" shpk, jep informacionin e duhur:

- per aktivitetin qe eshte menduar te kryhet ne perputhje me kerkesat mjedisore,
- per zhvillimin e aktivitetit te prodhimit te energjise hidro qe do te jete ne perputhje me kriteret per mbrojtjen e mjedisit.

5.b) Karakteristikat e ndikimeve negative ne mjedis.

- **Metodat e zbatuara per parashikimin e ndikimeve ne mjedis**

Raporti i Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis eshte bazuar ne Strategjine Kombetare te Energjise me standartet bashkekohore, per zhvillimin e te gjithe sektoreve energjetike.

Qellimi i Strategjise se Energjise ka te beje me zhvillimin sa me efektiv te sektorit energjistik:

- 1) Garantoni sigurine e furnizimit me burime energjetike.
- 2) Sektori energjetik eshte nje sektor mbeshtetes per nje zhvillim te qendrueshem te te gjithe sektoreve ekonomik.

Qellimi i hartimit të raportit të vleresimit të ndikimit në mjedis është marrja parasysh e faktoreve që ndikojnë në mjedis gjatë ndertimit të objektit dhe funksionimit të tij.

Ky raport është pjesë me e rëndësishme e dokumentacionit të kërkuar, në zbatim të procedurës së nevojshme gjatë procesit të miratimit të lejes mjedisore. Raporti ka gjithashtu si qëllim të japë një vështrim të përgjithshëm mbi efektet në mjedis, alternativat e mundshme dhe masat zbutëse të efekteve të padëshirueshme.

Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis (VMM) është një studim që synon parashikimin e të gjithë efekteve të pritshme në mjedis, që do të rezultojnë nga një projekt i propozuar, si gjatë zbatimit ashtu dhe gjatë funksionimit të tij. VNM-ja përfshin gjithashtu parashikimin dhe planifikimin e masave zbutëse të ndikimeve të projektit në mjedisin fizik dhe social me qëllim përmirësimin e cilësive dhe qëndrueshmërisë së mjedisit nepermjet:

- Marrjes në konsideratë e çështjeve të mjedisit në fazën e përgatitjes së propozimeve në projekt.
- Shqyrtimit të alternativave të ndryshme brenda projektit.
- Nxjerrjes në dukje dhe vleresimit të cilësor me pika të ndikimeve në mjedis të projektit.
- Propozime të masave zbutëse të ndikimit në projekt, etj.

Qellimi i këtij Raporti të Vleresimit të Ndikimit në Mjedis (VNM), i përgatitur për rastin e ndertimit të Hidrocentralit Lumshtylla është që të identifikojë pasojat e mundshme negative mjedisore që mund të krijohen gjatë ndertimit dhe shfrytëzimit të këtyre hidrocentraleve.

Gjithashtu një tjetër synim i këtij Raporti të VNM-së është të përcaktojë e të rekomandojë masat tekniko-organizative për zbutjen e faktoreve negative që ekzistojnë, dhe të atyre që krijohen gjatë ndertimit dhe shfrytëzimit të tyre.

VNM-ja e këtij projekti është hartuar për të integruar mbrotjen ambientale në jetën e përditshme, që të udhëheqë në ndryshimin e sjelljes së komunitetit, duke u bërë në këtë mënyrë forca shtytëse e përmirësimit të vazhdueshëm.

Metoda më e përshtatshme për vlerësimin e ndikimit në mjedis është ajo e listës kontrollit, e cila vendos nga njëra anë të gjitha burimet e mundshme të ndikimeve, dhe nga ana tjetër mbartësit e ndikimeve, si dhe parashikimin e madhësisë së ndikimit.

- *Shtrirja fizike dhe kohezgjatja e ndikimeve të indentifikuara (Shkalla)*

Identifikimi i ndikimeve në mjedis të veprimtarisë dhe çështjet mjedisore që do të trajtohen në raportin e VNM-së.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Nr.	Pyetje që duhet të konsiderohen në fazën e përzgjedhjes	Po /Jo	Cilat elemente të mjedisit mund të ndikohen dhe si?	Do të jetë ndikimi, domethënës në mjedis? Pse?
1. A do të përfshijë ndërtimi, operimi ose mbyllja e veprimtarisë dhe c'montimit i teknologjise dhe pajisjeve të projektit veprime që do të shkaktojnë ndryshime fizike në topografi, përdorim toke, ndryshime në trupat ujorë etj?				
1.1	Ndryshime të përkohshme ose të përhershme në përdorimin e tokës, mbulesën e tokës ose topografi duke përfshirë rritjen e intensitetit të përdorimit të tokës?	Po.	Sipas percaktimit të vendit të pershtatshëm për ndërtim kemi të bëjmë me terren të hapur, (shkurre, bare, etj.	Sipërfaqja e nevojshme nuk përben ndonjë rrezik mjedisor për objektin apo për zonën.
1.2	Pastrimin e tokës ekzistuese, vegjetacionit dhe ndërtimeve ekzistuese?	Po.	Pastrim nga shkurret, bari dhe bimët vendase.	I paperfillshëm në krahasim me sipërfaqen e zonës ku do shërbejë.
1.3	Krijimin e përdorimeve të reja të tokës?	Jo.	Nuk vërehet ndonjë fushë alternative me interes në përdorimin e tokës.	Jo sepse toka bujqësore nuk është afër objektit.
1.4	Investigime para fazës ndërtimore si shpime për marrjen e mostrave, provat e tokës, dheut?	Po.	Mund të merren mostra toke për analizë me të thelluara.	Jo sdo këtu ndikim të mëvonshëm pasi ska toke bujqësore rreth tij.
1.5	Punime ndërtimi?	Po.	Germimet për inerte.	Sistemi i terreneve të germuara, parandalimi i rreshqitjeve.
1.6	Punime prishje?	Jo.	Do këtu punime terreni	Jo sdo këtu ndikim në mjedis, sisteme

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

			dhe germime.	dherash, kanalesh, prita terrenesh, por jo prishje tipike ndertesash.
1.7	Kantiere të përkohshme që përdoren për punime ndërtimi ose strehimi për punëtorët e ndërtimit?	Po.	Do krijohen kantiere te perkohshme. (kapanone)	Skane ndikim pasi do cmontohen ne fund te ndertimit.
1.8	Punime mbitokësore, struktura ose punime të tokës përfshirë struktura lineare, ekskavime, gërmime ose mbushje të tyre?	Po.	Po. Ka krijim strukturash te tilla por jo ndikues per mjedisin.	Ska ndikim negativ krijimi i ketyre strukturave.
1.9	Punime nëntokësore duke përfshirë miniera apo tunele?	Jo.	Po mund te perfshihen punime te tilla.	Jo.
1.10	Punime bonifikuese?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.11	Gërmime për hapje kanalesh?	Po.	Po. Ka hapje dhe krijim kanali brenda shtratit te lumit por jo ne vend tjeter.	Jo ska ndikim pasi uji do sistemohet dhe ul erozionin ne kete segment ku shtrihet.
1.12	Struktura bregdetare si diga, skela?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla, pasi eshte ekzistuese.	Jo.
1.13	Struktura në det?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.14	Procese të ndryshme prodhimi?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.15	Mjedise për magazinimin e mallrave dhe materialeve të	Po.	Do kete nje magazine qe perfshihet brenda	Ska ndikim pasi eshte e njejta godine e Hec

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	ndryshme?		struktures se godines se Hec – it.	– it.
1.16	Impiante për trajtimin ose depozitim e mbetjeve të ngurta ose shkarkimeve të lëngëta?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.17	Objekte për strehim afatgjatë të punëtorëve të shfrytëzimit?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.18	Rrugë e re, trafik detar ose hekurudhor gjatë fazës së ndërtimit ose shfrytëzimit?	Po.	Do hapen segmente rrugore te perkohshme per tek nenobjektet e Hec – it	Ka ndikim por ky eshte i perkohshem. Gjendja do kthehet ne ate te meparshmen.
1.19	Rrugë e re, hekurudhore, ajrore, ujore ose infrastruktura të tjera transporti përfshirë dhe rrugë e stacione te reja ose te alteruara, porte, aeroporte, etj?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.20	Mbyllje apo devijim i rrugëve ekzistuese ose i infrastrukturës që çon në ndryshime në lëvizjet e trafikut?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.21	Linja ose tubacione të reja transferuese të transmetimit?	Po.	Do kete linja transmetimi te ujit per ne nenveprat e Hec – it.	Ska ndikim ne mjedis nga keto nenobjekte.
1.22	Rezervuarë, argjinatura, kanale nëntokësorë,	Po.	Eshte ai i rezervuareve	Krijimi i rezervuarit nuk ndikon ne mjedis

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	rregullime apo ndryshime të tjera në hidrologjinë e rrjedhave ujore apo akuifereve?		ekzistues, dhe kanaleve te derivacionit.	sepse ekziston, mund te jete i paperfillshem.
1.23	Ndërprerje të rrymave.	Jo.	Jo. Ska ndikime te tilla.	Jo.
1.24	Nxjerrje ose transferim të ujit nga nëntoka ose sipërfaqet ujore?	Po.	Uji transferohet per ne nenobjektet e Hec – it.	Distanca e transferimit eshte e paperfillshme dhe ska ndikim
1.25	Ndryshime ne trupat ujqorë ose ne sipërfaqet e tokes që ndikojnë në drenazhimin ose largimin e ujërave?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.26	Transportin e personelit ose materialeve të ndërtimit, shfrytëzimit ose mbeturinave të veprimtarisë?	Po.	Punonjesit do transportohen me mjetet motorrike po ashtu dhe mbeturinat.	Numer i vogel punonjesish transportohen pasi te tjeret jane vendas.
1.27	Punime afatgjata zmontimi, për nxjerrjen e mbeturinave të veprimtarisë ose punime restauruese?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.28	Veprimtari gjatë ndryshimit të destinacionit që mund të kenë një ndikim në mjedis?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.29	Hyrjen e njerëzve në një zonë përkohësisht ose në mënyrë të vazhdueshme?	Jo.	Jo. Ska veprime te tilla.	Jo.
1.30	Futjen për kultivim të specieve jovendase?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

1.31	Humbjen e specieve vendase ose diversitetit gjenetik?	Po.	Aty ku vendosen nenobjektet e Hec – it do kete zhveshje te terrenit nga bimesia.	Shkurret dhe bimesi e shkurter natyrore humbet si rezultat i vendosjes se nenobjekteve te Hec – it.
1.32	Ndonjë veprim tjetër?	Po.	Do mbillen bime vendase ne zona perreth , ku jane te zhveshura ne rekuperim me sasine e siperfaqes qe do shfrytezohet nga nenobjektet e hec – it.	Ndikimi ne mjedis do jete i perkohshem pasi sasia qe do zhvishet do mbillet ne zona te zhveshura me po te njejten bimesi vendase.

2. A do të përdoren gjatë fazës së ndërtimit dhe shfrytëzimit të projektit burimet natyrore të tilla si toka, uji, materiale ose energji, ndonjë nga burimet që janë të parinovueshme ose të kufizuara?

2.1	Tokë veçanërisht e varfër apo toka bujqësore?	Po.	Toka eshte bujqesore dhe e pasur me elemente organike.	Ka ndikim ne bimesi por edhe ne toke pasi kjo eshte toke bujqesore.
2.2	Uji?	Po.	Do kete ndikim ne uje pasi uji do perdoret per Hec.	Mbas perdorimit per Hec ne dalje te tij uji ndjek rrjedhen e meparshme.
2.3	Minerale?	Jo.	Jo. Ska ndikime te tilla.	Jo.

Pyetje që duhet të mbahen parasysh gjatë përzgjedhjes

2.4	Grumbullime lëndësh ndërtimi	Po.	Do grumbullohet sasia e nevojshme per	Ndikimi eshte i paperfillshem pasi kjo
-----	------------------------------	-----	---------------------------------------	--

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	(zhavorre, etj)		ndertimin e N/objekteve te Hec-it.	sasi do hidhet ne vendet ku do vendosen nenobjektet e hec – it.
2.5	Pyje dhe lende drusore	Jo.	Ska prerje druresh (pyjesh) per lende drusore.	Jo ska ndikim te tille ne mjedis.
2.6	Energjia përfshirë elektricitetin dhe lendet djegese?	Jo.	Nuk nevojitet energji e tille pasi sigurohet ne vend.	Jo ska ndikim ne mjedis nga keto energji.
2.7	Ndonjë burim tjetër?	Jo.	Ska burime te tjera.	Jo.
<p>3. A do të përfshijë projekti përdorimin, ruajtjen, transportin, përpunimin dhe prodhimin e substancave ose materialeve që mund të jenë të dëmshme për shëndetin e njerëzve ose mjedisin dhe që rrisin shqetësimin mbi rreziqet aktuale dhe të mundshme në shëndetin e njerëzve.</p>				
3.1	A parashikon projekti përdorimin e substancave ose materialeve që janë të rrezikshme ose toksike për shëndetin e njeriut dhe mjedisin (florën,faunën, furnizimin me ujë)?	Jo.	Nuk eshte e nevojshme perdorimi i substancave toksike apo materialeve te rrezikshme per shendetin e njeriut dhe mjedisit.	Jo.
3.2	Do të rezultojë projekti në ndryshime me shfaqje sëmundjesh ose me efekt në vektorët e sëmundjeve (p.sh. sëmundje që vijnë nga insektet ose infektimet e ujërave)?	Jo.	Jo ska shfaqje te tilla semundjesh vektoriale pasi ujrak nuk infektohen.	Jo.
3.3	Do të ndikojë projekti në mirëqenien e njerëzve psh.	Po.	Do ule nivelin e migracionit, kushtet do	Rritja e cilesise se jeteses rrit cilesine e

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	duke ndryshuar kushtet e jetesës?		permiresohen maksimalisht.	mjedisit.
3.4	A ka grupe njerezish (veçanërisht të ndjeshëm) që mund të ndikohen nga projekti p.sh pacientët e spitaleve, të moshuarit?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
3.5	Shkaqe të tjera ?	Jo.	Jo. Ska shkaqe te tjera.	Jo.
4. A do të prodhohen mbeturina të ngurta nga projekti, gjatë ndërtimit, shfrytëzimit ose nxjerrjes jashtë funksionit?				
4.1	Mbeturina dherash, zhavorri ose minierash?	Jo.	Po. Ka depozitime te tilla, por do sistemohen.	Jo.
4.2	Mbetje urbane (shtëpiake dhe /ose nga tregtia)	Jo.	Jo. Ska mbetje te tilla.	Jo.
4.3	Mbetje të rrezikshme ose toksike (përfshi mbetjet radioaktive)	Jo.	Jo. Ska perdorime te tilla.	Jo.
4.4	Mbetje te tjera të proceseve industriale?	Jo.	Jo. Ska procese te tilla.	Jo.
4.5	Produkte shtesë?	Jo.	Jo. Ska produkte shtese.	Jo.
4.6	Ujëra të zeza ose llumra të tjera nga trajtimet e shkarkimeve të lëngëta?	Po.	Po ka prodhime te ujrave te zeza por do sistemohen.	Sasia e tyre e paperfillshme nuk ndikon ne mjedis
4.7	Mbetjet nga ndërtimet ose shembjet?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

4.8	Mbeturina makinerish ose pajisjesh?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
Pyetje që duhet të mbahen parasysht gjatë përzgjedhjes				
4.9	Toka të ndotura ose materiale të tjera?	Jo.	Ska materiale te tilla.	Jo.
4.1.	Mbetje bujqësore?	Jo.	Jo. Ska mbetje te tilla.	Jo.
4.11	Mbetje te tjera të ngurta?	Jo.	Jo. Ska mbetje te tilla.	Jo.
5. A do të shkarkohen ndotës në ajër ose çdo substancë tjetër e rrezikshme toksike ose e dëmshme për shëndetin nga projekti ?				
5.1	Shkarkime nga djegjet e karburanteve fosile nga burime stacionare ose të lëvizshme?	Po.	Ka perdorim te lendes djegese nga makinerite gjate fazes se ndertimit.	Koha e shkurter e perdorimit e ben te paperfillshme per zonen.
5.2	Shkarkime nga proceset prodhuese?	Jo.	Ska shkarkime nga ky proces.	Jo.
5.3	Shkarkime nga përpunimi i materialeve përfshi depozitimin ose transportin e tyre?	Jo.	Ska shkarkime te tilla pasi sasia e perpunuar do perdoret.	Jo.
5.4	Shkarkime nga aktivitetet e ndërtimit përfshi impiantet dhe pajisjet?	Po.	Do kete impiante te ujit, instalime elektrike prodhuese dhe perdoruese.	Jo ska ndikim ne mjedis nga keto shkarkime.
5.5	Mbetje ose erëra të këqia nga përpunimi i materialeve, përfshi materialet e ndërtimit, ujërat e zeza dhe mbetjet?	Jo.	Ska mbetje qe shkaktjne erera te keqia.	Jo.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

5.6	Shkarkime nga inceneratorët e plehrave?	Jo.	Pastrimi i cdo ditshëm eliminon cdo erë të mundshme.	Ska erëra nga këto mjete dhe përdorime.
5.7	Shkarkime nga djegia e mbetjeve në ajër të hapur (psh. materiale nga prerjet e drurëve, mbetje ndërtimi)?	Jo.	Ska djegie të tyre.	Jo.
5.8	Shkarkime nga burime të tjera?	Jo.	Ska burime të tjera shkarkuese.	Jo.
6. A do shkaktojë projekti zhurma dhe vibracione ose emetim të dritës, energjisë termike ose rrezatim elektromagnetik?				
6.1	Nga puna e pajisjeve si psh. motora, impiante ventilimi, thërmues guri?	Po.	Zhurmat do shkarkohen gjatë kohës së ndërtimit nga mjetet levizëse.	Do merren masa për zvogëlimin deri në eliminim të tyre.
6.2	Nga procese industriale ose të ngjashme?	Jo.	Ska procese industriale.	Jo.
6.3	Nga ndërtime apo prishje?	Po.	Ka zhurma gjatë fazës së ndërtimit.	Te paperfillshme.
6.4	Nga plasje ose futje pilotash?	Jo.	Ska përdorime të tilla.	Jo pasi ska përdorim të lendeve plasëse.
6.5	Nga trafiku gjatë ndërtimit ose shfrytëzimit ?	Po.	Ka zhurma nga trafiku gjatë ndërtimit.	Nuk ndikojnë në mjedis këto zhurma gjatë përdorimit.
6.6	Nga sistemet e ndriçimit ose ftohjes?	Po.	Sistemet e ftohjes së transformatoreve.	Te paperfillshme në zhurmë.
6.7	Nga burimet e rrezatimit elektromagnetik (merr në	Po.	Ka krijim të fushës elektromagnetike si	Ska ndikim në mjedisin ndërsa me

	konsideratë efektet mbi pajisjet e ndjeshme në afërsi ashtu si dhe për njerëzit)?		rezultat i fushes magnetike të tensionit.	popullatën është në distance të konsiderueshme.
6.8	Nga çdo burim tjetër?	Jo.	Ska burime të tjera.	Jo.
7. A do të çojë projekti në rreziqe të ndotjes së tokës ose ujit nga shkarkimet e ndotësve në tokë ose në kanalizimet e ujërave të bardha dhe të zeza, ujërat sipërfaqësorë, ujërat nëntokësorë, ujërat bregdetare ose në det?				
7.1	Nga përpunimi, depozitimi, përdorimi ose shkarkimi i materialeve të rrezikshme ose toksike?	Jo.	Ska përdorime të tilla.	Jo.
7.2	Nga shkarkimet e ujërave të zeza ose rrjedhjeve të tjera (të trajtuara ose të patrajtuara) në ujë ose në tokë?	Jo.	Sdo këtu shkaktime të tilla rreziku nga ujërat e zeza.	Jo, ka rrezik nga këto të fundit.
7.3	Depozitimi i ndotësve të shkarkuar në ajër, në ujë ose në tokë?	Jo.	Depoziton sasi (N) dhe rekuperon sasi të madhe (O ₂), (CO ₂)	Depozitim i azotit dhe rekuperim i O ₂ , CO ₂ , SO ₂
7.4	Nga çdo burim tjetër?	Jo.	Ska burime të tjera.	Ska burime të tjera.
7.5	A ka rrezik të ndonjë akumulimi afatgjatë të ndotësve në mjedis nga këto burime?	Po.	Ka rrezik afatgjatë të akumulimit të azotit për arsye se ka basen të hapur.	Ka ndikim në mjedis pasi baseni është i hapur.
8. Ekziston rreziku i aksidenteve gjatë ndërtimit apo shfrytëzimit të projektit që mund të ndikojë në shëndetin e njerëzve apo mjedis?				
8.1	Nga shpërthime, zjarre, nxjerrje etj. nga depozitimi, përdorimi ose prodhimi i substancave të rrezikshme ose	Jo.	Ska rrezik zjarri e aq më tepër lende djegëse apo toksike.	Jo, ka ndikime në mjedis nga këto lende.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	toksike?			
8.2	Nga ngjarje që kapërcejnë kufijtë e mbrojtjes normale të mjedisit, psh dëmtimi i sistemit të kontrollit të ndotjes?	Jo.	Ska asnjë arsye që të kalohet kufiri normal i mbrojtjes së mjedisit.	Jo, ska efekte të tilla në mjedis.
8.3	Nga ndonjë shkak tjetër?	Jo.	Ska shkaqe të tjera.	Jo.
8.4	Mund të ndikohet projekti nga fatkeqësi natyrore që shkaktojnë dëme për mjedisin (si përmbytje, tërmete, shkarje dheu, etj) ?	Jo.	Ska pasur lekundje sizmike apo shkaqe të ndryshme natyrore që mund të vleresohen për ndikimin e tyre në ndërtim.	Jo.
9. A rezulton projekti në ndryshime sociale, p. sh. në demografi, mënyrë tradicionale jetese, punësim?				
9.1	Ndryshime në madhësinë e popullsisë, moshën, strukturën, grupet sociale etj.	Po.	Mund të cojë në rritjen e popullsisë si shkak i rritjes së nivelit jetik.	Rritja e nivelit jetik përmirëson nivelin e mbrojtjes për mjedisin.
9.2	Nga strehimi i njerëzve apo prishja e shtëpive, mjediseve të komunitetit si shkolla, spitale, mjedise sociale, etj.	Jo.	Ska prishje apo krijime strukturash të ndërtuara me pare.	Ska ndikim në mjedis përveçse i përket këtyre objekteve.
9.3	Nëpërmjet migrimit të banorëve të rinj ose krijimit të komuniteteve të reja?	Jo.	Komunitetet që ekzistojnë mund të zgjerohen dhe rriten por jo të migrojnë.	Ska ndikime në mjedis përveçse i përket migrimit pasi ky fenomen nuk ekziston.
9.4	Nga realizimi i kërkesave në rritje për mjedise e shërbime sociale si strehimi, arsimit, shëndeti?	Po.	Me rritjen e nivelit jetik dhe aktorët përberës rriten në cilësi dhe sasi.	Ska ndikime negative në mjedis.

9.5	Nga krijimi i vendeve të punës gjatë ndërtimit ose shfrytëzimit apo humbjes së vendeve të punës me pasoja në papunësi dhe ekonomi?	Po.	Ka efekt pozitiv persa i perket krijimit të vendeve të reja të punës.	Ska ndikim negativ nga ky punësim.
9.6	Ndonjë shkak tjetër?	Jo.	Ska shkaqe të tjera.	Jo.
10. A do çojë projekti në një presion për zhvillime të mëtejshme që mund të kenë një ndikim të rëndësishëm në mjedis, për shembull më shumë banesa, rrugë të reja, industri ose veprimtari të tjera mbështetëse, etj.?				
10.1	A do të çojë projekti në presione për zhvillime të mëtejshme që do të ketë ndikim të caktuar në mjedis si më shumë strehim, rrugë të reja, industri apo shërbime publike mbështetëse të reja	Po.	Mund të ketë por ka banesa bosh ekzistuese.	Ska efekte negative persa i perket rritjes së popullatës, industria nuk parashikohet të jetë aktive në këto zone.
10.2	A do të çojë projekti në zhvillimin e mjediseve mbështetëse, në zhvillime ndihmëse ose zhvillime të nxitura nga projekti që mund të ketë ndikim në mjedis, p.sh: 1. infrastrukturë mbështetëse (rrugë, furnizim me energji elektrike, trajtim i mbeturinave ose ujërave të përdorues, etj) 2. zhvillim i strehimit 3. industri nxjerrëse (ekstraktuese), 4. industri furnizuese,	Po	Do të ketë rritje të popullsisë por jo të numrit të banesave. Industri nxjerrëse ska patur. Industri furnizuese ka por mund të forcohen, këto mund të jenë ekonomi private të vogla në sasi siç është ajo e peshkimit dhe kultivimit të peshkut në baze.	Ndikime negative ska në lidhje me projektin që do ndërtohet. Autoritetet mjedisore rajonale vlerësojnë më tej çdo industri shtesë në këto zone.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	5. tjetër?			
10.3	A do të çojë projekti në një ripërdorim të kantierit mbas shfrytëzimit të tij që do të ketë një ndikim në mjedis?	Jo.	Sdo kete perdorim te kantierit mbas ketij objekti, makinerite do jene te kontraktuara.	Ska efekte negative ne mjedis nga ky proces.
10.4	A do të çojë projekti në krijimin e një precedenti për zhvillime të mëvonshme?	Jo.	Sdo kete asnje precedent te mundshem te parashikuar apo menduar qe mund te coje ne ndalimin e mevonshem te zones.	Ska efekte negative ne mjedis ne kete zone.
10.5	A do të ketë projekti pasoja kumulative për shkak të afërsisë me projekte të tjerë ekzistues ose të planifikuar e me pasoja të ngjashme?	Jo.	Ska projekte te tjera ne afersi dhe si rezultat ska as efekte kumulative.	Ska ndikime te kesaj natyre ne mjedis per kete zone.

- *Lloji i ndikimeve te indentifikuara (direkte dhe jo indirekte)*

Nga vleresmi i veçorive kryesore te projektit, dhe me investigimet ne zonen e parashikuar per ndertimin e **Hec Lumshtylla** eshte bere identifikimi dhe vleresimi i ndikimeve te mundeshme ne mjedis. Ne perputhje me Udhezimin “Per miratimin e metodologjise se vleresimit paraprak te ndikimit ne mjedis te nje veprimtarie” me keto identifikime dhe vleresime eshte plotesuar tabela I e Aneksit II te ketij udhezimi per te analizuar ne menyre te detajuar vleresimet sasiore te ndikimeve ne mjedis nga zbatimi i projektit te ndertimit te Hec Lumshtylla.

IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE NE MJEDIS NGA ZBATIMI I PROJEKTIT TE NDERTIMIT TE HIDROCENTRALIT LUMSHTYLLA

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Nr	Pyetje qe konsiderohen ne fazen e perzgjedhjes	Po /Jo	Cilet elementete Mjedisit mund te ndikojne e si?	Do te jete ndikimi Domethenes ne mjedis?Pse?
1A do te perfshije ndertimi,operimi ose mbyllja e vepimtarise dhe montimi i teknologjise dhe				
1.1	Ndryshime te perkoheshme ose te perhereshme ne pedorimin e tokes, mbulesen e tokes ose topografin,duke perfshire ritjen e intensitetit te perdorimit te tokes	Po	Pjese te tokes ku Do ndertohen vepra hidroteknike	Jo(ndertimi i Veprave do shoqerohet me rehabilitimin e tokes)
1.2	Pastrimin e tokes ekzistuese,vegjetacionit dhe	Jo		
1.3	Krijimin e prdorimeve te reja te tokes?	Jo		
1.4	Investigime para fazes ndertimore shpime Per marrjen e mostrave,prova te tokes,dheut?	Po	Pjese te tokes ku Do ndertohen veprat hidroteknike	Jo(shpimet Gjeologjike do kryhen per llogaritjen e veprave hidroteknike)
1.5	Punime ndertimi?	Po	Ndertim i veprave hidroteknike	Jo(nuk do kete Ndikim domethenes)
1.6	Punimeprishjeje?	Jo		
1.7	Kantieret e perkoheshme per punime ndertimi Ose strehimi per punetoret?	Po	Ambiente shebimi Per punetoret	Jo(do pershtaten Shtepite e pabanuara)
1.8	Punime mbitokesore,struktura ose punime te tokes,germime ose mbushje?	Po	Punime mbitokesore	Jo(nuk do kete Ndikim domethenes)

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

1.9	Punime nentokesore,miniera ose tunele?	Jo		
1.10	Punime bonifikuese?	Jo		
1.11	Germime per hapje kanalesh?	Po	Pjese tetokes Kanali derivacionit	Jo(nuk do kete Ndikm domethenes)

1.12	Struktura bregdetare,si diga,skela?	Jo		
1.13	Struktura ne det?	Jo		
1.14	Procese te ndryshme prodhimi?	Jo		
1.15	Mjedise per magazinim te madhrave e Materialeve te ndryshme?	Po	Nuk do kete Ndikim ne mjedis	Jo(do perdoren ambiente ekzistuese)
1.16	Impiante per trajtimin ose depozitimn e Mbetjeve te ngurta e te lengeshme?	Jo		
1.17	Objekte per strehim te punetoreve te shfrytezimit?	Jo		
1.18	Ruge e re,hekurudhe,trafik detar,gjate fazes Se ndertimit e shfrytezimit?	Jo		
1.19	Ruge e re,hekurudhe,ajrore,ujore ose te tjera,Perfshire dhe ruge e stacione te reja ose te alternuara porte e aeroporte?	Jo		
1.20	Mbyllje apo devijim i rugeve ekzistuese qe con ne ndryshime ne levizje te trafikut?	Jo		
1.21	Linja e tubacione te reja te transmetimit?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(nuk do kete Ndikimdomethenes)
1.22	Rezervuar,argjinatura, kanalenentokesore,regullime apo ndryshime te tjera ne hidrologjine e rjedhave ujore apo akuifereve?	Po	Rjedha e lumit	Jo(eshte kushtezuar Plotesimin e nvojave te komunitetit per uje)

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

1.23	Ndeprerje te rymave?	Jo		Jo Doshfrytezohe Deri 71.66%e prurjes se ujit,ndersa prurjae kologjike do te jete sipas legjislacionit ne fuqi Qamb≥Q355
1.24	Nxjerje ose transferim te ujit nga nentoka ose siperfaqet ujore?	Po	Rjedha e lumit	Jo Do shfrytezohe Deri 71.66%eprurjes se ujit,ndersa prurja ekologjike do te jete sipas legjislacionit ne fuqi Qamb≥Q355
1.25	Ndryshime ne trupat ujore ose siperfaqet e Tokes qe ndikojne ne largimin e ujrave?	Jo		
1.26	Transportin e personelit e materialeve te ndertimit,shfrytezimit e mbeturinave?	Po	Nukdo kene Ndikim mjedisor	Jo(nuk ka ndikim domethenes)
1.27	Punime afatgjata cmontimi,nxjerjen e Mbeturinave ose punime restauruese?	Jo		
1.28	Veprimtari gjate ndryshimit te destinacionit qe mund te kene ndikim ne mjedis?	Jo		
1.29	Hyrje ne njerezve ne nje zone perkohesisht ose ne menyre te vazhdueshme?	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo(lidhet me Aktivitetin ndertues)
1.30	Futjen pe rkultivim te specieve jo vendase?	Jo		
1.31	Humbja e specieve vendase/ Diversitet gjenetik?	Jo		
1.32	Ndonje veprimt jeter?	Jo		
2.Ado perdoren gjate fazes se ndertimit dhe shfrytezimit te projektit burimet natyrore te tilla si:toka,uji,materiale ose energji,ndonje nga burimet qe jane te pa rinovueshme ose te kufizuara?				
2.1	Toke vecanerish te varfera po toke bujqesore?	Jo		

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

2.2	Uji?	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo(sasi e paket uji Per prodhim betoni)
2.3	Minerale?	Jo		
Pyetje qe duhet te mbahen parasysht gjate perzgjedhjes				

2.4	Grumbullime lendesh ndertimi (zhavor etj)	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo(pas ndertimit do rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
2.5	Pyje dhe lende drusore	Jo		
2.6	Energji,elektrike apo lende djegese?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(energjie lektrike Do meret nga rjeti ekzistus
2.7	Ndonje burim tjetër?	Jo		
3.A do te perfshije projekti perdorimin,ruajtjen,transportin,perpunimin dhe prodhimin e Substancave ose materialeve qe mund te jene te demshem per shendetin e njerezve ose mjedisin dhe qe risin shqetesimin mbi rreziqet aktuale dhe te mundshme ne shendetin e njerezve?				
3.1	A parashikon projekti perdorimin e substancave Ose materialeve te rrezikshme ose toksike pe njezit dhe mjedisin?	Jo		
3.2	Do rezultojë projekti ne ndryshime me shfaqje Semundiesh ose efekt ne vektoret e semundjeve	Jo		
3.3	Do ndikojë projekti ne mireqenien e njerezve ?	Po	Impakt pozitiv	Hapen vende pune
3.4	A ka grupe njerezish qe mund te ndikohen nga projekti,p.sh,te semuret apo te moshuarit?	Jo		

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

3.5	Shkaqe te tjera?	Jo		
4.Do te prodhohen mbeturina te ngurta,gjate ndertimit,shfrytezimit ose nxjerje jashte funksioni?				
4.1	Mbeturina dherash zhavori ose minierash?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(pas ndertimit do Rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
4.2	Mbetje urbane (shtepiake ose tregetia)?	Jo		
4.3	Mbetje te rezikshme e toksike apo radioaktive?	Jo		
4.4	Mbetje te tjera te proceseve industriale?	Jo		
4.5	Produkte shtese?	Jo		
4.6	Ujra te zeza ose llumra te tjera nga trajtimet e Shkarkimeve te lengeta?	Jo		
4.7	Mbetje nga ndertimet ose shembjet?	Po	Nuk do kene Ndikime mjedisor	Jo(pas ndertimit do Rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
4.8	Mbeturina makinash ose paisjesh?	Jo		
Pyetje qe duhet te mbahen parasysh gjate perzgjedhjes				
4.9	Toka te ndotura ose materiale te tjera?	Jo		
4.10	Mbetje bujqesore?	Jo		
4.11	Mbetje te tjera te ngurta?	Jo		
5.A do te shkarkohen ndotes ne ajer ose cdo substance tjetere e rrezikshme toksike apo e Demshme pe rshendetin nga projekti?				

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

5.1	Shkarkime nga djegie te karburanteve nga Burime stacionare ose televizshme?	Jo		
5.2	Shkarkime nga proceset prodhuese?	Jo		
5.3	Shkarkime nga perpunimi i materialeve,perfshi Depozitimn ose transportin?	Jo		
5.4	Shkarkime nga aktiviteti i ndertimit perfshi Impiantet dhe pajisjet?	Jo		
5.5	Mbetje ose erera sulmuese nga perpunimi i Materialeve te ndertimit,ujra te zeza e mbetjet?	Jo		
5.6	Shkarkime nga inceneratoret e plehrave?	Jo		
5.7	Shkarkime nga djegija e mbetjeve ne ajer?	Jo		
5.8	Shkarkime nga burime te tjera?	Jo		
6.A do te shkaktoje projekti zhurma dhe vibracione ose emetime te drites,energji se termike ose Rrezatim elektromanjetik?				
6.1	Nga puna e paisjeve si:motora, franto,ventilus?	Po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo(punimet do Kryhen larg qendrave Te banuara)
6.2	Nga procese industriale apo te ngjajshme?	Jo		
6.3	Nga ndertime apo prishje?	Po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo(punimet do Kryhen larg qendrave Te banuara)
6.4	Nga plasje apofutje pilotash	Jo		
6.5	Nga trafiku gjate ndertimit ose shfrytezimit?	po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo(punimet do Kryhen larg qendrave Te banuara)
6.6	Nga proceset e ndricimit ose ftohjes?	Jo		

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

6.7	Nga burime te rezatimit elektromanjetik (efektet mbi pajisjet dhe njerezit)?	Po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo(linjat do Ndertohen larg Qendrave te banuara)
6.8	Nga cdo burim tjeter?	Jo		
7.A do coje projekti ne rreziqe te ndotjes tokes ose ujit nga shkarkim rte ndotesave ne token e Kanalizime te ujrave te bardha dhe te zeza,ujsrat siperfaqesor,nentokesor,bregdetare ose ne det?				
7.1	Nga perpunimi,depozitimi,perdorimi ose Shkarkimi materialeve te rrezikshme e toksike?	Jo		
7.2	Nga shkarkimet e ujrave te zeza ose rjedhjeve Te tjera (trajtuara e patrajtuara)ne uji ose toke?	Jo		
7.3	Depozitimi i ndotesve te shkarkuar ne ajer,uji ose toke?	Jo		
7.4	Nga cdo burim tjeter?	Jo		
7.5	A ka rrezik te ndonje akumulimi afatgjate te Ndotsve ne mjedis nga keto burime?	Jo		
8.Ekziston rreziku i aksidenteve gjate ndertimit apo shfrytezimit te projektit qe mund te ndikojne ne shendetin e njerezve apo mjedisin?				
8.1	Nga shperthime,zjare,nxjerje etj.nga depozitimi,perdorimi e prodhimi i substancave te rrezikshme e toksike?	Jo		
8.2	Nga ngjarje qe kapercejne kufijte e mbrojtjes normale te mjedisit, psh. demtimi i sistemit te kontrollit te ndotjes?	Jo		
8.3	Nga ndonje shkak tjeter?	Jo		

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

8.4	Mund te ndikohet projekti nga fatkeqsi natyrore Qe shkaktojne deme per mjedisin (permbytje,termete,shkarje dheu etj.)?	Jo		
9.A rezulton projekti me ndryshime sociale,si:demografi,menyre tradicionale jetese, punesim?				
9.1	Ndryshime ne madhesine e popullsise, moshen,strukturen,grupet sociale etj.?	jo		
9.2	Nga strehimi i njerezve apo prishja e shtepive,mjediseve te komunitetit,si shkolla,spitale,mjedise sociale?	Jo		
9.3	Nepermjet migrimit te banoreve te rinj ose Krijimit te komuniteteve te reja?	Jo		
9.4	Nga realizimi i kerkesave ne ritje per mjedise e sherbime sociale,sistrehim,arsim,shendet?	jo		

9.5	Nga krijimi i vendeve te punes gjate ndertimit ose shfrytezimit apo humbjes se vendeve te punes me pasoja ne papunesi e ekonomi?	Po	Impakt pozitiv	Impakt pozitiv nga hapja e vendeve te punes
9.6	Ndonje shkak tjetere?	Jo		
10.A do te coje projekti ne presion per zhvillime te metejshme qe mund te kenendikim te Rendesishem ne mjedis,si me shume banesa,ruge te reja industri apo veprimtari te tjera?				

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

10.1	A do te coje projekti ne presione per zhvillime Te metejshme qe do te kete ndikim te caktuar ne mjedis,si:me shume strehim,ruge te reja,industri,shebime publik e mbeshtetese te reja?	Po	Impakt pozitiv	Ritje e aktivitetit te sherbimit mbeshtetes per punonjesit e kantjerit
10.2	A do te coje projekti ne zhvillimin e mjediseve mbeshtetese,ne zhvillime ndihmese ose zhvillime te nxitura nga projekti qe mund te kete ndikim ne mjedis si: 1. infrastrukture mbeshtetese (rruge,furnizim me energji elektrike,trajtim te mbetjeve ose ujrave te perdorura etj.) 2. Zhvillim i strehimit; 3.industri nxjeresë (ekstraktuese); 4. industri funizuese; 5. te tjera	Jo		
10.3	A do te coje projekti ne nje riperdorim te Kantjerit pas shfrytezimit te tij qedo te kete nje ndikim ne mjedis?			
10.4	A do te coje projekti ne krijimin e nje precedenti Per zhvillime te mevoneshme?	Po	Impakt pozitiv	Precedente per Ndertim te HEC-ve te reja ne te njejtin turn
10.5	A do te kete projekti pasoja kumulative per Shkak te afersise me projekte te tjera ekzistuese ose te planifikuara e me pasoja te ngjashme?	Po	Impakt pozitiv	Precedente per Ndertim te HEC-ve te reja ne te njejtin turn

- **Mundesia e zbutjes se ndikimeve dhe argumentimet perkatese nese per ndikime te caktuara nuk mund te merren masa zbutese.**

FAZA ZBUTËSE GJATË NDËRTIMIT

Aktiviteti	Efektet potenciale	Plani i zvogëlimit	Përgjegjësitë
Vendi i punës i paster dhe i sistemuar	Mungesë koshash, vend depozitim mbeturinash	Koshat do të vendosen ne territorin e punës.	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Ndërhyrja në drenazhimin e tokës dhe të uljes së erozionit	Shkallëzimi final i vendit do të lehtësojë punën dhe do të smangë përmbytjet. Për mbrojtjen nga erozioni, do të bëhet një plan drenazhimi. Rrethimi dhe zvogëlimi i këndeve të rreshqitjes do të minimizojë erozionin e tokës gjatë ndërtimit	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Zhurma nga pajisjet	Pajisjet e ndërtimit duhet të jenë sipas Standarteve të Komunitetit European 2000/14/EC të Majit 2000. Ky orientim duhet të aplikohet për zbatim, tek prodhuesit e pajisjeve që punojnë me zhurmë. Gjatë kohës së pushimit dhe natës, zhurma duhet të minimizohet. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Përmirësimi i vendit të punës dhe të	Pluhuri	Vaditja e sipërfaqeve të vendit të punës, minimizon pluhurin. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

rrugëve		mira pune.	
Kullimi	Ndotja nga mbetjet	Atje ku gjurmimet kërkojnë kullimin, uji i tepërt duhet që të inspektohet për përmbajtje ndotësish, përpara derdhjes në sistemin e kullimit. Uji i ndotur nga vajrat do të trajtohet përpara derdhjes, ku do të dërgohet në ndarësin e vajit/ujit (OWS).	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Konfliktet me përdoruesin aktual të tokës	Zona e marrë duhet që të shmangë sipërfaqet bujqësore.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Problemet me komunitetin	Të gjitha lejet dhe aprovimet duhet të merren nga autoritetet e duhura përpara operimit në vend.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Sipërfaqet e zëna me aktivitet	Sipërfaqet e marra duhet të ripunohen për tu përzier me ambientin përreth. Ribimësimi duhet të bëhet në përputhje me bimësinë locale.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Ndërhyrja në kullimet natyrale	Përcaktimi i materialeve të domosdoshme dhe minimizimi i tepërcave (nga planifikimi rigoroz), çon në përdorimin efektiv dhe marrjen vetëm atë sa duhet.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e	Shqetësimet me tokën	Autoritetet locale duhet të aprovojnë vendodhjen e përcaktuar. Ata, nuk duhet të ndërhyjnë me tokën locale në	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

gërmuara, nëse është e nevojshme		përdorim. Të zhvillohet një bimësi në harmoni me atë lokalen. Të gjitha pjerrësitë dhe vendet e punës të kthehen në kushte të qëndrueshme.	
Ndërlidhja e sistemit të transmetimit	Shqetësimet me tokën	Sasia e tokës që do të përdoret për ndërlidhjen e transmetimit duhet të minimizohet. Për tokat private duhet të ndiqen procedurat që bazohen në: Ligjin Shqiptar Nr.8561 datë 22/12/1999; Dekretin e Qeverisë Nr.125 datë 23/03/2000 Dekretin e Qeverisë Nr.147 datë 31/03/2000	Kompania
Sigurimi i ujit të pijshëm	Zvogëlimi i furnizimit me ujë në zonat e banuara	Furnizimi me ujë që do të përdoret në ndërtimin e veprës gjeneruese, duhet të monitorohet për tu siguruar se ai nuk ndikon në ujërat e tjerë në këtë teritor.	Kompania
Burimet e agregatit	Zvogëlimi i burimeve lokale	Nuk do të ketë burime të tjera. Do të përdoren guroret ekzistuese	Kompania
Vepra beton dhe asfalt	Problemet e zhurmës, pluhurit dhe mbetjes potenciale	Uji i derdhur do të drejtohet në vendodhjen e sistemit të kullimit. Zhurma duhet të kontrollohet e të lejohet deri në një nivel të lejueshëm. Nëse është e nevojshme, duhet të instalohen çantat e ajrit. Specifikimet e ECP duhet të përcaktojnë operimet e lejueshme të vlefshme për pronarin/operuesin.	Kompania
Forca	Fluksi i	Fluksi i të punësuarve nuk duhet ti	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

ndërtuese	punëtorëve që krijojnë presion në familjet e shtëpitë përreth.	kalojë 10-20 persona. Punëtorët duhet të jenë banorë të zonës, dhe të transportohen me autobusë deri në vepër. Duhet të ngrihet një qendër e ndihmës së shpejtë për punëtorët në vepër.	
Shpërndarja e pajisjeve dhe e materialeve	Rritja e trafikut dhe e pluhurit	Shtrimi i segmenteve rrugore brenda dhe përreth veprës do të ketë efekte positive për trafikun lokalë. Gjatë ndërtimit të rrugës, pluhuri do të minimizohet me vaditje të herë pas herëshme. Duhet të sigurohet edhe rrugë këmbësorësh. Shpejtësia në rrugë duhet të kontrollohet për të evituar aksidentet.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat solide	Problemet potenciale të shëndetit	Mbeturinat solide duhet të largohen nga një kontraktor i licencuar.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat e lëngëshme	Ndotja potenciale e ujit	Për trajtimin e ujërave të zeza, duhet të sigurohet një mjet trajtimi në vendin e veprës. Nuk do të lejohet shkarkesë direkte e ujërave të mbetur.	Kompania
Ndërtimi i veprës së marrjes dhe i derdhjes	Problemet e burimeve ujore	E rëndësishme është vendodhja e veprës së marrjes dhe e derdhjes. Mbeturinat nga ndërtimi, nuk do të hidhen në çdo hapësirë e vend.	Kompania
Vendodhja	Estetika	Tokat do të gjelbërohen në mënyrën	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

finale		më të mirë të mundëshme	
--------	--	-------------------------	--

MASAT ZBUTËSE GJATË PERIUDHËS SË NDËRTIMIT TË VEPRËS

Veprimtaria	Ndikimet e mundëshme	Masat zbutëse
Menaxhimi i dherave të ndotura	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Dheu i ndotur do të ruhet në mënyrë të sigurtë nën zonë të asfaltuar për të shmangur përhapjen e ndotësve.
Menaxhimi i mbeturinave industriale dhe inerte	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Fraksionizimi i mbeturinave urbane dhe largimi i tyre
Fuqia punëtore për veprim	Fluksi i punëtorëve krijon trysni mbi banesat dhe trafikun	Fluksi i punëtorëve do të jetë i ulët dhe pjesa dërrmuese e tyre do të jetojë në shtëpitë e tyre. Vetëm specialistet do të akomodohen në ambiente të vecanta.
Furnizimi me ujë të pijshëm	Përkeqësim në furnizimin me ujë të komunitetit	Përdorimi i ujit industrial nga burime të ndryshme
Përfundimi i punimeve	Performanca (Shpërndarja e sedimenteve pezull, cilësia e ujit dhe efektet e tërthorta me jetën ujore).	Nivelim dhe gjelbërim i sipërfaqeve të lira të sheshit, si dhe të ambientit përreth.

NDIKIMET NË MJEDIS DHE MASAT ZBUTËSE GJATË SHFRYTËZIMIT

Parametri Mjedisor	Burimi	Rëndësia e përgjithëshme		
		E ulët	E moderuar	E lartë

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

		(U)	(M)	(L)
Ndotja e ujit	Ujra potencialisht të ndotura nga rrjedhja e "shpëlarjes së parë"	U		
Cilësia e ajrit	<ul style="list-style-type: none"> • Çlirimet VOC • Humbjet e avullit nga mbetjet e depozituara • Motorët e pajisjeve 	U U U		
Trafiku	Udhëtimet e kamionëve për ngarkimin dhe prodhimin	U		
Mbeturinat e rrezikëshme	Shkumat e lagura nga impianti ndarës: kimikate/ujë	-		
Mbeturinat e ngurta	Gjatë operimit	U		

- **Zonat e ndjeshme ndaj ndikimeve të projektit si: zona të mbrojtura, habitate, qendra të banuara, burime ujore, zona arkeologjike etj.**

Perdorimi tokës

Ndertimi i veprave hidroteknike të **Hec Lumshtylla**, nuk krijon shqetësim për komunitetin përreth, si gjatë fazës së ndertimit ashtu dhe në fazën e shfrytëzimit.

Punimet e ndertimit do të vazhdojnë për një periudhë të vogël kohe dhe nuk do të krijohen dëmtime të tokës. Nuk ka mbetje dëmtuese në sipërfaqen ku do të vendosen pritat, ku do të hapen kanalet e tunelet dhe kanalet e sjelljes së ujit.

Për sa i përket ndertimit të ndërtesës së **Hec Lumshtylla**, vepra nuk do të vendoset mbi tokë buke, por mbi taracën e vjetër të perroit në një disnivel nga shtrati i sotëm ekzistues, i cili nuk do të krijojë asnjë problem në rast reshesh për këtë ndërtesë.

Duhet të theksojmë edhe njëherë se i gjithë kompleksi i ndertimit të **Hec Lumshtylla**, duke filluar nga veprat e marrjes, dekantuesi, tubacioni i turbinës dhe ndërtesa e centralit

nuk vendosen ne toke buke, por vetem ne shtrat te perroit. (shiko harten topografike shkalla 1: 25 000).

Ndikimi ne populisi

Ndertimi i **Hec Lumshtylla**, ne kete zone nuk ka per te sjelle probleme per komunitetin e kesaj zone. Realizimi i ketij projekti, duke mos patur nevoje per krijimin e nje rezervuari, nuk do te shkaktoje ndryshime ne populisi te saj, apo zhvendosje te saj per shkak te ketij aktiviteti.

Nderkohe duhet te theksojme qe ndertimi i Hec Lumshtylla, do te kete avantazhe te medha, jo vetem per biznesin, por dhe per turizmin e kesaj zone. Planet ne perspektive per shtrirjen qe do te kete zona ne nje te ardhme te afert, kjo e bazuar dhe ne studimin urbanistik zonal te miratuar, si dhe vete situata shume e veshtire energjetike qe po kalon vendi yne e rajoni ne pergjithesi, flasin per domosdoshmerine e fillimit sa me shpejt te ketij projekti.

Nderkohe duhet theksuar dhe fakti qe ne kete aktivitet mendohen te punesohen nje numer i konsiderueshem punonjesish duke zbutur sado pak plagen e papunesise dhe ate te emigracionit.

Ndikimet ne peisazh

Kemi theksuar se karakteristike e **Hec Lumshtylla**, eshte ruajtja dhe mos ndryshimi i peisazhit dhe mjedisit turistik te saj, prandaj peisazhi nuk ka per te patur asnje demtim dhe nuk do te kete nevoje per rigjenerim per periudhen e ndertimit dhe shfrytezimit te ketij hidrocentrali.

Bimet e ujit

Ne zonen ku do te merret uji nuk ka bime uji, per vete morfologjine qe ka perroi, dhe per karakterin abraziv te tij ne zonen ku do merret uji po dhe ne zonen ku do te ndertohet ndertesa e Hec-it.

Nga ky aktivitet nuk do te kete demtime te tyre dhe rrjedhimisht, as masa mbrojtese.

Flora dhe Fauna

Zona sic eshte pershkuar edhe me lart, nuk eshte e mbushur me bimesi, pasi tubacioni do te kalojne neper shtrat te perroit ne formacione shkembore dhe nuk demton asgje. Fauna e zones, sidomos ajo ujore, nuk peson ndonje ndryshim te ndjeshem nga ky projekt pasi do te shfrytezohet jo e gjithe prurja ujore e lumit. Aktiviteti i ndertimit e

shfrytezimit nuk sjell influence negative ne folenizim, shumezim, etj. Gjate fazes se shfrytezimit nuk ka elemente te shqetesimit per demtimin e faunes.

Po ashtu edhe fauna karakteristike e zones eshte e paprekshme nga ndikimet e ndertimit te tubacionit, per arsye se aktiviteti i ndertimit dhe shfrytezimit nuk demton as ne lloje e as ne numer elementet e flores dhe faunes, si pjese perberese e ketij rajoni.

Humbja dhe demtimi i tipareve gjologjike, paleontologjike, problemi i mjedisit gjeologjik

Ne pikepamje te struktures gjologjike dhe pamjes se relievit, kjo zone nuk ka vecori tipike dalluese dhe nuk ka asnje arsye te vleresohet ose te merret parasysh gjate ketij aktiviteti. Kjo zone perben nje peisazh te zakonshem gjelogjiko-gjeomorfologjik, katakteristike e ketij rajoni

4) *Ndikimet ne mjedisin nderkufitare te projektit.*

Ndikimet fizike te projektit ne ndryshimet topografike te zones, tokes, etj.

Gjate ndertimit te **Hec Lumshtylla**, dhe te projekteve perkatese, do te kete ndryshime pothuajse te paperfilleshme te topografise lokale. Ne projektet e tij jane parashkuar nje rradhe nderhyrjesh qe, ne kombinim me masat e tjera suplementare te sistemimit dhe trajtimit, parandalojne erozionin e mundeshem.

Gjate ndertimit te tubacionit nuk pritet te kete ndryshime ne topografine lokale.

- Ndikimet ne perdorimin e tokes dhe te burimeve.
- Ne cilesine dhe sasine e tokes.

Siperfaqja qe do te perdoret per kalimin e tubacionit te Hec Lumshtylla eshte kryesisht shoqeruese e shtratit te perroit ne krahut te majte te tij. Pra nuk kemi te bejme me toke bujqesore. Ndertimi i ketyre veprave hidroteknike dhe i godines se hidrocentralit ne kete zone, nuk ndikon negativisht ne cilesine dhe sasine e tokes.

Ne zonen e ndertimit te veprave hidroteknike, hap pas hapi eshte parashkuar sistemimi i terrenit dhe si pasoje zhvillimi i bimesise spontane te mepareshme te kesaj zone.

Ne zonen e shfrytezuar, per shtrimin e tubacionit, nuk jane parashkuar masa lidhur me ruajtjen dhe mbrojtjen e zonave arkeologjike apo historike, pasi nuk ka te tilla ne zone.

5) *Ndikimet positive ne mjedisin e zones se projektit.*

Nga prioritetet te ndikimeve ne mjedis te prezantuara me siper ne menyre te permbledhur jane paraqitur e fektet pozitive te zbatimit te projektit te ndertimit te Hec Lumshtylla.

Efektet pozitive

- Ne fazen endertimit te vepres dote kete hapje te vendeve te reja te punes
- Ndertimi ihidrocentralit do te permiresoje kushtet e jeteses se banoreve te zones
- Ngritja e kantjerit te ndertimit te hidrocentralit do te shoqerohet me hapjen dhe zhvillimin e aktiviteteve sociale dhe ndihmese efekti kryesor pozitiv do te jete prodhimi i enegjise se rinovueshme dhe reduktimi i ndotjes se mjedisit
- Pritet te kete nje permiresim te sistemit te sherbimeve dhe potencialeve rekreative te zones vecanerisht te turizmit
- Largimi i mbetjeve te ngurta nga shtrati i lumit do te permiresoje cilesine e ujit
- Aktiviteti i ndertimit nuk do t'i shkaktoje ndotje tokes, pasi nuk ka dhe as do te kete shkarkime ne mjedis.
- Nuk do te kemi ndotje te ajrit, sepse gjate punimeve ndertuese do te merren masat perkatese zbutese, ndersa pas perfundimit te hidrocentralit zonat e nertimit te veprave do te kthehet ne gjendjen normale.
- Zona do te mbetet me po ato funksione per te cilat eshte destinuar dhe nuk do te kete ndryshim te ketij destinacioni.

6) Masat e propozuara per tu mbrojtur nga cdo ndikim negative ne zbatimin e projektit.

Masat zbutese.

ZBUTJA E NDIKIMEVE & MASAT TEKNIKE.

Masat zbutëse për uljen e efekteve negative, janë domosdoshmëri në kushtet aktuale të vënies në punë të veprës dhe që i klasifikojmë:

- Me karakter teknik
- Me karakter organizativ
- Kontrolli dhe monitorimi në kohë

PLANI I ZBUTJES PËR PËRDORIMIN E TOKËS

Ndërtimi i kësaj veprë nuk do të krijojë shqetësime për terrenet rreth e rrotull gjatë procesit të ndërtimit, pasi do të merren masat për objektin në ndërtim. Gjatë kohës së konstruktimit të objektit nuk do të krijohen dëmtime të tokës, pasi nuk krijohen mbetje dëmtuese që të shkarkohen në të, si në sipërfaqen në dispozicion ashtu edhe përreth.

Edhe në rast se ky aktivitet në një të ardhme për arsye të ndryshme ndërpritet, i gjithë sheshi është plotësisht i përdorshëm për çdo qëllim tjetër. Nxjerrja e mineralit në këtë vepër është aktiviteti kryesor, që mendohet se ka ndikimet më të mëdha jo vetëm nga pikëpamja e efekteve momentale, por edhe për jetëgjatësinë e saj.

Ky aktivitet kërkon një fokusim të gjerë për zbutjen e ndikimeve negative dhe rritjen e atyre pozitive, jo vetëm në fazat gjatë shfrytëzimit, por edhe më pas, në periudhën e rehabilitimit e pas saj.

ZHURMAT

Zhurmat gjatë procesit të punës së veprës do të jenë të niveleve mesatare, për personelin e punësuar.

PLUHURI

Në këtë kompleks do të jetë prezent ekzistenca e pluhurit, sepse do të ketë operacione pune që do të shkaktojnë pluhura, sic janë zbankimet, transporti i materialeve të ndërtimit. Ambientet e brendshme dhe të jashtme të veprës do të lahen me ujë pas çdo procesi operacional.

Aktiviteti	Parametrat e monitoruar	Kostot	Përgjegjësi
Matja e nivelit të zhurmave	<ul style="list-style-type: none"> Të bëhet një vëzhgim i strukturës së burimeve të zhurmave. Realizimi i një harte të nivelit të zhurmave për objektin në fjalë. Prespektiva e kontigjenteve të popullatës që preken. Dhënia e sygjërimeve për 	<ul style="list-style-type: none"> Personat të cilët duhet të angazhohen në matje duhet të jenë në profesionet: Njëri fizikant dhe tjetri laborant. Duhet të 	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

	<p>problemet që mund të hasen</p>	<p>parashikohet kostua për automjetin bashkë me karburantin për 7 ditë shërbimi në dispozicion.</p> <ul style="list-style-type: none"> Faza e dytë: Zhvillimi i matjeve 	
<p>Rezultatet e matjeve të hidhen në një raport niveli të zhurmave të matura</p>	<ul style="list-style-type: none"> Data, vendi, ora e matjes, përshkrimi i kushteve meteorologjike, shpejtësia dhe drejtimi i erës. Koha e referimit, e observimit dhe e matjes. Zinxhiri i matjeve totale, duke përcaktuar këtu instrumentin e përdorur, gradën e saktësisë relative, çertifikata e vërtetësisë së tarimit, lloji i destinacionit të objektit për të cilin bëhen matjet, modeli, tipi, dinamika, përgjigjja në frekuenca në rast të përdorimit të një sistemi regjistruar ose riprodhuar. Lista emërore e specialistëve që kanë qenë prezent në matje, si dhe identifikimi dhe firma e specialistëve që kanë bërë matjet. 		<p>Kompania</p>

➤ **Impakti i linjes elektrike.**

- Bashkeveprimi i njeriut me fushen elektromagnetike, anasjelltas sot konsiderohet si realitet
- Njeriu është i ekspozuar në fushen elektromagnetike

Ka shume studime sot në bote për efektet e fushes elektromagnetike mbi njeriun si p.sh pasojave patologjike, riprodhimin, leuçemi ose kancerit etj, për shembull një përfundim i rëndësishëm i shoqatës së mjekëve në Amerikë (**A.M.A**) të formuluar si vijon :

Në punimet kushtuar efekteve të fushes elektromagnetike të frekuencave të ulta, deri më sot nuk është vërtetuar shkencërisht ekzistenca e një risku shëndetësor në kushtet e ekspozimit që në njohim zakonisht. Ky përfundim është gati i njëjftë me atë të shoqatës së fizikanëve të Amerikës (**A.F.A**).

Në një studim i vitit 2001 me bibliografi të gjera theksohet se fusha elektromagnetike e linjave të tensionit të lartë (në përgjithësi) nuk ka ndikim në shëndetin e njeriut.

Instituti shkencor "**NIES**" në **SHBA** vëllimi 508 faqe, grup studiuesh diskutuar 30 shkencëtar raportin përfundimtar në kongresin Ndërkombëtar 1999 nuk u përfshinë përfundimet : "Për mundësitë kancerogjene të rezatimit".

Si përfundim, "**NIES**" thekson: Se ekspozimi ndaj fushave elektromagnetike të linjave të tensionit të lartë është i sigurtë dhe mundësitë për të patur efekte negative shëndetësore janë të dobëta.

Keto përfundime janë arritur duke shqyrtuar linjat mbi **150 kv** pra, **220,380,400** e lartë edhe keto kanë madhësi të intensitetit "E" të fushave elektrike dhe induksionit "B" të fushave magnetike me të ulta se normat e miratuara.

Largësia e ndërtimeve nga linjat është :1) **380 kv > 28 m**, 2) **220 kv > 18 m**,3) **132 kv > 10 m**

(referuar kushteve Italiane).

Te linjave me tension më të vogël nuk kemi largësi të caktuar, por vendoset me afërsi 10 m.

Qellimet kryesore të VNM për këtë projekt në lidhje me linjen elektrike janë:

- për të identifikuar dhe parashikuar ndikimet e mundshme pozitive dhe negative në mjedis si rezultat i projektit të propozuar;

- për të siguruar masa lehtësuese të cilat deri në zbatimin e projektit do të zvogëlojnë ose kompensojnë ndikimet negative të këtij projekti që rezultojnë në një nivel minimal të degradimit mjedisor;

Qellimi i vizitave në vendndodhje gjate hartimit të kësaj VNM ishte që të gjendet një rrugë paraprake për linjen me qëllim të bëjë një investigim më të detajuar që së bashku me grupin inxhinjerik të zgjidhëj korridori me ndikim minimal në mjedis, larg zonave turistike dhe njëkohsisht linja të ndërtohet me koston minimale të mundshme. Linja sic u theksua edhe më sipër është shtrire në baze të kriterëve të mëposhtme:

- Zonat me numër të madh popullsie duhet të shmangen sa më shumë të jete e mundur
- Varja e linjes sipër shtepive të banuara duhet të përjashtohen
- Rezervuaret natyrore duhet të shmangen
- Kalimi i luginave duhet të vendoset në pozicione të pershtatshme
- Vëmendje e veçantë duhet të kushtohet aspekteve kryesore mjedisore

Të sigurohet aksesimi tek vendndodhjet e shtyllave vecanerisht në pikat këndore me qëllim që telejoje transportimin e percjellseve, trosit dhe izolatoreve si komponentet kryesor të linjes.

- Akses në të ardhmen për qëllime të mirëmbajtjes gjate operimit të parashikuar
- Ndikimi në veprimtaritë ndertimore për pronat dhe duhet të konsiderohen kostot respektive.
- Vëmendje e veçantë duhet të kushtohet gjithashtu rrezikut të erozionit dhe veprimtarive të shembjes në zonat malore.

Rekomandimi i Këshillit Evropian mbi ndikimet e fushës elektromagnetike (te linjave elektrike). (FEM)

Shqetësimet që janë ngritur në lidhje me fushat elektromagnetike kanë të bëjnë me efektet negative të mundshme në shëndet gjatë ekspozimit ndaj fushave të prodhuara artificialisht. Ndërsa efektet akute të ekspozimit ndaj FEM-s janë të vendosura në përgjithësi mirë. Ka një debat të vazhdueshëm për ekzistimin e efekteve afatgjate shëndetësore, kryesisht kancerit. Në shumicën e Shteteve Anëtare, autoritetet vazhdimisht kontrollojnë mundësinë e efekteve të tilla të mundshme negative. Shqetësimi i tillë mund të adresohet përmes rezultateve të hulumtimeve të caktuara. Nuk ka asnjë dëshmi bindëse shkencore se FEM shkaktojnë kancer, dhe rekomandimet për kufizimin e ekspozimit janë bazuar vetëm në preventivë.

Qëllimi kryesor i Rekomandimit të Këshillit për fushën e shëndetit publik është për të siguruar një nivel të mjaftueshëm të mbrojtjes kundër ekspozimit të publikut të gjerë ndaj fushave elektromagnetike (FEM), duke siguruar një sistem të mbrojtjes të bazuar në grupin e kufizimeve bazë dhe niveleve të references.

- ***Ndikimi i ndertimit te linjes elektriket ne mjedis***

theksojme qe ne rastin e HEC Lumshtylla nuk kemi ndikim ne zonat e banuara sepse zonat e banuara jane shume larg linjes se hidrocentralit.

- **Nevojat e bujqesise.**

Persa i perket bilancit te ujit per ujitje kjo ceshtje eshte menduar nga grupi i projektimit si nje nga ceshtjet kryesore gjate ndertimit te skemes se shfrytezimit hidroenergjitik, megjithese nuk ekziston asnje e dhene e sakte per sasine reale te ujit te marre per vaditje.

Ndertimi i Hidrocentralit "Lumshtylla", nuk do te sjelle asnje problem ne sasine e marrjes se ujit ne perrua per komunitetin, pasi eshte matur prurja per cdo muaj dhe per 12 muajt e vitit si dhe bazuar ne kontraten e koncesionit sasia e kerkuar per vaditje do te lihet e lire gjate periudhes se perdorimit nga bujqesia gjithashtu eshte marre leje per perdorimin e ujit nga Baseni i Lezhes duke respektuar normat. Ne çdo kohe do plotesohen nevojat e komunitetit per vaditje dhe cdo aktivitet qe kerkon perdorimin e ujit.

Zbatimi i projektit nuk do te ndikojte negativisht ne ujrat siperfaqesore, pasi nuk do te krijohen basene te medha per rregullimin e regjimit te prurjeve dhe perroi qe krijohet nga burimet nuk do te thahet dhe te krijojte probleme me shtratin e tij.

REHABILITIMI

- Trajtimi i ujërave urbane dhe jetësore përpara shkarkimit në ujërat pritëse sipërfaqësore e veçanërisht në rezervuare ujore është prioriteti kryesor që do të ndikojë në ruajtjen e pastërtisë së ujërave të përdorura.
- Forcimi i kuadrit ligjor për ruajtjen e ujërave sipërfaqësore (lumenj, liqene), nëpërmjet vendosjes së normave të shkarkimeve urbane dhe industriale në përputhje me ato të vendeve Evropiane.

- Forcimi i kuadrit ligjor dhe institucional për menaxhimin e planifikuar të zonave lumore mbështetur në një plan kombëtar të zhvillimit të breg lumit.
- Ngritja e një rrjeti monitorimi të rregullt konform standarteve e rekomandimeve ndërkombëtare në të gjithë zonën e breglumit, duke shtuar numrin e stacioneve të kampionimit.
- Vendosja e normave tona kombëtare për ujrat e larjes, në përputhje me rekomandimet e OBSH.
- Përmirësimi i situatës mjedisore të ujërave sipërfaqësore, kërkon realizimin e investimeve në drejtim të përpunimit të shkarkimeve të lëngëta urbane.
- Ka ardhur koha gjithashtu që, industritë që shkarkojnë mbetjet e tyre të lëngëta në ujërat sipërfaqësore të vendit të respektojnë standartet e përcaktuara nga Ministria e Mjedisit. Nga ana tjetër, kontrolli në zbatim të ligjit, do të luante një rol të rëndësishëm në këtë drejtim.
- Kontrolli i vazhdueshëm i gjendjes mjedisore të ujërave sipërfaqësore, në përputhje me Programin Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit, do të lozte një rol të rëndësishëm në evitimin e ndotjeve në ujërat sipërfaqësore.
- Rekomandojmë: Ndalimin e shfrytëzimit të zhavoreve në shtretërit e lumenjve, për mbrojtjen e shpimeve të shfrytëzimit në tarracat lumore dhe ruajtjen e ekuilibrave hidro-dinamikë e hidrokimikë të ushqimit të akuifereve ujëmbajtëse.
- Që në stadin aktual po propozohen zgjidhje inxhinierike të cilat do të sigurojnë vazhdimësinë e habitateve tokësore dhe ujore duke shmangur fragmentarizimin; nëse do të shikohet propozimi teknik vërehet se nuk do të ketë ndërpreje e plotë për rrjedhjen ujore, gjë që mënjanon fragmentarizimin që do të sillte efekte tepër negative veçanarisht për faunën akuatike.
- Në vijim të rivendosjes së mbulesës bimore në vendet e shfrytëzuara dhe ato që do të shfrytëzohen, në bashkëpunim me strukturat e tjera vendore si Shërbimi Pyjor, Agjensinë Rajonale të Mjedisit etj, të ndërmeren masat e mëposhtme:
  - (a) Përgatitja e terrenit për ripyllëzimin dhe ose pyllëzimin;
  - (b) Ripyllëzimi dhe ose pyllëzimi dhe
  - (c) Rikonstruksioni i cungishteve të degraduara etj.
- Krijimi i basenit ujëmbledhës do të krijojë kushte të një mikroklimë falë efekteve vepruese të mjedisit akuatik duke ndikuar edhe në rehabilitimin e mbulesës pyjore.

- Në terrenet përreth vendeve të shfrytëzimit të argjilës të nxiten praktikat e bujqësisë organike, duke harmonizuar interesat e fermerëve lokalë me mbrojtjen e biodiversitetit. Një situatë e tillë do të favorizohet edhe falë vendosjes së një ekuilibri të ri në kuadrin e një sistemi pyjor kullosor të çënuar.
- Gjatë fazës së ndërtimit të objektit dhe pas vënies në shfrytëzim është i nevojshëm organizimi i monitorimit të rregullt dhe kompleks të resurseve ujore dhe pyjore që do të synojnë shfrytëzimin e qëndrueshëm të tyre. Ndër grupet biologjike të synuara për tu monitoruar propozohen: (a) gjendja vegetative e bimësisë dhe lloje treguese të forës; (b) lloje peshqish permanentë të Ciprinideve, Cobitideve e Salmonideve (në tributarët); (c) fitoplanktoni dhe (d) zooplanktoni. Kështu, krahas nevojës së monitorimit të parametrave të cilësisë dhe sasisë së ujit, ndërfutja e bioindikatorëve dhe metodave të shpejta të vlerësimit do të ofrojë një mënyrë më të saktë për vlerësimin e gjendjes së ekosistemit ujor dhe tokësor përreth. Kjo është e lidhur ngushtësisht edhe me konceptin e Menaxhimit të Integruar të Ekosistemit dhe principeve të tjera që burojnë nga Water Framework Directive - Direktivës Kuadër për Ujrat e BE-së (Pas proceseve integruese).

Gjatë ndërtimit dhe vënies në punë të veprës sygjerojmë:

- Vendosja e përgjegjësive dhe vendimarrja sipas hierarkisë.
- Trajnimet specifike
- Monitorimi i cilësisë së ujit dhe të ajrit
- Kriteri për vendosjen e stacioneve monitoruese
- Metodologjitë që duhen përdorur për mënyrën e marrjes së mostrave.
- Trajtime në përdorimin e pajisjeve dhe teknikat korrekte për ruajtjen e mostrës
- Trajtime në laborator si dhe rëndësia në metodat e kontrollit të cilësisë dhe sigurisë.
- Trajnim për gjetjen e mos përputhjes së situatave dhe procedurat që duhen ndjekur më tej
- Kërkesat e raportimit.
- Trajtime për inspektorët, supervizorët, duke u fokusuar në zonat kryesore mjedisore ku duhet të përqendrohemi.
- Mbajtja, transportimi dhe asgjësimi i materialeve të rrezikëshme.
- Procedurat që përdoren për të eliminuar derdhjen gjatë funksionimit të veprës.

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

- Kërkesat e sigurisë dhe të shëndetit.
- Mirëmbajtja e aparaturave dhe mjedisit të punës
- Monitorimi i zhurmës mjedisore.

FAZA ZBUTËSE GJATË NDËRTIMIT

Aktiviteti	Efektet potenciale	Plani i zvogëlimit	Përgjegjësitë
Vendi i punës i paster dhe i sistemuar	Mungesë koshash, vend depozitim mbeturinash	Koshat do të vendosen ne territorin e punës.	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Ndërhyrja në drenazhimi n e tokës dhe të uljes së erozionit	Shkallëzimi final i vendit do të lehtësojë punën dhe do të smangë përmbytjet. Për mbrojtjen nga erozioni, do të bëhet një plan drenazhimi. Rrethimi dhe zvogëlimi i këndeve të rreshqitjes do të minimizojë erozionin e tokës gjatë ndërtimit	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Zhurma nga pajisjet	Pajisjet e ndërtimit duhet të jenë sipas Standarteve të Komunitetit European 2000/14/EC të Majit 2000. Ky orientim duhet të aplikohet për zbatim, tek prodhuesit e pajisjeve që punojnë me zhurmë. Gjatë kohës së pushimit dhe natës, zhurma duhet të minimizohet. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Përmirësimi i vendit të punës dhe të rrugëve	Pluhuri	Vaditja e sipërfaqeve të vendit të punës, minimizon pluhurin. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Kullimi	Ndotja nga mbetjet	Atje ku gërmimet kërkojnë kullimin, uji i tepërt duhet që të inspektohet për përmbajtje ndotësish, përpara derdhjes në sistemin e kullimit. Uji i ndotur nga vajrat do të trajtohet përpara derdhjes, ku do të dërgohet në ndarësin e vajit/ujit (OWS).	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Konfliktet me përdoruesin aktual të tokës	Zona e marrë duhet që të shmangë sipërfaqet bujqësore.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Problemet me komunitetin	Të gjitha lejet dhe aprovimet duhet të merren nga autoritetet e duhura përpara operimit në vend.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Sipërfaqet e zëna me aktivitet	Sipërfaqet e marra duhet të ripunohen për tu përzier me ambientin përreth. Ribimësimi duhet të bëhet në përputhje me bimësinë locale.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Ndërrhyrja në kullimet natyrore	Përcaktimi i materialeve të domosdoshme dhe minimizimi i tepërcave (nga planifikimi rigoroz), çon në përdorimin efektiv dhe marrjen vetëm atë sa duhet.	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Shqetësimet me tokën	Autoritetet lokale duhet të aprovojnë vendodhjen e përcaktuar. Ata, nuk duhet të ndërhyjnë me tokën lokale në përdorim. Të zhvillohet një bimësi në harmoni me atë lokalen. Të gjitha pjerrësitë dhe vendet e punës të kthehen në kushte të qëndrueshme.	Kompania
Ndërlidhja e sistemit të transmetimit	Shqetësimet me tokën	Sasia e tokës që do të përdoret për ndërlidhjen e transmetimit duhet të minimizohet. Për tokat private duhet të ndiqen procedurat që bazohen në: Ligjin Shqiptar Nr.8561 datë 22/12/1999; Dekretin e Qeverisë Nr.125 datë 23/03/2000 Dekretin e Qeverisë Nr.147 datë 31/03/2000	Kompania
Sigurimi i ujit të pijshëm	Zvogëlimi i furnizimit me ujë në zonat e banuara	Furnizimi me ujë që do të përdoret në ndërtimin e veprës gjeneruese, duhet të monitorohet për tu siguruar se ai nuk ndikon në ujërat e tjerë në këtë teritor.	Kompania
Burimet e agregatit	Zvogëlimi i burimeve lokale	Nuk do të ketë burime të tjera. Do të përdoren guroret ekzistuese	Kompania
Vepra beton dhe asfalt	Problemet e zhurmës, pluhurit dhe mbetjes potenciale	Uji i derdhur do të drejtohet në vendodhjen e sistemit të kullimit. Zhurma duhet të kontrollohet e të lejohet deri në një nivel të lejueshëm. Nëse është e nevojshme, duhet të instalohen çantat e ajrit. Specifikimet e ECP duhet të përcaktojnë operimet e lejueshme të vlefshme për	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

		pronarin/operuesin.	
Forca ndërtuese	Fluksi i punëtorëve që krijon presion në familjet e shtëpitë përreth.	Fluksi i të punësuarve nuk duhet të kalojë 10-20 persona. Punëtorët duhet të jenë banorë të zonës, dhe të transportohen me autobusë deri në vepër. Duhet të ngrihet një qendër e ndihmës së shpejtë për punëtorët në vepër.	Kompania
Shpërndarja e pajisjeve dhe e materialeve	Rritja e trafikut dhe e pluhurit	Shtrimi i segmenteve rrugore brenda dhe përreth veprës do të ketë efekte positive për trafikun lokalë. Gjatë ndërtimit të rrugës, pluhuri do të minimizohet me vaditje të herë pas herëshme. Duhet të sigurohet edhe rrugë këmbësorësh. Shpejtësia në rrugë duhet të kontrollohet për të evituar aksidentet.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat solide	Problemet potenciale të shëndetit	Mbeturinat solide duhet të largohen nga një kontraktor i licensuar.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat e lëngëshme	Ndotja potenciale e ujit	Për trajtimin e ujërave të zeza, duhet të sigurohet një mjet trajtimi në vendin e veprës. Nuk do të lejohet shkarkesë direkte e ujërave të mbetur.	Kompania
Ndërtimi i veprës së marrjes dhe i	Problemet e burimeve ujore	Ë rëndësishme është vendodhja e veprës së marrjes dhe e derdhjes. Mbeturinat nga ndërtimi, nuk do të	Kompania

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

derdhjes		hidhen në çdo hapësirë e vend.	
Vendodhja finale	Estetika	Tokat do të gjelbërohen në mënyrën më të mirë të mundëshme	Kompania

MASAT ZBUTËSE GJATË PERIUDHËS SË NDËRTIMIT TË VEPRËS

Veprimtaria	Ndikimet e mundëshme	Masat zbutëse
Menaxhimi i dherave të ndotura	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Dheu i ndotur do të ruhet në mënyrë të sigurtë nën zonë të asfaltuar për të shmangur përhapjen e ndotësve.
Menaxhimi i mbeturinave industriale dhe inerte	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Fraksionizimi i mbeturinave urbane dhe largimi i tyre
Fuqia punëtore për veprim	Fluksi i punëtorëve krijon trysni mbi banesat dhe trafikun	Fluksi i punëtorëve do të jetë i ulët dhe pjesa dërrmuese e tyre do të jetojë në shtëpitë e tyre. Vetëm specialistet do të akomodohen në ambiente të vecanta.
Furnizimi me ujë të pijshëm	Përkeqësim në furnizimin me ujë të komunitetit	Përdorimi i ujit industrial nga burime të ndryshme
Përfundimi i punimeve	Performanca (Shpërndarja e sedimenteve pezull, cilësia e ujit dhe efektet e tërthorta me jetën ujore).	Nivelim dhe gjelbërim i sipërfaqeve të lira të sheshit, si dhe të ambientit përreth.

NDIKIMET NË MJEDIS DHE MASAT ZBUTËSE GJATË SHFRYTËZIMIT

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

Parametri Mjedisor	Burimi	Rëndësia e përgjithëshme		
		E ulët (U)	E moderuar (M)	E lartë (L)
Ndotja e ujit	Ujra potencialisht të ndotura nga rrjedhja e "shpëlarjes së parë"	U		
Cilësia e ajrit	<ul style="list-style-type: none"> • Çlirimet VOC • Humbjet e avullit nga mbetjet e depozituara • Motorët e pajisjeve 	U U U		
Trafiku	Udhëtimet e kamionëve për ngarkimin dhe prodhimin	U		
Mbeturinat e rrezikëshme	Shkumat e lagura nga impianti ndarës: kimikate/ujë	-		
Mbeturinat e ngurta	Gjatë operimit	U		

REDUKTIMI I GAZRAVE GHG

- Emisioni baze i gazrave paraqiten si me poshte:

CO₂ 77.4 kg/GJ

CH₄ 0.0030kg/GJ

N₂O 0.0020 kg/GJ

- Faktori i emisionit GHG eshte ne vleren:

0.937 tco₂/MWh

Ky është një konkluzion shumë i rëndësishëm pasi mund të përdoret për shitjen e ketyre emetimeve vendeve të caktuara që kanë obligim për plotësimin e targetave të Protokollit të Kiotos.

Blerja duke përdorur mekanizmin CDM të Protokollit të Kiotos do të bëjë të mundur sigurimin e granteve të caktuara për të përballuar një pjesë të investimit fillestar.

RRYMAT ENDOGJENE DHE RISKU I TYRE

Një nga efektet më të diskutueshme të një centrali gjenerues (siç është HEC-i i analizuar) është ndikimi i fushave elektrike dhe magnetike në qeniet njëzore dhe në mjedisin në përgjithësi.

Keto fusha çojnë në krijimin dhe induktimin e rrymave elektrike endogjene me anë të së cilave lidhen të gjithë mekanizmat e veprimit biologjik të njohura dhe të panjohura.

Prej shumë kohësh janë bërë përkujtime për të përcaktuar marrëdhënie të qarta ndërmjet tyre dhe risqeve si dhe pasojat që ato japin në mjedis dhe shëndetin e njerezve.

Për të vendosur kufijtë e lejuar të ekspozimit është bërë një punë e madhe nga shumë vende të përparuara, e cila s'është gjë tjetër veçse ulje e normave që risku dhe ndikimi në mjedis të jetë sa më i vogël.

Studimi i parë është kryer nga një grup shkencetarësh të sektorit elektrik, mjedisore dhe mjekësor sipas të cileve kriteri bazë i analizës i marrë në bazë të të dhënave shëndetësore të pritshme dhe të përshikuara, është mekanizmi kryesor i bashkëveprimit me organizmin duke patur parasysh se dukuritë biologjike janë attribute të rrymave endogjene.

Le të japim në funksion të dendësive së rrymës dukuritë biologjike të shfaqura prej tyre.

- Kur dendësia e rrymës në organizëm është në kufijtë $\delta=(1-10)\text{mA/m}^2$, nuk kemi të bëjmë me probleme shëndetësore, dendësitë e rrymave janë në pragun e perceptimit të tyre.
- Kur dendësia e rrymës në organizëm është në kufijtë $\delta= (10-100)\text{mA/m}^2$, vihen në dukje dukuri të qarta që kanë të bëjnë me sistemin viziv dhe sistemin nervor qendror.

- Kur dendësia e rrymes në organizem është në kufijte $\delta = (100-1000)\text{mA/m}^2$, vihen në dukje dukuri të qarta të stimulimit të indeve të eksitueshme dhe janë të mundshme pasoja shëndetësore.
- Kur dendësia e rrymes në organizem është më e madhe se kufiri $\delta = (1000)\text{mA/m}^2$, mund të vihen re eksasistula dhe fibrilacione ventrikulare.
- Duke marrë një faktor sigurie 10 here, norma të vendeve të ndryshme kanë marrë si norme, kufizimin e densitetit të rrymes në kufijte $\delta = 10 \text{ mA/m}^2$, për rrymat e induktuara.

Ne mënyrë të përmbledhur disa nga standartet dhe rekomandimet sipas Instituteve kërkimore-shkencore në botes janë:

- Duke patur parasysh problemin e rrymave endogjene, pike referimi e ndertimit të normes është marrë dendësia e rrymes së induktuar prej 10 mA/m^2 , pra kjo është norma baze referuese.
- Kjo rrymë ka në korrespondencë ekspozimin e njeriut në fushë elektrike me gradient 25 kE/m , dhe fushën magnetike me induksion 5 mT , të frekuencës 50 Hz .
- OBSH dhe shumë institute të tjera shëndetësore shtetërore e kanë konsideruar të pershtatshme, që në funksin të kujdesit që duhet treguar në varesi të ekspozimit, të kohezgjatjes së tij etj, të rekomandojë kufij me të gjere (për ekspozime me të shkurtra në kohe) ose me të ngushta (për ekspozime të gjata)

Nga treguesit e mesipër themi që fushat elektromagnetike të linjave të tensionit të lartë ($110, 220, 400 \text{ kV}$ si dhe nënstationet $400, 220, 110 \text{ kV}$) të rrjetit transmetues, janë shumë larg dhe jashtë limiteve të rekomanduara, për rrjedhim nuk kemi ndikime shëndetësore.

7) Programi i monitorimit të ndikimeve në mjedis gjatë zbatimit të projektit.

Programi i monitorimit të mjedisit gjatë ndertimit dhe operimit të HEC– it

Programi i monitorimit do të përdoret për të verifikuar të gjitha ndotjet e mundshme që do të vijne mjedisit nga ndertimi dhe operimi i HEC – it.

Secili nga parametrat e vleresuar gjate fazes se ndertimit dhe qe eshte i percaktuar ne planin e zbutjes do te monitorohet rigorozisht.

Plani i monitorimit gjate ndertimit dhe operimit te Hec – it		
Aktivitetet	Plani i monitorimit	Pergjegjesia
Pastrimi dhe pergatitja e sheshit	Pastrimi i sheshit do te behet ne prani te komunitetit. Do te mbillen 100 drure frutore dhe dekorative.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Pergatitja dhe pastrimi i aksit ku do te kaloje kanali i derivacionit	Ne te dy anet e kanalit do te zevendesohen shkurret me drure te pershtatshme.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Pastrimi dhe pergatitja e vendit ku do te vendoset baseni i presionit	Do te mbillen 10 drure frutore dhe 10 drure dekorative.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Pastrimi dhe pergatitja e aksit ku do te kalojne tubat e presionit	Ne te dy anet e tubave do te mbillen drure.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Pergatitja e sheshit	Realizohet ne prani te komunitetit.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e materialeve te nxjerra nga pergatitja e sheshit	Do te hidhen ne vendin e caktuar nga komuniteti.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Lidhja e centralit me nenstacionin e Fibres nepermjet linjes 20kV	Dokumentimi i tokes qe do te perdoret per kete qellim.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit

Raporti i vleresimit të ndikimit në mjedis - Hec Lumshtylla

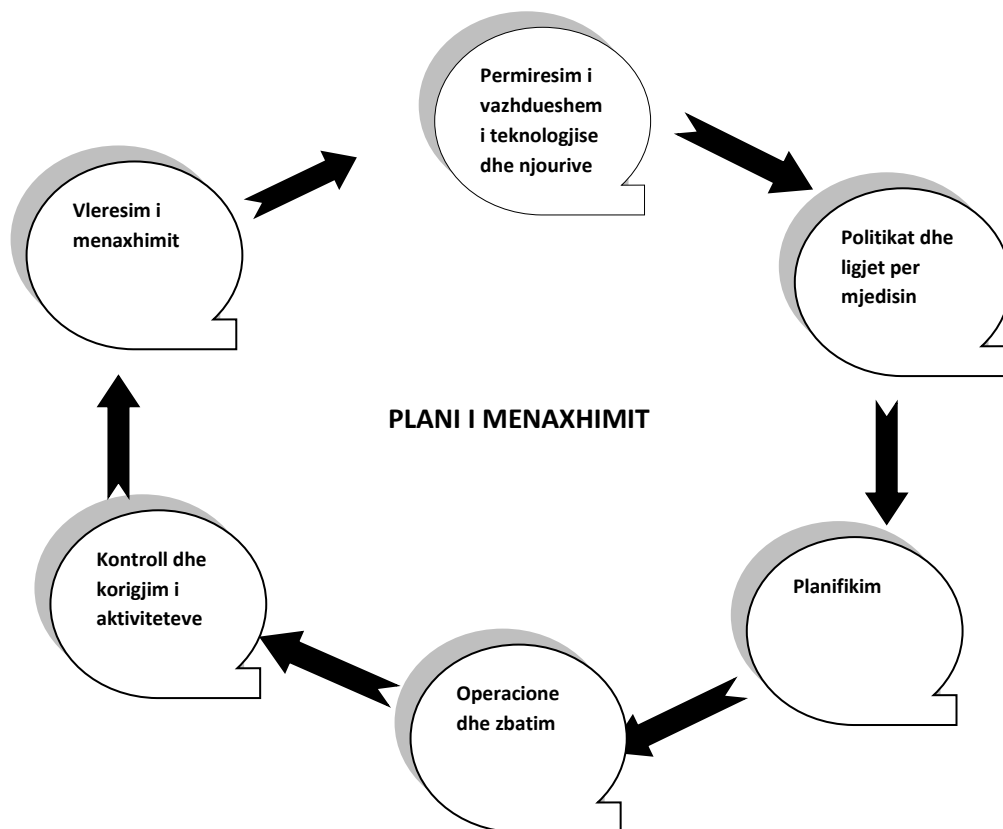
Hedhja e mbeturinave të ngurta	Dokumentimi i sakte dhe hedhja e tyre në vendet e caktuara.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Fuqia punetore	Autoambulance në sheshin e ndertimit.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Transportimi i materialeve dhe agregateve në shesh	Eliminimi i pluhurit në atmosferë.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e mbeturinave të ngurta	Hedhja e materialeve do të bëhet në vendin e paracaktuar.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e mbeturinave të lengeta	Hedhja e materialeve do të bëhet në vendin e paracaktuar me një kujdesje të lartë.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Monitorimi i ujit të marrë nga Lumi. Pakesimi i ujit të mbetur në shtrat	Sasia e ujit që do të merret për HEC – in do të jetë në kufijtë e lejuar të prurjeve, duke lejuar një sasi të tij për mos prishjen e ekuilibrit ekologjik. Kjo sasi pasi të kalojë në kanal do të kthehet perseri në lumë.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Operimi i pajisjeve dhe makinerive	Gjate operimit duhet të monitorohet zhurmat të cilat nuk duhet të kalojnë deri në 70 decibel.	Operatori i HEC-it kompania zbatuese e projektit

Trajtimi i ujrave te zeza	Trajtimi i tyre do te monitorohet sipas standarteve.	Operatori i HEC-it kompania zbatuese e projektit
Trajtimi i materialeve te rrezikshme	Magazinimi i materialeve te rrezikshme ne vendet e paracaktuara duke i monitorua rigorozisht ato.	Operatori i HEC-it kompania zbatuese e projektit
Lidhja e HEC –it me nenstacionin	Monitorimi i fushes magnetike te krijuara.	Operatori i HEC-it kompania zbatuese e projektit

8) Plani i manaxhimit dhe monitorimit te mjedisit.

- *Rolet dhe pergjegjsit per zbatimin e seciles mase te propozuar per mbrojtjen e mjedisit ne secilen faze te projektit.*
- *Kostoja perkatesete zbatimit te masave te propozuara per mbrojtjen e mjedisit*
- *Plani i komunikimit dhe informimit te publikut per ndikimet ne mjedis, masat e marra per mbrojtjen e mjedisit dhe monitorimin e ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.*

Planet e menazhimit dhe monitorimit

Monitorimi eshte nje proces i zbulimit te ndryshimeve nese ato ndodhin, si dhe i percaktimit te drejtimit dhe matjes se shtrirjes se tyre. Objektiv i themelor i ketij kapitulli eshte qe te ofroje rekomandime te pershtateshme per mbrojtjen e zones, mbrojtjen e shendetit te punonjesve dhe te mbrojtjes se cilesise dhe regjimit te ujrave qe futen ne turbina dhe dalin prej saj, te cilat do te derdhen pastaj ne lume dhe do krijojne problem.

Procesi i monitorimit do te perqendrohet dhe fokusohet:

ne aktivitetin e ketij hidrocentrali, ne faktoret qe gjenerojne ndikime negative ne mjedis, ne efektet e ketyre ndikimeve, dhe ne zbatimin e masave per zbutjen e tyre.

Monitorimet do te kryhen nga vete investitori, dhe ne rast te pamundesise teknike per realizimin e tyre do te kerkohet bashkepunimi i subjekteve te specializuara per fushat perkatese. Verifikimet, monitorimet apo auditimet do te organizohen nga institucionet administrative si ARM-ja e Pukes dhe Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit te Ujrave.

-Plani i monitorimit

Potencialet negative të përmendura më sipër mund të minimizohen duke marrë një sërë masash të cilat dojnë në përmirësimin dhe reduktimin e ndikimit në mjedis.

1. Masa për parandalimin e rreziqeve dhe aksidenteve

Normalisht, kjo veprimtari nuk shoqërohet me aksidente industriale që mund të përbejnë rrezik për popullatën e zonës përreth, sepse projekti nuk parashikon përdorim të lendeve të rrezikshme.

Megjithatë, një kërkesë rigoroze mbetet kontrolli i gjendjes së vepres së marrjes, dekantimit, basenit të presionit, tubacionit të presionit dhe linjës së lidhjes me rrjetin energjetik, veprimeve në central, në rastet e avarive e defekteve.

Vëmendje e veçantë i duhet kushtuar mbrojtjes nga zjarri, për faktin se në central, projekti parashikon edhe dy transformatore fuqie, dhe në raste të tilla përveç dëmit ekonomik, ka premisa edhe për rrezik në afërsi të objektit nga prania e vajrave në këto agregate.

PER TË EVITUAR NGJARJET E PADËSHIRUESHME & AKSIDENTET NË PUNË DUHEN MARRË KËTO MASA:

1. Rreziqet e aksidenteve, si p.sh. ato që nuk mbulojnë në Direktivën e VNM, ose të Rregullimeve implementuese.
2. ***Përpilim i miratimit të rregullorës së brendshme për personelin drejtues e zbatues, duke përcaktuar detyrat e përgjegjësitë të secilit në lidhje me sigurinë në punë e mjedis, në përputhje me kodin e punës e ligjet e tjera në fuqi.***
3. ***Punësim i një personeli të kualifikuar, gjatë fazës së ndërtimit & në veçanti gjatë shfrytëzimit.***
4. ***Pajisje të rregulluara të sigurisë në punë, vendosja e tyre në vende të dukshme, sipas natyrës e shkallës së rrezikut gjatë fazës së ndërtimit e shfrytëzimit të objektit.***
5. ***Zberthim i kartës teknologjike të makinerisë - pajisjeve, radha e venies në punë të tyre, e afishim në afërsi të tyre në korniza të rregullta.***
6. ***Kompletim i punonjësve me mjetet e mbrojtjes në punë, sipas kërkesave ligjore, e ushtrimi i kontrollit për përdorimin e tyre.***

7. ***Ne veçanti, kujdes duhet të tregohet në mbrojtjen e punonjesve nga ekspozimi i zhurmave, duke i paisur me mjete mbrojtëse sipas kërkesave ligjore për mjedisë të tilla pune.***
8. ***Rritje e nivelit të gadishmerisë teknike, me shërbime periodike sipas një programi të miratuar në konsullencë edhe me ekspertët sipas fushave, bazuar në kërkesat teknike për mirëmbajtje të objekteve të kësaj natyre.***
9. ***Të sigurohet rrjeti i komunikimit me strukturat e sistemit energjetik.***
10. ***Instruktim paraprak e periodik i punonjesve çdo tremujor sipas profesioneve nga specialistë të fushës, & evidentim i kësaj procedure në regjistrin përkatës, sipas kërkesave ligjore. Për specialistët elektrikë, behet marrje në provim e paisje me deshmi nga Inspektorati Elektrik në Tiranë.***
11. ***Krijimi i paketës së ndihmës së shpejtë.***
12. ***Kontroll periodik e shëndetësor i punonjesve, e sigurim i mjekut të shoqërisë sipas kërkesave ligjore. (Sipas kriterëve të përcaktuara nga Ministrisa e Shëndetësisë), & evidentim i kësaj procedure në një regjistër të veçantë).***
13. ***Të merren masat ligjore për mbrojtjen nga zjarri, duke instaluar paisjet e nevojshme, strukturuar personelin, afishuar në vende të dukshme radhën e veprimeve në situata të tilla, nën monitorimin e strukturave përgjegjëse.***
14. ***Të mbahet lidhje e vazhdueshme me organet lokale, e të njoftohen menjëherë strukturat përgjegjëse në rast aksidenti.***
15. ***Detyrimet e punedhënesit e punëmarrsit për punonjësit, si gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit të linjës, duhet të përcaktohen me kontratë pune individuale, në përputhje me kodin e punës dhe aktet e tjera ligjore.***
16. ***Ka marrëveshje me vete, në fuqi, që lidhen me mbajtjen ose përdorimin e substancave të rrezikshme, dhe Ekzekutivi për Shëndetin dhe Sigurinë, i siguron autoritetet lokale të planifikimit keshillime rreth vleresimit të rrezikut mbi aplikimin e planifikimit që përfshin një instalim të rrezikshëm. Megjithatë, është mirë që atje ku është e mundur, rreziku i aksidentit dhe i ndikimeve kryesore mjedisore, të konsiderohen së bashku, dhe që projektuesit dhe autoritetet planifikuese, duhet ta kenë gjithmone parasysh këto gjë.***

Pergatitur nga :

“ESDO”sh.p.k.

Eksperte mjedisi: Enis cani

Bashkepunim me, “HYDRO ONE” sh.p.k.

Inxh. hidroteknik Julian ÇELA

Investitor

“RAN ENERGJI” sh.p.k

Tiranë, 2020.